

Az Erdélyi Református Egyházkerület
Theologiai Fakultásának

ÉRTESITŐJE

az 1938—39. tanévről.

Szerkesztette:

DR. GÖNCZY LAJOS

a Theol. Fakultás e. i. Igazgatója.

1939.

A REF. THEOL. FAKULTÁS KIADVÁNYA

Elhívás és kegyelem.

Bibliamagyarázat, melyet 1938 okt. 2-án az évmegnyitó ünnepélyen *dr. Imre Lajos* professzor tartott.

Birák 6 : 22—24. a).

Gedeon búzát csépelte a mezőn. E békés és mindennapi foglalkozás csöndjébe vág bele a parancs: eredj el ezzel a te erőddel, hogy megszabadítsd a népet, és a látomás: Isten angyala jelenik meg előtte színről-színre. A mindennapi élet kérdései és feladatai közé úgy vág be a mi életünkben is a parancs és a látomás, a parancs, amely küld és a látomás, amely a parancs isteni hatalmát és felebbezhetetlen érvényét állítja elénk. Mi, akik itt vagyunk most ezen intézet új évi munkájának első órájában, úgy állunk, hogy fülünkbe hangzik újból vagy először Isten elháríthatatlan megbízása és szemünkbe villan vakító fénye a mennyei tűznek, amint az Isten igéjéből kisugárzik. Körülöttünk a bűn fogságában sinylő világ, körülöttünk az ősi ellenség fenyegető hatalma, felettünk a világosság, az angyali üzenet, a kikerülhetetlen parancs, a lelkünkben megilletődés és félelem.

Hogy is ne gondolnánk félelemmel a feladatra, mikor a magunk tehetetlenségére s az ellenség hatalmára tekintünk. Volt idő, amikor könnyű és örvendetes volt az Ige hirdetőjének lenni a világon, mikor az nyugalmat, csöndet, a reánk bízott nép békés pásztorolását, a „múzeum“ csöndes tanulmányait, a falu boldog csendjét jelentette. De ma harcot jelent, otthagytását mindannak, ami nekünk használ, lemondást a világnak való kedveskedésről, naponkénti gyötrelmet, talán üldöztetést, talán életünk elemésződését a világtól megvetett, látszólag veszni induló ügy szolgálatában. Ezt jelenti az angyali üzenet, jaj, nem örömhír, nem sikerek és eredmények ígérete. A lelkipásztori munka nem erejük és önbizalmuk teljében örvendező lelkek munkája, amelyek boldogan mennek, hogy kivívják az élettől azt, amit maguknak igényelnek, nem is lelkes vállalkozás, ahol nemes célok megvalósításában, eszményi érdekek védelmében lehet egy gyümölcsöző életet eltölteni és nem biztos rév, amelybe meghúzódhatunk a viharok elől, csöndes sziget az óceán hullámai között, hanem harctér, ahol Isten háborúja foly s ahol mi az első helyen állunk. Nem magunk vállaljuk, hanem reánk kényszeríti Isten, akinek nem lehet ellentmondani.

De mégsem a feladat nagysága, a körülmények veszedelme adja ez elhívás igazi nehézségeit, hanem az, hogy ez a megbízás

Istentől jön és hozzánk jön. Az a jaj, amit Isten elhívott szolgálja mond, nem a nehézségektől való félelem, nem a feladatok súlyától való visszarettenés szava, hanem annak az ijesztő valóságnak a felismerése, hogy Isten elhívása jön hozzám a gyarló és bűnös emberhez. Ez az igazi rémület, amely ebben a dologban van. A munka nehézsége s a körülmények súlya alól van menekülés, az elől nincs, hogy Isten felséges szavának heroldjai kell hogy legyünk ezen a világon. Ebben van az elhívás félelmes és rettenetes volta: Isten angyalát láttam színről-színre. Az ige, amit szólnunk kell Isten szava, amit meghamisítani és megmásítani lehetetlen, az ítélet, amely benne szól, Isten ítélete elsősorban magunk felett, a parancs, amit tovább kell adnunk, saját magunk ellen szól és bennünket ítél meg. Enélkül a látás nélkül nem lehet senki Isten szolgálja. Akit az Úr kiválaszt, annak előbb meg kell ítéletnie, kétségek és háborúságok közé jutnia, meg kell félemlenie, a halál révén kell állania, hogy mondhassa: Uram, mit akarsz, hogy cselekedjem.

És Isten szól a megalázottság, összetörtség, a kétség és bizonytalanság e helyzetében: „Ne félj, nem halsz meg, békesség neked!” Ez a szó nem üres megnyugtatás, nem felületes emberi biztatás, az önbizalom és saját erőink tudatának helyreállítása, hanem Istentől jövő megleverítő szó, életet adó, feltámasztó ige. A kegyelem izenete ez, amely azoknak szól, akiket összetört és megalázott a meghívás nagysága és elviselhetetlensége. Krisztus szava a süllyedő Péterhez, a vergődő Jeremiáshoz, a bűnbánó Jónáshoz. Az a békesség, amit hirdet, Istennek a békessége, amellyel megbékélt velünk Krisztus által és Krisztusban, amellyel új életet ad nekünk és új lehetőséget az ő elhívása elfogadására. És ha nagy és dicsőséges dolog, méltó egy emberélet odaadására, szolgálni Istent összetörve, a halál révén, mennyivel dicsősége-sebb és boldogabb szolgálni őt feltámadva, megújulva, mint akiknek az életét ő adta vissza, ő építette meg, a békességszerzés kegyelmes munkája által. Az emberi felfogás által táplált ideál a harcos képe, aki tudja, hogy el kell neki vesznie egy hiába való küzdelemben, de megáll utolsó lehelletéig, — az Isten Igéje mást mutat: a hívő lélekét, aki tudja, hogy szolgálata Isten dicsőséges és elmulthatatlan ügyének szól s aki e szolgálásban maga is megújul és életet nyer. Milyen boldog és dicsőséges dolog, a békességnek, Isten velünk való megbékélésének izenétét hirdetni, tévelygő, bizonytalanságban és reménytelenségben élő lelkeknek olyan lélekkel, amely meglátta Isten hozzája szóló, felemelő izenétét: „Békesség neked, ne félj, nem halsz meg!”

Arra a munkára, amire Isten itt elő akar benneteket készíteni Testvéreim, csak úgy lehet felkészülni, ha meglátjuk az elhívás félelmes és ijesztő felségét és meghalljuk azt a biztató és felemelő szót is, amely a békességről beszél nekünk. Csak úgy lehet felkészülni, ha a szívünket teljesen betölti a lesújtó és megrendítő tapasztalat: Isten a mi életünket kívánja az ő szolgálatában, de

betölti a boldogító izenet is: a neki feladott, érte áldozott élet helyett új életet ad a Krisztusban való megbékélésben. Lehet, aki már átment e megrendítő tapasztalaton és megérezte a kegyelem boldogító erejét: az igyekezzék, hogy jobban és jobban meggyökerezhessék az élete Krisztusban. Lehet, aki még nem látta meg ezt: annak készülnie kell a nagy találkozóra, akármikor és akármilyen formában lép is az valamikor eléje.

Gedeon sem értette egész valójában, hogy mi történt vele. Csak azt hallotta, hogy az az Úr, aki neki az elhívást adta, kegyelmes szóval fordul hozzá. És ezzel a kevéssel, amit értett és tudott, épített ott oltárt az Úrnak és nevezte azt ilyen névvel: „az Úr a béke.“ Az az oltár, aminek a Gedeoné előképe volt, itt áll láthatatlanul a világban: a Krisztus keresztje az, ahol a békesség Úra békét szerzett nekünk Istennel. És az Úr, akiről egy régi ének így szól: „a szenvedőnek jó remény, hajótöröttnek deszkaszál, keresgetőnek biztos út, hát még annak, ki megtalál!“ Ebben van a mi elhívásunk reménysége és diadala, a Golgotha keresztjében. Álljunk ez oltár elé és helyezzük rá életünk boldog áldozatát, egészük el rajta emberi vágyainkat, félelmünket, kincseinket és diadalainkat, hogy ő adhasson új életet nekünk, a vele való békesség életét.

A papi lelkület.

Vásárhelyi János püspök évváró bibliamagyarázata. Elmondotta 1939 jún. 18-án.

I. Mózes 44 : 34.

A felolvasott szent ige arra a bibliai történetre utal, mely Józsefnek testvéreivel való találkozását beszéli el. József, hogy ki próbálja testvérei indulatát, súlyos gyanu terhe alatt akarja visszatartani a legkisebbet, Benjámint. Ekkor azonban Juda testvére mellé áll, megindult szavakkal mondja el, hogy inkább ő maga áldozza fel életét, marad vissza testvére helyett, mert semmiképpen sem tudna megjelenni öreg édesatyja előtt testvére nélkül. „Mi módon mehetnék én el atyámhoz, mondja, ha e gyermek velem nem lenne, anélkül, hogy ne lássam a nyomorúságot, mely atyámat éri?”

Erről az igéről nem régen egy nagyon tanulságos prédikációt olvastam, melyben az igehirdető azt fejtette ki, hogy ha ez igében behelyesítjük az atya helyett a mennyei Atyát és arra gondolunk, hogy az a veszélyeztetett gyermek a mi nyomorúságban levő embertársunk és mi vagyunk, vagy mi lehetünk az a testvér, aki felelős embertársa nyomorúságáért, nekünk kell tisztában lennünk azzal, hogy a mi mennyei Atyánk színe előtt meg nem jelenhetünk anélkül, hogy gondjainkra bízott testvéreinkről számot ne adjunk; — akkor ez igen keresztül egyszerre betekintést nyerünk a keresztyénség isteni titkába. Krisztus evangéliumának titkát ugyanis az érti meg, aki embertársával szemben érzi a felelősséget, aki tisztában van azzal, hogy irgalmas szívé mennyei Atyja ellen vét, hogy ha embertársával szemben nem tölti be a szeretet kötelezetetését.

A mai istentisztelet alkalmával e megfontolás alapján éppen azt kívánom hangsúlyozni, hogy a lelkipásztori szolgálatnak áldása főként azon fordul meg, hogy van-e ilyen, az Istennek való felelősségérzésből táplálkozó testvéri indulat a lelkipásztorban?

Sok szükséges kelléke van az eredményes lelkipásztori szolgálatnak. Szükséges az alapos frásismeret, egyházunk történetének, tanításainak öntudatos megértése, az igehirdetés módszereinek helyes alkalmazása és ti ifjú teológus testvéreim éppen azért vagytok itt, Anyaszentegyházunk e drága intézetében, hogy a lelkipásztori szolgálat mindezen nélkülözhetetlen kellékeit professzoraitok vezetése mellett megszerezzétek, azonban mégis úgy van, hogy a legelső és legnélkülözhetetlenebb feltétel, hogy szívetekben, lelkeitekben ott éljen az a szeretet, amely reáindított arra, hogy egész életek odaadásával segítségére és szolgálatára siessetek testvérei-

teknek, hogy tudjátok és éreztétek azt, hogy Isten előtt felelősséggel és számadással tartoztok azért, hogy a majd gondjaitokra bízott lelkek közül egyetlen egy se vesszen el a ti mulasztásotok miatt.

A lelkipásztornak elsősorban az az isteni rendeltetése és küldetése, hogy azonosítsa magát testvéreivel és példaadásával, bizonyágtévő szavával másokban is felgyújtsa az egymáson segíteni kész testvéri szeretetnek köteleztetését. A pár esztendővel ezelőtt meghalt, nálunk is sokak által ismert jeles igehirdető, Benz Gusztáv, bászeli lelkész beszélt el egyik prédikációjában a következő esetet: Egy városban a vízvezeték javítása rendjén beomlott a föld és maga alá temetett egy munkást. Sokan gyülekeztek a szerencsétlenség helyére és közönyösen nézték, miképp igyekeznek társai kimenteni a nagy veszélybe került munkást. A báméskodók közé odacsatlakozott még egy ember és az is érdektelenül szemlélte a munkások fáradozását. Egyszerre csak azonban észrevette egy asszony, odafutott hozzá és mondott valamit neki. A közönyös ember abban a pillanatban megváltozott, ledobta magáról felöltőjét, odaugrott a többi munkás közé és a leglázasabban kezdett dolgozni a bajbajutott ember kimentése érdekében. Mi idézte elé a hirtelen változást? Mit mondott az az asszony ennek az embernek? Csak ezt: Testvéred az, aki alatt fekszik. A bűn, a szegénység, a nehéz élet ezerféle gondja és kísértése által eltiport ember érdekében belekiáltani a világba ezt a szót: Testvéred az, aki alatt fekszik, ez a lelkipásztornak legfőbb hivatása. Száz és százféle formában, de mindig újra ennek az egymásért való felelősségnek öntudatát felébreszteni a lelkekben, ez a kötelessége annak, akit szolgálatára hív el Krisztus, aki azért jött, hogy megkeresse azt, ami elveszett. Akinek szívéből hiányzik az a szent fájdalom, mely reáindítja arra, hogy magáról megfedkezve segíteni legyen kész embertársán, az sohasem lehet annak a Krisztusnak igazi szolgája, aki azt mondta, hogy aki engem akar követni, tagadja meg magát és úgy kövessen engem. Jézus követése jelenthet-e mást, mint menni útánna a szolgáló szeretetnek azon útján, amelyen ő járt, akiről írva áll: Szerzte járt és jót tett mindennel?

De hát honnan van ez a szeretet és ez a felelősségérzés? Mi a magyarázata annak, hogy amíg Kain azt kérdezi: Avagy őrizője vagyok-e én az én atyámfiának?, addig Juda, pedig ő is gyarló, durva, közönséges ember, már nem tud így felelni, Ő inkább magára vállal minden veszélyt, szenvedést testvére helyett? Mi a magyarázata ennek? Megismerte atyja szeretetét a gyermek iránt. De hát honnan van a szülői szeretet? Mi a forrása az anyák szeretetének? Mi az eredete a hősök népük iránt való önfeláldozásának, apostolok és misszionáriusok buzgalmának? Minden emberi szeretet egyetlen forrásra utal. Ezt a forrást mutatta meg Krisztus. Krisztus evangéliumának isteni titka abban van, hogy megmutatja nekünk az irgalmas Istent, aki kegyelemmel tekint reánk, aki sajnál minket, segíteni akar rajtunk, ki akar szabadítani a bűnnek és halálnak kárhózatából, aki úgy szerette a világot, hogy az ő Egy-

szülött Fiát adta, hogy valaki hiszen őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. A tékozló fiút hazavárja a mennyei Atya. Isten testet öltött szeretete, Krisztus, ezért azonosítja magát a szenvedőkkel és elhagyatottakkal és mondja azt, hogy valaki egynek a kicsinyek közül gondját fölveszi, az ő gondját veszi föl. A lelkipásztornak tudnia kell, hogy az ő küldetése, hogy Isten irgalmas szeretetének bizonyágtévője és munkása legyen.

Lelkipásztor csak az lehet, aki ilyen értelemben hordoz szívében szent felelősséget Isten iránt, aki tudatában van annak, hogy Isten előtt nyugodt lélekkel meg nem állhat, ha el nem tudja mondani: Atyám, akiket reám bízál, azok közül egy is el nem vezett.

Természetes dolog, hogy ez a felelősség nemcsak a lelkipásztorok felelőssége, hanem Krisztus minden gyermekének a neki kijelölt helyen, a gondjaira bízott lelkekkel szemben ugyanezt a felelősséget kell hordoznia.

Most azonban teológus testvéreimhez szólok. Titeket, ifjú testvéreim nagy kegyelemben részesített Isten, mert arra hívott el, hogy népünknek őrállói legyetek, olyan testvérei, akik elkötelezitek magatokat arra, hogy a mi ezer megpróbáltatással terhelt népünknek lelkigondozói leszetek. Érzitek-é, hogy Istennek ez elhívása a mennyei Atya bizalmát jelenti és fejezi ki irányotokban? Felelhettek-e másképp e kegyelmes meghívásra, mint úgy, hogy egyfelől komoly odaadással szerezték meg magatoknak minden ismeretet, mely ez áldott feladat betöltésére alkalmassá tesz benneteket, másfelől szüntelenül ápoljátok és ébren tartjátok szívetekben azt a szeretetet, amely késszé tesz e szent feladat betöltéséhez szükséges egyre teljesebb odaadásra!

Miképp táplálhatjátok és tarthatjátok ébren szívetekben ezt a szeretetet? Egyedül csak a mi Urunk Jézus Krisztussal való élő összeköttetés által, egyedül csak úgy, ha egyre jobban megértitek minden apostoli szolgálatnak amaz isteni nagy titkát, amelyről az apostol tett bizonyosságot, amikor így szólott: Szeretteim, ha így szerettétek minket az Isten, nekünk is szeretnünk kell egymást. Mindaz, amit itt a teológián tanultok, csak előkészület arra, hogy végül is igazán megértsétek az Istenben való élet ama nagy titkát: A szeretet Istentől van és mindaz, aki szeret, az Istentől született és ismeri az Istent. Aki nem szeret, nem ismerte meg az Istent, mert az Isten szeretet. Krisztus papjává akkor lesz az ember, amikor így ismeri meg és így szolgálja az Istent. Cselekedje a kegyelem Istene, hogy ti így értsétek meg papi szolgálatotok szent-séges titkát és elkötelezését. Amen.

Gazdasági nevelés a theológián.

Évnyitó beszéd, melyet a Fakullás 1938 október 2. évnyitó ünnepélyén tartott
dr. Gönczy Lajos e. i. igazgató.

Méltóságos Elöljáróság! Nagytiszteletű Tanári Kar! Tiszteletes Ifjúság! Mélyen tisztelt Közönség!

Megindult szívvel áldom ez új év kezdetén Isten nagy kegyelmét. Imé, újból megengedte, hogy megnylljanak intézetünk kapui. Megőrizte ezt a drága Alma Matert és ennek előljáróit, tanárait, küldött tanulni vágyó ifjúságot és ismét nekünk ajándékozta azokat a lehetőségeket, melyek között reménységgel indulhatunk el. Legyen áldott érette szent Neve és az esztendő folyamán soha egy pillanatra is el ne hallgasson ez intézet falai között az Ő kegyelmét magasztaló dicséretmondás. A tanárok professziójának éppen úgy, mint a hallgatók tanulmányozásának ez az örvendező hálaadás legyen a lendítő ereje, hogy ekként nem emberi bölcsességben, erőn és tervezésben, hanem a mindenekkel bíró szent Őristen győzedelmes akaratan nyugodjon intézetünk munkája, a lelkész-képzés munkája. Mert a lelkész-képzést minden időben két tényező határozta meg, egy mindig azonos és egy mindig változó: *Krisztus és a kor szűksége*. E két tényező viszonyán fordul meg a lelkész-képzés sorsa.

Első sorban, alapvetően és örökre meghatározta a lelkész-képzést az egyház ura: *a változhatatlan Krisztus*. Ez azt jelenti, hogy a lelkész-képzés célja mindig ugyanaz: a Krisztus akarata szerinti lelkipásztorokat nevelni. Akármekkora változott is a világ a Krisztus földreszállása óta, a ker. lelkipásztor, a Krisztus tanítványa lényegében, küldetésében mindig ugyanaz: ma olyan, mint holnap vagy holnap után, 100 vagy 500 esztendő múlva és ma olyan, mint volt tegnap vagy tegnapelőtt, a reformáció korában vagy az ókorban. Ez egy megdöbbentő tény a mi világunkban, a változásoknak e világában, melynek egyik örömmel üdvözölt alapvető törvénye a relativitás törvénye. Ez a világ azt kívánja: ne tokozódjunk be semmibe, függetlenítsük magunkat a múlttól, mert csak ez az elfogulatlan gondolkodás tehet képessé a pillanat követelményeinek helyes megítélésére. Ma pedig, amikor szédítő iramban változik minden, amikor minden pillanat új és új döntés elé állít: a legkívánatosabb képesség a helyzet gyors és biztos áttekinthetése és a hozzá való alkalmazkodás.

Nekünk ezzel szemben hangsúlyoznunk kell, hogy a lelkipásztor-

eszmény változatlan és így a lelkészképzés is lényegében mindig ugyanaz. Akármekkorát változott is ebben az évszázadban a körülöttünk levő világ, akármekkorát változott is egyházunk és népünk külső helyzete, a lelkésznevelés lényegében marad az, ami volt a múlt évszázadban — feltéve, hogy helyes úton járt és jár —, mert célja nem változott, nem változhatott. Krisztus, aki tegnap és ma is mindörökké ugyanaz, missziói parancsát nem egy vagy két évezredre, hanem örök időkre adta ki, tekintet nélkül a világhelyzet változásaira. Ő nem adott más és más rendelkezést a római, a magyar vagy a román imperium területén munkálkodó szolgáltnak. Az Ő parancsa minden időben és minden helyen egy: „menjetekek és tegyetekek tanítványokká minden népeket.“ A lelkésznevelés feladata az: olyan lelkipásztorokat nevelni, akik mindenre való tekintet nélkül szolgálják az egyházat eme kötelessége teljesítésében. Helyrehozhatatlanul megromlik a lelkészképzés, ha bármilyen — emberileg nézve sorsdöntőnek látszó — okból is Krisztusról, mint a lelkésznevelés alapvető tényezőjéről megfeledkezik.

A lelkésznevelés második meghatározó tényezője *annak a kornak a konkrét helyzete*, amelyben és amelynek számára történik a nevelés. Ha megállapítottuk, hogy a lelkésznevelés lényegében mindig ugyanaz, akkor az a kérdés, mi szerep jut ennek a második tényezőnek? Az egyes korok lelkésznevelése között a különbség csak annyi, hogy minden korszak a maga nyelvén, a maga eszközeivel végzi ezt a nevelést és a maga szükségéi szerint, de a lényeg sérelme nélkül, ide vagy oda teheti a hangsúlyt. Az egyes korok lelkésznevelése között csak annyi a különbség, mint az ugyanazon korban, ugyanazon egyházhoz tartozó különböző népek lelkésznevelése között. Mindenik nép a maga nyelvén és a maga sajátos helyzetében neveli a lelkipásztorát. Különbség lehet a tananyagban, pld. mindenki a maga multját részletesebben közli. A konkrét helyzete szerint apologétikus, szociális, historiai vagy filozófiai hangsúlyt kaphat a nevelés. Lehet különbség a nevelői eszközökben, módszerekben: több szabadság vagy több fegyelem, több elmélet vagy több praktikum. De lényegében a református lelkésznevelésnek Amerikában, Svájcban vagy Romániában azonosnak kell lennie, mert ugyanazon célra kell törnie.

A mi konkrét helyzetünkre vonatkozólag, amelyet az jellemez, hogy egy kisebbségi sorsban levő, tulnyomó részében őstermelő foglalkozást űző nép számára akarunk lelkipásztorokat képezni, az elmondottakból *négy alapvető megállapítást* kell levonnunk.

Az első annak a határozott tudomásulvétele, hogy *egészen természetes*, sőt szükségképpen, hogy a mi korunk, amely a gazdasági versengés kora és amelyben a gazdasági kérdések fokozott, országok és népek sorsát döntő módon meghatározó jelentőséget nyertek, a lelkészképzést a maga képére át akarja formálni azzal, hogy *a leendő lelkipásztorokat be akarja vezetni a gazdasági élet elméleti és gyakorlati ismeretébe*. Egészen természetes, ha azok, akik népünk megmaradásának biztos alapjául a földet tekintik:

szükségesnek tartják a leendő lelkipásztoroknak mezőgazdasági oktatását. Elvi szempontból nézve a kérdést, meg kell állapítanunk: nincs annak akadálya, hogy a theológián gazdasági ismereteket elméleti és gyakorlati ismereteket közöljünk a hallgatókkal. Lehetnek olyan parancsoló szükségések, akár a pásztor, akár a gyülekezet szempontjából, amelyek a gazdasági ismeretek közlését megkövetelik. Ha például a lelkipásztor nem lenne képes a hivatását másként teljesíteni, csak úgy, mint Pál, saját kezével munkálkodván. Támadhatnak olyan helyzetek, mint az oroszországi, amelyek megkövetelik, hogy a lelkipásztorok valami kenyérkereső foglalkozásra is kiképeztessenek. Sem mosolyogni, sem megbotráncozni nem lehet és nem szabad tehát azon, ha nálunk felvetődött és sokak által szívesen fogadtatott a theologusok gazdasági oktatásának a gondolata azzal az indoklással, hogy egyfelől földművelő gyülekezeteink megmaradása, másfelől a lelkészi javadalmak egyedüli biztos alapját képező kanonika okszerű kihasználása feltétlenül megköveteli, hogy lelkipásztoraink rendelkezzenek bizonyos elemi mezőgazdasági ismeretekkel.

Nem szabad azonban elfeledni, hogy Krisztus, a lelkészképzés örök meghatározója, az emberi életet a maga egészében akarja Isten országa szolgálatába állítani s ennél fogva — és ez a *második* alapvető megállapítás — *örökidőkre megszabta azt a magatartást is, melyet az ő szolgáinak a gazdasági kérdésekben kell tanúsítaniok.* „Ne gyűjtsetek magatoknak kincseket a földön.“ „Senki sem szolgálhat két úrnak.“ „Ne aggodalmaskodjatok a ti éltetek felől.“ Keressétek először Istennek országát“ — a Hegyi beszéd e rendelkezései arról tanuskodnak, hogy a Krisztus akarata szerinti lelkészképzés nem nélkülözheti a gazdasági nevelést, mert a keresztyén gazdálkodásnak örökidőkre érvényes evangéliumi alapelveit a leendő lelkipásztoroknak feltétlenül el kell sajátítaniok.

És ez vezet át a *harmadik* megállapításra. A lelkészképzésben, mint mindenütt, úgy a *gazdasági képzésnél is különböztetni kell az özőt, amit az evangélium és amit a kor követel.* Az egyik mindig azonos, a másik korszakról korszakra változó. A második mindig az első szolgálatában kell hogy álljon, mert az első a fontosabb.

El lehet képzelni olyan lelkészképzést, amely semmiféle gazdasági szakismeretet nem ad, mint ahogyan a közelmúltban esztendőök, sőt évtizedek multak el anélkül, hogy egyetlen gazdasági szakelőadás hanzott volna el Fakultásunkon. De olyan lelkészképzést nem lehet elgondolni, amely a gazdasági életben és étellel szemben való evangéliumi magatartást ne közölje. A leendő lelkipásztorokat meg kell tanítani, rá kell nevelni arra, miképpen éljenek a gazdasági javakkal, hogyan kezeljék azokat, milyen elvek, szempontok szerint és hogyan állítsák a javakat, az egész gazdasági életet a Krisztus országa szolgálatába. A gazdasági szakismeretnél sokkal fontosabb azzal az uralkodó magatartással való megismertetés, melyet a lelkipásztoroknak tanusztatnia kell az anyagi

javakkal szemben, a gazdasági életben. Mert bár az életnek nincs egyetlen olyan vonatkozása, területe, amelyre nézve ne lenne, ne kellene hogy legyen a lelkipásztornak existenciális jelentőségű mondanivalója, a lelkipásztor elsődrendű feladata sohasem az, hogy híveit a világban való ügyes forgolódásra tanítsa meg: a gazdát a gazdálkodás modern, korszerű módjára, az iparost az ipar újabb technikájára. A lelkipásztornak az Ige parancsát kell egészen tisztán szólania, az Isten szerinti gazdálkodás követelményeit és feltevéleit kell hirdetnie azt, hogy miképpen kell a keresztyén embernek élnie, munkálkodnia, gazdálkodnia ebben a világban.

Az elmondottakból következik, hogy a gyümölcsfaoltás fogásait meg lehet tanítani a theologusoknak. Sőt bizonyos körülmények között szükséges megtanítani. De ennél mindig fontosabb és szükségesebb azt megtanítani, amit Pál köt Timotheus lelkére az I. levele 6:6—8. verseiben: „De valóban nagy nyereség az Istenfélelem megelégedéssel: mert semmit sem hoztunk a világra, világos, hogy ki sem vihetünk semmit; de ha van élelmünk és ruházatunk, elégedjünk meg vele.“ — Gondolom, mindnyájunk előtt nyilvánvaló a fenti megállapítás igazsága. A vagyonszerzés megtanulásánál százszor fontosabb a javakkal való keresztyéni élés megtanulása. Mi ma világosan látjuk, hogy a testi jó azokra nézve, akik nem tudnak vele helyesen, azaz Isten akarata szerint élni, átok. Mi ma látjuk, hogy semmit sem ér az önzően használt vagyon. Mi ma látjuk, hogy egyházunk, népünk életében százszor többet ér az áldozatkész szegény, mint a kapzsi gazdag. Ha körül nézünk, meg fogjuk látni, sokkal, összehasonlíthatatlanul sokkal kevesebb bajt, veszedelmet okozott és okoz népünknek, egyházunknak a szegénység, mint a meglevő javaink keresztyénietlen használata. A lelkészképzésben az elsődrendű feladat: megtanítani a vagyonnal való élés keresztyén elveit és ennek gyakorlatára rászoktatni.

Ennélfogva az egész lelkészképzésre nézve döntő jelentőségű: határozott különbséget tenni aközött a gazdasági oktatás között, amelyet a mai kor és annak embere kíván és aközött a gazdasági nevelés között, amelyet az evangélium, Krisztus kíván, mert — és most jutottunk el a *negyedik* alapvető megállapításhoz, *lehetnek idők* — és a mi idők ezek közé tartozik — *amikor az életrevalóság, a kor gazdasági követelményei előtt való meghajlás, a módszerrel való élés azzal a veszedelemmel fenyeget, hogy elszakaszt Krisztustól, ellenségévé tesz Krisztusnak.* Ma, amikor a világot, az embereket a gazdasági érdekek mozgatják, amikor nemcsak a politikában, a béke és háború kérdésében, hanem a tudomány, a művészet, sőt az egyházi élet területén is a gazdasági, az anyagi szempontok és erők döntő befolyásra jutnak, ma, amikor látjuk, hogy a vagyon Mammonná, azaz uralkodó hatalommá lett, amely ön-öntörvényei szerint akar élni: a leendő lelkipásztorok gazdasági nevelése semmiesetre sem azonosítható a kor gazdasági felfogásának, megtartásának elsajátításával. Sőt azt kell a legéle-

sebben leszögeznünk, hogy a *lelkipásztorok gazdasági nevelése a leghatározottabban el kell hogy utasítsa azokat az elveket, amelyekben korunk gazdasági élete fölépül.* A keresztyén gazdálkodásnak egészen más törvényei vannak, mint a mi korunk gazdálkodásának. A mai gazdasági élet, melynek uralkodó szempontjai: a több termelés, a minél nagyobb haszon, az igények határtalan fokozása, a szegénységtől való irtózás, az anyagi javak mindenképp fölöött való értékelése — ellenségeskedésben áll Krisztussal, aki a Hegyi beszédben mindezeknek az ellenkezőjét hirdeti. Nem lehet azt mondani, hogy a gyümölcsöző gazdálkodás, a versenyképes ipari termelés, a haszonhozó kereskedelem szükségképpen ellentétben van Krisztussal. Sőt igazi gyümölcsöző gazdálkodás, versenyképes ipar, haszonhajtó kereskedelem csak ott van, ahol Krisztus uralma alatt áll mindez. De a mi világunk gazdasági élete, amely egészen pogány alapelveken nyugszik, a gazdálkodásnak olyan módszereit termelte ki, amelyek a keresztyén emberre nézve elfogadhatatlannak (pld. a termelésnek az árszempontja szerinti szabályozása) és az egész gazdasági életet úgy megfertőzi, hogy néha kezdünk kételkedni abban, hogy ezt a gazdasági rendszert lehetne krisztianizálni. És felmerül lelkünkben az a gondolat: nem érkezett-e el annak ideje, hogy az egyház minden erejével a szegénység, az igénytelenség dicséretét, a világi javak megvetését, egy új ászkétizmust hirdessen! Felmerül az a gondolat: nem éppen Krisztus ellen, a Sátán mellett foglal-e állást az egyház, amikor papjait s általuk a maga erőit a több termelés, a gazdasági fellendülés szolgálatába akarja állítani? Nem végtelen veszedelem-e az egész lelkészképzésre nézve, ha a leendő lelkipásztorokat megtanítjuk a mai kor által kívánt gazdálkodás módszereire s ezáltal utat nyitunk arra, hogy még erősebben, még több szállal, még közvetlenebbül kapcsolja magához, vonja bűvkörébe a világ förtelmes piaca, ahol eladóvá van téve minden és ahol a legolcsóbban éppen azokat az értékeket kótyavetyélik el, amelyek nekünk a legdrágábbak, a lelket és annak értékeit? Az a lelkipásztor, aki ismeri a mai gazdasági életet és megfigyeli azt a szörnyű hatást, amellyel eltorzítja az ember lelkét: sokszor nem azért imádkozik, hogy a hivei minél több terményt vigyenek a piacra, minél több adni és venni valójuk legyen, hanem azért, hogy minél kevesebb kapcsolatuk legyen a piaccal. Mintha a Mennyei Jelenésekben jövendölt ama utolsó idő érkezett volna el, amikor a világ piacain senki sem vehet, vagy adhat semmit, hanem csak akinek homlokán vagy jobbkezén a Krisztus ellen támadó fenevad bélyege van. (Jel. 13: 16—17.) Mindnyájunk tapasztalata: azok a gyülekezeteink vannak egyházi és népi tekintetben is a legnagyobb veszedelemben, amelyeknek a legközvetlenebb összeköttetésük van a piaccal: a vásárra járó, városok tövében élő gyülekezetek. Pedig ha igazuk lenne azoknak a prófétáknak, akik a nép s vele az egyház jobb jövendőjét az anyagi fellendülésben keresik, ezek a piacra járó gyülekezetek a jobb jövendő kapujában

kellene hogy éljenek, mert rendelkeznek azokkal az anyagi feltételekkel, amelyek segítségével az egyház szükségzeit és a maguk kulturális igényeit kielégíthetnék. A tapasztalat azonban azt mutatja, hogy ma is csak úgy van, mint volt Jézus idejében: ahol van a kincsünk, ott a szívünk. Aki a piacon forgóldik, az a piac érdekeit szolgálja, a piac erkölce szerint él s ha arra kerül a sor, ha vevő akad: eladja a piacon nemcsak földjének terményeit, állatainak szaporulatát, hanem ön-önmagát is, a nyelvét, a hitét, a gyermekét is. Mert a pénz nem szabaddá, hanem szolgálává akarja tenni az embert, mivel a világ pénze a Mammon tulajdona. A Mammon pedig lényénél fogva ellensége Krisztusnak.

Mi hát a teendő? A mi református hitünk lehetetlenné teszi számunkra, hogy visszavonuljunk az aszkétizmus várába és sorsára hagyjuk a világot. Mert a kijelentésből nemcsak azt a tilalmat halljuk meg, amely János leveléből szól hozzánk: „Ne szeressétek a világot, se azokat, amik a világban vannak“ (1 János 2: 15.), hanem azt a boldogító tényt is — amelyről ugyancsak János ad hirt —, hogy „úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta“ (János 3: 16.) A református embernek, a református lelkipásztornak benne kell élnie a világban, mert Isten azért adta Egyszülöttjét e világért, hogy ezt a világot önmagának megtartsa. Ebből pedig szükségképpen következik a református ember felelőssége e világért, a református ember harca a világban a világért. Ahhoz azonban, hogy a lelkipásztor eredménnyel, győzedelmesen harcolhasson, ismernie kell azt a világot, amelybe elbocsáttatik és amelyet Isten országa számára meg akar nyerni. Ismernie kell e világnak kérdéseit, azokat az erőket, amelyek mozgaltják. Ismernie kell tehát a gazdasági élet törvényeit, módszereit, kérdéseit.

Ebből következik, hogy *a leendő lelkipásztorokat gazdasági kiképzésben is kell részesíteni*. Hálásak kell hogy legyünk azok iránt, akik sürgették és sürgetik a theologusok gazdasági kiképzését, mert ez által rákényszerítettek arra, hogy e kérdés mélyére nézzünk és minden vonatkozásban tisztázni próbáljuk. Tehát mi nem vagyunk ellenségei a theologusok gazdasági képzésének, sőt parancsoló szükségnek tekintjük ennek minél alaposabb elvégzését. S ha mégsem tudunk egyezni azokkal, akik ezt a gazdasági képzést a legtúrelmetlenebbül sürgették, ennek magyarázata abban van, hogy mi *mélyebb és szélesebb* alapokra akarjuk fektetni a theologusok gazdasági képzését és ezáltal *szervesen* be akarjuk tagolni a theologiai tanulmányok közé.

Mélyebb alapra akarjuk fektetni azáltal, hogy *a hangsúlyt a gazdasági élet theologiai fundamentumára* akarjuk helyezni: a hit alapra és az ebből származó gyakorlati magatartásra. Mert, mint minden emberi tevékenység, úgy a gazdasági is hit által feltételezett és megalapozott. Nem vonható ki büntetlenül abból a felsőbb összefüggésből, amelybe szervesen beletartozik.

A gazdálkodás tárgyát képező anyagi világról a kijelentés azt tanítja, hogy *Isten a teremtés jogán feltétlen ura és parancsolója,*

mert tulajdonosa ennek az egész világnak és mindannak, ami benne van. Ebből a tényből szükségképpen következik, hogy a gazdasági élet is Isten uralma alatt áll. Azonban a gazdasági élet is, mint az emberi életnek egyik vonatkozása, *a teremtés és a bűneset között van.* Ez a kétarcúsága teszi kettős jelentőségűvé: egyszerre áldássá és átokká. A gazdasági életnek minden nyomorúsága, átka azonnal véget érne, mihielyt a gazdálkodás nem öntörvénye, hanem Isten akarata szerint folyna, s így visszatérne a teremtési rendre.

A kijelentésnek a második, ebből folyó megállapítása: *a lélek az úr, az anyag a szolga.* Jézus ezt így fejezte ki: „Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, de az ő lelkében kárt vall?” (Máté 16. 26.) Isten teremtette ezt a világot. Tehát ebben a világban a primátus, az elsőség, az érték a léleké, mert Isten lélek. Az anyag a lélek szolgálatára teremtett. Hazugság, megromlott hazugság a világnak az a tanítása, hogy a gazdasági erőviszonyokon fordul meg a jövődő. Ha mi nem hinnénk a lélek uralmában, a lélek erőinek a szupremáciájában: kétségbe kellene esnünk néptünk jövődője fölől. Nekünk mind a két lábunkkal, egész lényünkkel a lélek mindenek fölött való értéke és elsősége hitére kell támaszkodnunk. Mert fájdalom, ma már egyházunk kebelében is kezd uralkodóvá lenni az a meggyőződés: az anyagiakkal áll vagy esik az egyház. A leendő lelkipásztorok gazdasági nevelésénél a legeslegfontosabb teendők egyike hitbizonyosságá érlelni lelkükben azt a meggyőződést: egyházunk jövődője nem a kongruán, a kepén, a kanonikán, hanem a hiten nyugszik. Mert Isten úgy teremtette a világot, hogy az anyag a lélek szolgálja legyen. Isten e világ fundamentumává nem a mennyiség, hanem a minőség kategóriáját tette. Ha pillanatnyilag másként mutatkozik is, nekünk hinnünk kell abban, hogy a végén mégis csak Isten teremtő akarata fog győzedelmeskedni.

Harmadszor azt hangsulyozza a Kijelentés: *az ember csak sáfár,* Isten sáfára. Ennélfogva az ember csak használatra és pedig Isten által megszabott feltételek szerinti használatra és nem tulajdonjoggal, nem a saját önkénye, tetszése szerinti használatra kapta ezt a világot. Isten akarata szerint, Isten előtti felelősséggel és számadási kötelezettséggel kell gazdálkodni a javakkal, úgy, mint Isten tulajdonával. Minden földi jó, amivel csak gazdálkodunk, végeredményben nem a mi érdekeinket, hanem Isten dicsőségét kell hogy szolgálja. Az ember, aki ettől az eredeti rendeltetésétől el akarja vonni a világ javait, visszaél ezekkel, rendeltetésükkel ellenkezően, ennélfogva természetellenesen használja a javakat. Ennek a visszaélésnek szükségképpen következménye, hogy ezek a javak ellenséges, megromlott hatalmakká lesznek az emberre nézve, s ahelyett, hogy, amint az ember óhajtaná, szolgálnák az embert, úrrá lesznek a rabszolgájukká alacsonyodott ember fölött.

Ha azt akarjuk, hogy az anyagi javak és a velük való gazdálkodás ne megromlott, hanem áldást hozó legyen, a leendő lelkipásztorok legyenek a sáfárság gondolatának hirdetői és megvaló-

sítói, ekként mutatva meg, hogy az anyagi jó is lehet a Szentlélek temploma és a gazdasági élet is istentiszteletté magasztosulhat.

A gazdasági élet szemléletének a kijelentésre épülő, hitbéli megalapozását szükségképpen kell hogy kövesse, vele párhuzamosan kell hogy haladjon az *etikai megalapozása*. Szükségképpen kell követnie, mert a hitigazság életigazsággá, az elvi meggyőződés praktikus magatartássá kell hogy változzék mindenütt, ahol az a hit élő valóság. Hosszadalmas lenne szisztematikusan előadni a keresztyén gazdálkodás etikáját. Csak azokra a pontokra mutatok rá, amelyek meggyőződésem szerint a mi konkrét helyzetünkben döntő jelentőségűek.

A keresztyén gazdasági etika alaptörvénye, amelyen az egész gazdálkodás nyugszik, az, hogy az anyagi javakat is Isten dicsőségére kell használni. A keresztyén ember bár hálás szívvel veszi tudomásul, hogy a teremtő Isten hatalmat adott neki „a tenger halain, az ég madarain és a földön csúszó-mászó mindenféle állatokon“ (1. Móz. 1. 28.) nem felejt el, hogy ezzel a hatalommal, Isten e rábízott javaival úgy kell sáfárkodnia, hogy végeredményében minden a teremtő Gazdának szolgáljon. A keresztyén gazdálkodás uralkodó hatalma ennélfogva az *Isten előtti felelősség* érzése. Nem magamnak, hanem Istennek gazdálkodom.

Ez a felelősség az idegen javak kezelésében, mint megbízhatóság nyilatkozik meg. Ha a napjainkban mindegyre megújuló, kisebb vagy nagyobb méretű gazdasági krízisek forrását keressük, mindentűtt megtalálhatjuk, mint döntő tényezőt, azt a *megbízhatatlanságot*, amellyel az emberek a mások javait kezelik. Ma mindenkit mindenkit be akar csapni, legalább is mindenki mindenkit ezzel gyanúsít. Ez a gyanakvás, ez a bizalmatlanság a megölője a gazdasági életnek. A lekipásztor legelső, legfontosabb kötelessége, hogy a hiveit oda nevelje, hogy helyreálljon a megingott bizalom ember és ember között.

Ez a felelősség a saját javaink kezelésében egyfelől mint takarékoság, másfelől mint áldozatkészség jelentkezik. Egyik sem ismeretlen a világ gazdasági életében. Különösen a takarékoság az, amiben sokan látják a normális gazdasági élet alapfeltételét. Az egyes országok manapság óriási propagandát fejtenek ki azért, hogy polgáraikat takarékoságra szoktassák. Növelni a bankbetétet, szaporítani a földet, a házat, s ezáltal biztosítani a jövőndőt, és függetleníteni magunkat: ez a jelszó. Meg kell azonban állapítanunk, hogy a takarékoság önmagában, ha nincs mellette, mint ellenpárja, mint egyensúlyozója az áldozatkészség, több, nagyobb veszedelmet jelent az emberre nézve a tékozlásnál is. Az áldozatkészséggel nem párosuló takarékoság a szívtelen önzés, a kapzsiság, a fősvénység démonait szabadítja rá az emberre. Kitérmei a legszörnyűbb embertípust, a fukar gazdagot, aki inkább mindent veszni enged, csak hogy az ő összekuporgatott javai szaporodjanak.

Ahhoz, hogy ezt a takarékoságot és ezt az áldozatkészséget vidám szívvel tudjam gyakorolni, az anyagi javakkal szemben való

teljes *függetlenség* szükséges. Az a függetlenség, amely egyfelől mint *igénytelenség*, másfelől mint *szent kielégíthetatlenség* nyilatkozik meg. *Igénytelenség a testiekben, kielégíthetatlenség a lelkiekben.* A keresztyén gazdasági etika, amikor ezt az igénytelenséget hirdeti, fundamentális ellentétbe kerül a mai gazdasági élet legfőbb mozgató erejével. Fokozni az igényeket, a meglevők mellé újakat ébreszteni, ez ma a jelszó, mert csak ez biztosítja a gazdasági fellendülést. Az újkor művelődéstörténete, ha figyelemmel kíséri azokat a következményeket, melyek ennek a törekvésnek a nyomán támadtak, mely a világ népei igényeinek a válogatás nélküli fokozására irányultak, rettentő bűnököt fog szemünk elé tárni. Távoli világrészekben emberek milliói lettek áldozatai ennek a törekvésnek, megromolva testben és lélekben. Hogy mekkora jelentősége van a mai gazdasági életben az igények ébresztésének és fokozásának, mutatja a *reklám*. Reklám nélkül nincs gazdasági élet — mondják a hozzáértők. De egyúttal a mai gazdasági élet egész romlottságát, minden bűnét is elének tárja a reklám a maga kiméletlenségével és arcállanságával. Ma úgy és olyan dolgokat lehet bőmbőlve reklámirozni, amelyekről és ahogyan józtlanságú emberek legfentebb négy szemközt beszélhetnek.

A keresztyén gazdálkodás alaptényezője a testiekben való *igénytelenség*. Hogyan is lehetne másként azok között, akiket Jézus a mai nap kenyérével való megelégedésre tanított? „Ha van élelmünk és ruházatunk, elégedjünk meg vele“, inti Pál Timótheust (I. 6., 8) Ebben a mi világunkban, melyet a kielégíthetetlen igények kiméletlen túlekedése tesz elviselhetetlen teherré, ez az apostoli parancs a jobb jövőudó felé vezető útmutatás. Igénytelenségre nevelni a lelkipásztorokat, az igénytelenségre visszavezetni népünket, a legfontosabb gazdasági nevelés.

De ez az igénytelenség csak úgy lesz megtartó erő, ha vele párosul a lelkiekben való *szent kielégíthetatlenség*. Amikor Jézus a Hegyi beszédben az aggodalmaskodástól óvja övéit, ugyanakkor azt mondja: „keressétek először Istennek országát és annak igazságát és ezek mind megadottnak néktek.“ (Mt. 6. 33.) Az igénytelenség önmagában nem áldás, hanem átok, mert nincs benne felfelé lendítő erő. Isten sohasem kívánja az abszolút igénytelenséget. Isten Lelkének a munkája nem az, hogy megöl minden igényt, hanem az, hogy *az igényeket megnevesíti, megszenteli.* Isten azt akarja, hogy az igényeim ne a magam kényelme, élvezete, hanem az Ő szent országa szolgálatába álljanak. Tudjak lemondani vidáman a test élvezeteiről, szükségleteiről, a szórakozásaimról, de csak azért, hogy ne kelljen lemondanom a lelkem, az egyházam, a népem, az Isten országa igényeinek kielégítéséről.

Tehet-e valaki nagyobb szolgálatot népe gazdasági életének, mintha megtanítja, rávezeli a keresztyén gazdálkodás eme alapelveire? Mert abban a gazdasági helyzetben, amelyet a mi kisebbségi sorsunk végzetesen meghatároz, első sorban nem a világ szerinti, hanem a Krisztus szerinti *többtermelésre* kell, hogy meg-

tanítsuk papjainkat és papjaink által népünket, arra a többtermelésre, amelyet az öt kenyér és két hal csodája szemléltet. Erre pedig csak azáltal taníthatjuk meg, ha a gazdasági életet Krisztus uralma alá állítjuk, Krisztus erejével meggyógyítjuk.

Az a gazdasági oktatás, amely az elmondottak szerint gyökereivel visszanyulik az őstalajba, a kijelentésbe és onnan táplálkozik, megtalálja a maga helyét a lelkészképzésben, mert egyfelől, mint ugyanannak a léleknek a hordozója *szervesen* beletagozódik abba, másfelől *szélesebb* alapozást nyerve, nem szűkíti el a leendő lelkipásztorok látókörét.

A lelkipásztor az Ige szolgája. Ezért a lelkészképző intézetben minden olyan tudomány idegen és a lelkészképzés egységét megrentő, amely nem tud az Ige tudománya lenni. Amit a teológián tanítunk, az mind dogmatikai és etikai megalapozást kell, hogy nyerjen, azaz Krisztusban való hitté és életté kell, hogy mélyüljön. Az elmondottakban a gazdaságtannak erre a dogmatikai és etikai alapjára mutattunk rá. Úgy vélem, egészen felesleges igazolni, hogy az így megalapozott gazdaságtan többé nem egy esetleges pótléka, hanem *szerves alkotórésze* lesz a lelkészképzésnek.

A másik nagyjelentőségű követelménye ennek a teológiai alapozásnak, hogy ezáltal a gazdasági nevelés *szélesebb fundamentumot* nyer. A szükség szerint ezután is megteheti, hogy több figyelmet fordít a gazdasági életnek arra a terebélyre, amelyet a mezőgazdaság képvisel. Egyfelől, mert hiveink többsége ezzel foglalkozik, ennek kérdéseivel és nehézségeivel tuskodik. Másfelől, mert a kanonika eredményes használata teszi kívánatossá a mezőgazdasági ismereteket. De a teológiai alapvetés, amelynek jellemző vonása, hogy mindent az Ige, tehát az egyetemes szempontja alatt néz, kizárja azt az egyoldalúságot, hogy a gazdasági életet a mezőgazda szűk szemszögéből nézze és ítélje meg a lelkipásztor. Ma már nincs olyan gyülekezet, amelyben a gazdaság arisztokratái mellett ott ne lennének annak proletárjai: a gazda mellett a cseléd, a napszámos. Sőt gyülekezetünk túlnyomó többségében megtaláljuk a gyári és ipari munkásság, valamint a kisipar és kiskereskedelem képviselőit is. Ma, amikor az életfejlődésnek az iránya az, hogy gyáriparrá legyen minden, még a mezőgazdaság is, amint a gépesítéssel Amerikában már azzá is tettek, nem szabad a lelkipásztor látókörét elszűkíteni, figyelmét a gazdasági életnek csak egyik területére irányítani. Ma különösképpen élesen látjuk, hogy mindent csak a nagy összefüggésben szemlélve lehet megérteni. Minél szélesebb a szemlélet, annál mélyebb és igazabb a megértés. A lelkipásztornak a gyülekezete, — különösen a falusi gyülekezet — gazdasági életében a legjelentősebb feladata az, hogy *egyetemes szempontból tudja szemlélni, megérteni, megítélni, egyeztetni és irányítani* azokat a gazdasági kérdéseket, nehézségeket, feladatokat, próbálkozásokat, amelyeket hivei a maguk sajátos, szűk s ennél fogva kiélezetten önző és rövidlátó, azaz a felebarát, a közösség és Istenországa érdekeit meg nem látó módon szemlélnék és akarnak

megoldani. Az űrállónak mindig messzibb kell látnia, ezért kiemelkedőbb ponton kell állania. Ezt a szélesebb kitekintést nyeri meg a lelkipásztor a gazdasági kérdések területén, ha azokat theologiai vonatkozásukban ismeri meg.

A gazdasági nevelésnek ilyen elgondolása maga után vonja, hogy a szakismeretek közlése ne függelékként csatoltassék a lelkész-képzéshez, amint történik akkor, ha az *egész* anyagot az V. évfolyamra zsufoljuk össze. Az *elvégezendő anyagot tervszerűen szét kell osztani mind az öt évfolyamon*, hogy egyfelől legyen elegendő idő a nyugodt megemésztésre, másfelől, hogy megszűnjék az a lehetetlen helyzet, hogy az ötödik, a legtermékenyebb évet jórészen gazdasági szakismeretek közlésére foglaljuk le, mintha ezek lennének a lelkészképzés koronája, mindennek az a kvintesszenciája, amiben legvégül is összesűríttetik az, amit a lelkipásztornak igazán tudni kell.

Ez az új iskolai esztendő Istentől adott drága alkalom arra, hogy lelkésznevelésünk évek óta vajudó kérdését a megoldáshoz közelebb segítse. Abban a biztos reménységben, hogy az emberileg legjobb megoldásért való tuskodásunkban előljáróink: a főtiszteletű Püspök úr és a méltóságos előljáróság bölcs tanácsadásával, bizalmával mellettünk lesz, indulunk neki ennek az esztendőnek, kérve a nagykegyelmű Istent, mutassa meg azt az utat, amely szent akarata szerint való. Így legyen ennek az esztendőnek munkája minden vonatkozásban az Ő örökkévaló szent országa szolgálatában.

Tisztelettel és szeretettel köszöntöm intézetünk főfelügyelője képviselőjét a Nagytiszteletű Püspökhelyettes urat, köszöntöm a méltóságos Főgondnok urat és a méltóságos Előljáróságot, kérem ebben az új iskolai esztendőben is szeressék intézetünket és támogassák munkánkat azzal a hűséggel és jó öntudattal, mint eddig.

Köszöntöm testvéri szeretettel a Nt. Tanárikart, kérem támogatásukat és bizalmukat és kívánok minden áldást életükre és munkájukra. És köszöntöm a Tiszt. Ifjúságot, a régi és új növendékeket szívből fakadó Istenhozottal. Oh milyen kibeszélhetetlenül jó az Isten, hogy ezekben a nehéz időkben megörzött bennünket attól, hogy az új iskolai év kezdetén a háború forgószele zavarjon titeket szerte szét! Legyen áldott bejöveteletek és itteni munkálkodásotok.

És ezek után az Atya, Fiú, Szentlélek, teljes Szentháromság egy örök igaz Isten nevében és segítségül hívása mellet az 1938/39-ik tanévet megnyíltom.

Évzáró beszéd.

Elmondolta az 1939 június 18. évzáró ünnepélyen dr. Gönczy Lajos igazgató.

Főtiszteletű és Méltóságos Püspök Úr! Méltóságos Főgondnok Úr! Méltóságos Elöljáróság! Nagytiszteletű Tanári Kar! Tiszteletes Ifjúság! Mélyen tisztelt Közönség!

Az iskolai év utolsó napján, amikor visszatekintünk mindarra, amit az 1938—39. esztendőnek nevezünk, két ellentétes érzés ömlik el lelkünkön: a szomorúság és az öröm. *Szomorúság, ha önmagunkra* tekintünk, arra, amit cselekedtünk és amit mi mulasztottunk, amit mi építettünk és mi rontottunk. Mert ha reményünkön felül is sikerült egy-egy munkánk, valósult meg tervünk: a végelszámolás idején számba sem jöhető mennyiséggé zsugorodik össze a jó eredmény azokhoz a balsikerekhez mérten, amelyek mint a mi erőtlenségünk, mulasztásunk, hanyagságunk gyümölcsei tesznek bizonyosságot miellentünk.

Mégis hosszú esztendőök óta az évzáró beszédekben a másik érzés, az öröm a domináló. Az *öröm*, amely akkor löli el szívlünket, *ha önmagunkon túl tekintünk*, arra, amit *Isten* cselekedett. Mert évről-évre szinte a felszabadulás, a megkönnyebbedés érzésével zárjuk be a Fakultás kapuját, mint akik veszedelmes, félelmekkel teljes úton, nem remélt szerencsével jutottak a célhoz. Mint akik álmélkodva kérdezik: hát lehetséges ez? Lehetséges, hogy ilyen könnyen, ilyen kevés bajjal megjárhattuk ezt az utat? A 126. zsoltár álmélkodó örvendezése lesz urrá felettünk: „Mikor visszahozta az Úr Sionnak foglyait, olyanok voltunk, mint az álmódók. Akkor megtelt a száánk nevetéssel, nyelvünk pedig vigadozással. Akkor így szóltak a pogányok: Hatalmasan cselekedett ezekkel az Úr! Hatalmasan cselekedett velünk az Úr, azért örvendeztünk!” (1—3. v.) Bizony hatalmasan cselekedett velünk az Úr ebben az esztendőben is. Olyan hatalmasan, hogy amikor visszatekintünk az immár multtá váló esztendőre, a nagykegyelmű Isten áldó hálás örvendezés mögött háttérbe szorul minden más érzés, mert a mi kicsiny tetteink, mint porszemek a hegyek tövén, észrevehetetlen semmivé zsugorodunk Isten nagy tetteinek sűgárázó fényözönében. És az első szó, a legmesszibb hangzó szó, amely túlharsog mindent, a boldog hálaadás szava: „Áldott az Isten és a mi Urunk Jézus Krisztusnak Atyja, az irgalmasságnak Atyja és minden vizsgálásnak Istene!” (II. Kor. 1:3.)

Hálára indít legelső sorban az a tény, hogy a Fakultás ez évi munkája az előre elgondolt terv szerint hátramaradás nélkül mehetett végbe. Más, nyugodtabb korban ez a tény önmagában semmit sem jelentene. De a hátunk mögött levő esztendő annyi meglepetéssel volt tele, hogy végül is az lett a legnagyobb meglepetése, hogy minden nagyobb zavar és akadályoztatás nélkül záródott le. A rendes időben foghattunk a munkához és rendtartásunk szerint folyhatott le ez a munka. Az esztendő említésre méltó adatai és eseményei közül az első, amiről megszoktunk emlékezni, a *hallgatók létszáma*, ebben az esztendőben is a megszokott keretek között mozgott. Az első félévben 149 hallgató iratkozott be, a másodikban 153. Ebből erdélyi református férfi hallgató volt mindkét félévben 79. Királyhágómelléki mindkét félévben 42. Evangélikus hallgató volt az I. félévben 10, a II. félévben 11. Külföldi hallgató volt az I. félévben 7, a II. félévben 12. Női és rendkívüli hallgató volt mindkét félévben 10. Egyházkerületünk rendelkezése folytán az idén is korlátozott számban vehettünk fel református férfi hallgatókat az első évre: összesen 20 erdélyi és 10 királyhágómelléki férfi hallgatót.

Két külföldi látogatónk volt az év folyamán. Március 22-én dr. J. Black skót moderátor úr, június 2-án Rikhárd S'ähelin seengeni lelkész úr. Mind a ketten előadást tartottak díszterünkben és megtekintették Fakultásunkat. Mindkét látogatást, mint külföldi hitestelvéreink felénk forduló érdeklődésének kedves és megtisztelő jelét köszönettel fogadtuk és hálásan őrizzük emlékeztünkben, abban a reményben, hogy mindkettőjükben jó barátot nyert intézetünk. Nagy örömünkre szolgál, hogy S'ähelin lelkész úr körútjából visszatérve, mai ünnepünket is megtisztelte jelenlétével.

Két halálesettel figyelmeztetett ebben az esztendőben mindnyájunkat a bölcs Isten, hogy bujdosók és vándorlók vagyunk e földön. 1939 január 19-én, alig pár napi betegség után távozott el körünkből *Czakó János* I. éves hallgató. A karácsonyi legációból még egészségesen tért vissza a szülői házba. Onnan szállították be a Református Kórházba, ahonnan már csak utolsó lélekzetvételre vihették ismét haza, Györgyfalvára. Mindössze két és fél hónapig volt közöttünk. Éppen csak, hogy kezdtük egymást megismerni. A lelkipásztori munka utáni égi vágyakozás hozta közénk, mert más fakultáson kezdett egyetemi tanulmányát szaktította félbe, hogy hozzánk jöhessen. Az ez év tavaszán a kolozsvári magyar színházban bemutatóra került „Györgyfalvi lakodalom” annak a nagy szeretetnek volt a gyümölcse, mellyel Czakó János szülőfaluja iránt viselte, mert az előkészítésének nagy munkáját Czakó János végezte. Temetése Györgyfalván Fakultásunk tanárkara és ifjúsága küldötteinek jelenlétében ment végbe. Szeretettel őrizzük emlékezetét, öreg szüleinek e helyrői is kívánunk vigasztalást.

Másodszor akkor tüztük ki intézetünk ormára a gyászlobogót, amikor *Imre Lajos* professzor testvérünket látogatta meg Isten,

február 6 án magához szölván nagyobbik leányát, *Évdt.* Mindnyájunk számára mélyen fájdalmas volt a kedves, szelíd lélek hirtelen távozása, de mindnyájunk számára feledhetetlen lelki meggyarapodást jelentett a testvéri részvét melegeben való ama felavadás, mely a gyásznak ama napjaiban e Fakultás minden tagját, tanárokat és ifjúságot megindító módon összekapcsolt azokkal, akiket a legfájdalmasabban érintett a csapás. Azóta sem szüntünk meg imádkozni a vigasztalás örök Forrásához.

Tanulmányi téren legemléltésreméltóbb esemény az *V. év gazdasági oktatásának* Kolozsváron történt megejtése. Az idén csak átmenetileg, a körülmények kényszere folytán nyertek az V. évesek itt, Kolozsváron gazdasági oktatást is. És be kell vallanunk, nem volt ideális ez a gazdasági tanfolyam, hiszen négy hét alatt, a theologiai oktatással párhuzamosan kellett hogy végbemenjen. Sem elegendő idő, sem kellő nyugodtság nem állott rendelkezésre. Mégis ez a szükség-megoldás megerősített abban a régi meggyőződésünkben, hogy a theologusok gazdasági vagy bármely más, nem theologiai kiképzése is csak úgy lesz eredményes, ha itt Kolozsváron, az anyaintézet kebelében oldódik meg. Ellenkező esetben úgy tanulmányi, mint fegyelmi tekintetben nem tud szervesen beleilleszkedni a lelkészképzés egységes koncepciójába. Hálás köszönetet kell mondanunk e helyen is az Erdélyi Gazdasági Egyesület elnökségének azért a készségért, mellyel e kérdés megoldásában önzetlenül segítségünkre sietett és köszönetet kell mondanunk a kiküldött előadóknak lelkiismeretes munkálkodásukért.

Fakultásunk jövődjére legmesszibb kiható eseménye ennek az esztendőnek *épületünk régóta óhajtott kibővülése* volt. Három tanári családot a Farkas- és Bethlen-utca sarkán emelt új tanári lakásban helyezhettünk el s az ennek következtében felszabadult emeleti és földszinti helyiségeinket tantermek, könyvtár és internátus céljaira alakítottuk át. Reméljük, hogy az intézeti épületnek eme kibővülése nagyobb nyereséget jelent a lelkészképzésre nézve, mint amekkora hátrány az a nehezen megszokható tény, hogy tanáraink fele kintlakóvá lett. Az új tanári lakások felépítésénél, de különösképen az építés folytán felszabadult helyiségek átalakításánál és felszerelésénél hálásan tapasztaltuk a Méltóságos Igazgatótanács, főként pedig a Főtiszteletű Püspök úr segítő támogatását.

Az 1938/39. esztendőnek legáltalánosabb jellemzője az a *nyugtalanság* volt, amely az egész iskolai év folyamán viharosan feszültté tette a légkörünket. Lehetett-e ez másképpen, mikor a világpolitikai helyzet eddig soha nem tapasztalt villamossággal volt telve, amikor a háború és béke az előre ki nem számítható, gyorsan változó események borotva élén táncolt, amikor senki emberfia sem tudhatta, mi lesz holnap? Természetes, hogy ily körülmények között a világ nyugtalanságban élt és hogy ez a nyugtalanság, bármennyire igyekszünk is intézetünket távoltartani a napi események változásaitól, nem hagyta érintetlenül a mi légkörünket

sem. Nem panaszkodunk amiatt, hogy nekünk egy ilyen korban kell élnünk. Természetesnek, sőt kikerülhetetlen szükségnek találjuk, hogy *a keresztyén ember, hogy a lelkipásztor örökös nyugtalanságban éljen.* Folyhat-e másként annak élete, aki minden napon a soha vissza nem hozható alkalmak, az örökkévalóságig döntő jelentőségű kezdeményezések és munkák lázas forgatagában él? Folyhat-e másképpen annak élete, akinek minden pillanatban készen kell lennie a végső, nagy számadásra, holott a reá váró feladatok sokasága és nagysága előre nyilvánvalóvá teszi, hogy soha de soha sem lehet egészen készen? Lehet-e nyugodt egy pillanatra is az, aki életét, munkáját, sőt minden gondolatát a mindeneket megtöltő szent Úristen tekintete előtt tudja és aki minden napon a bűn és nyomor elleni, emberileg nézve reménytelen harc tűzében ég?

De a keresztyén ember nyugtalansága egészen más természetű, mint a világ szerinti nyugtalanság. Más a forrásában és más a hatásában. A világ szerinti nyugtalanság az önző, önmagára néző és önmagában bizó ember nyugtalansága, *híttelen nyugtalanság.* A jószerencsében elbizakodó, a balsorsban kétségbeeső ember nyugtalansága. Szívet és világot megrontó, mert tétlenségre, tehetetlen siránkozásra kényszerítő nyugtalanság ez. Abból fakad, hogy ez a föld és ennek eseményei elfödik szemem előtt Istent, nem bízom Istenben, nem bízom az Ő világkormányzó, gondviselő erejében és szeretetében. Ennek a világ szerinti nyugtalanságnak az ismertetőjegyeit vélem megtalálni abban a szomorú tényben, hogy *az elmélyedő tanulmányozásra való hajlandóság megcsappant ifjúságunk körében.* Ennek igazolására három aggasztó jelenségre hivatkozom. Az első a pályatételeknek feltűnő meddősége. Komolyabb, hosszabb időt igénylő tanulmányon felépülő pályamunka alig érkezett be. A második jelenség a külföldi tanulmányútra való készülés elhanyagolása. Mig más esztendőben az okozott gondot: a feles számú jelentkező közül kit ne bocsássunk ki külföldre, az idén az volt a gondunk, lesz-e elegendő emberünk a valószínűleg rendelkezésünkre álló stipendiumokra? A harmadik, amire hivatkozhatom: az ifjúságnak az V. évfolyammal szemben tanusított magatartása. Az V. évfolyamot ebben az esztendőben is úgy állította be az egyházközség, hogy a gondtalan tanulmányozás egy soha vissza nem térő alkalmát ajándékozta benne az ifjúságnak. És a tapasztalatunk az volt, hogy a kötelező tananyag elvégzésén túl nem használták úgy ezt az alkalmat, mint kellett és lehetett volna. Mindezekre nem tudok más magyarázatot találni, minthogy a világnak megbénító, tétlenségre kárhozható nyugtalansága lepte meg a sziveket.

Egészen más *a keresztyén ember nyugtalansága.* Az egy *didozatos, bátor, harcos,* mert másokért való nyugtalanság, mely annál megfeszítettebb erővel munkálkodik, minél bizonytalanabb a helyzet, melyben él. A keresztyén ember nyugtalansága abból táplálkozik, hogy mindenekelőtt és mindenekfölött Istent nézi és látja.

Éppen ez a látás és az ebből fakadó bizodalom nem engedi soha pihenni, téltlenül nyugodni. Nem engedi, hogy ájult bénultságban csüggedten várja, míg reá szakadnak a feltartóztathatatlan és változhatatlan események. Ez a nyugtalanság munkára, harcra sürget. Minél nyugtalanítóbb a világ, a helyzet, annál lázasabb ütemű, annál elszántabb cselekvésre. Nem megbénító, hanem teltre serkentő nyugtalanság ez, mert *hívő nyugtalanság ez*. Dániel próféta, amikor az utolsó idők rémségeiről, harcairól beszél, az istentelen, hitetlen világ kapkodásával, félelmével szemben megállapítja: „ellenben az Istenét ismerő nép felbátorodik és cselekszik.” (Dániel 11:32.) A világ szerinti, hitetlen nyugtalansággal szemben ez a felbátorodás és cselekvés jellemzi az Isten szerinti, hívő nyugtalanságot. *A theologiai tanulmányozásnak minden más tanulmányozással szemben, a lelkipásztori munkának minden más munkával szemben az a dicsősége, hogy ez a világ, ennek változásai, fenyegetései, veszedelmei nem béníthatják meg, sőt a világnak minden erre való igyekeve fokozza a munka iramát, megsokszorozza az erőfeszítést.*

Valahányszor megháborodik a világ hazug békessége, „az Is'enét ismerő nép felbátorodik és cselekszik.” Mert nem a veszedelmet, nem a kellemetlenséget, hanem a feladatot, az Istentől nyert megbízatást nézi és látja. A keresztyén ember az események kavargásából Krisztus szavát hallja kiharsanni: „nem azért jöttem, hogy békességet bocsássak e földre, hanem hogy fegyvert” (Máté 10:34.) A keresztyén ember könnyelmű elbizakodottsággal nem idézi fel a veszedelmet, de ha eljön a szenvedésnek, a próbatételnek ideje, azzal a reménységgel vállalja annak minden terhét, hogy annak a harcnak a tűzében nemcsak a nagy és kegyetlen ellenségnek, a bűnnek a pusztító erői fenyegetnek, hanem Istennek e világot meggyógyítani akaró ereje is jelen van. Akármennyire is a Sátán művének látszik valamely, a világot felbolydító változás, soha sem hiányzik abból Istennek gyógyító, megmentő, világot megújító ereje. Csak meg kell keresni, csak meg kell látni. Az Istenét ismerő nép éppen azért bátorodik meg és azért cselekszik, mert hitben látja ezt. A keresztyén ember nem lehet téltlen szemlélője az eseményeknek, ennél fogva nem lehet fásult, részvétlen. A keresztyén ember szíve is telve van nyugtalansággal. Sőt egyedül a keresztyén ember szíve van igazán telve nyugtalansággal, mert egyedül a keresztyén ember képes illuziómentesen meglátni és megítélni az ember nyomorúságát a maga emberfölötti nagyságában. De ez a nyugtalanság nem az önmaga, egyháza jövődjé miatti aggodalom nyughatatlansága, hanem a felelősség, az elháríthatatlan kötelesség nyughatatlansága. A keresztyén ember soha sem ülhet téltlenül. Mindig sietnie kell. Folytonosan hangzik feléje a nyugtalanító figyelmeztetés: „Vigyázzatok, mert nem tudjátok, mely órában jö el a ti Uratok.” (Mt. 24:42.) „Ti azért legyetek készen: mert amely órában nem gondolnátok, abban jö el az embernek Fia.” (Luk. 12:40.)

Mindezeknek elmondására egyfelől ennek az esztendőnek a tapasztalatai, másfelől az a szándék készleteelt, hogy felhívjam újól a figyelmet egy a közludatban mélyen gyökerező, veszedelmes tévedésre. *Veszedelmes tévedés, sőt sádtáni hazugság az a meggyőződés, hogy a lekipásztori hivatás a legnagyobbadalmasság életet kindlja.* A keresztyén lekipásztor minden időben, akkor is, amikor kint a világban nagy csönd, zavartalan béke uralkodik, állandó nyugtalanságban él, mert az a világ és ez a világ, a kellő és a való, a Krisztus és a bűn ellenmondásának feszültségében él. Bujdosó és vándorló e földön, akinek nincsen itt maradandó városa, hanem jövődőt keres. (Héber 13:14) Ez a nyugtalanság és feszültség csak akkor fog megszűnni, mikor majd eljön az új ég és az új föld, amikor „e világnak országai a mi Urunkéi és az Ő Krisztusáéi lettek. (Jelenések 11:15.) Ne várjon hát senki külsőleg nyugodt, harc, szenvedés, próba nélküli életet. Aki harc, szenvedés, próba nélküli életet vár és keres, annak minél hamarább, annál jobb, ha itthagya a mi intézetünket. Mindentűt e föld kereségén a világ ábrázata egyre fenyegetőbb lesz Krisztussal és az Ő anyaszentegyházával szembe. *Nekünk nem könnyebb, hanem nehezebb, nem békeesebb, hanem harcosabb, nem gondtalanabb, hanem felelősségteljesebb időkre kell felkészülnünk,* olyan időkre, amelyeknek terhei, szenvedései, veszedelmei mellett a mostaniak számba sem jöhetnek. És ez a készülés az állandó, megszakíthatatlan, elmélyedő munka. Ezért van az, hogy míg más fakultások hallgatói a sikerrel kiállott vizsgálatok után tétlen pihenésben tölthetik a nyári szünidőt, addig ez intézet hallgatóira az egész vakációt kitöltő nyári munkaprogram vár.

Lázás munka, állandó nyugtalanság, roppant kötelességek terhei közepette is *a keresztyén ember nem fáradt, ideges, korán összeroppanó ember. Mert Istennek békeesege, mely minden értelmet felülhalad, őrizi a szívet.* (Filippi 4:7.) Nem a munka, nem a harc, nem a felelősség terhe, hanem a hitelenség és az ebből folyó rettegés és aggodalmaskodás teszi őrlővé, elviselhetetlenné, megbénítóvá a világ nyugtalanságát. Istennek a békeesege, amely Isten megváltó szeretetében, a Krisztusban való hitből táplálkozik, teszi a keresztyén embert képessé, hogy a nyughatatlan, veszedelmekkel teljes világban őrvendőző szívvel tudjon szüntelenül munkálkodni, mint egykor Pál apostol.

Istennek békeesege őrizze szíveleteket — ezzel az óhajlással búcsúszom intézetünk minden hallgatójától. Azoktól is, akik az új esztendő kezdetén ismét vissza kell hogy térjenek e falak közé és azoktól is, akik elvégezve az V. éves tanfolyamot, megkezdik a szent szolgálatot, melyre itt együtt készültünk. Isten békeesege őrizze szíveleteket, hogy töretlen és egyre izmosodó hittel tudjátok minden erőtlőket anyaszentegyházunk szolgálatába állítani. Isten veletek! A viszontlátásra vagy itt e közös otthon falai között vagy ott kint a közös munkatéren!

Végül hálásan köszönöm intézetünk előjáróinak: a főtisz-

teletű Püspök úrnak, a méltóságos Főgondnok úrnak és Előljáróságnak, valamint a nagytiszteletű Tanári Karnak azt a hűséges, áldozatkész szeretetet, mellyel intézetünk szolgálatának terhét az egész esztendő folyamán lankadatlan buzgósággal hordozták. A nagykegyelmű Isten adjon mindnyájuknak zavartalan, testbenlélekben megújító plihenést, hogy az új esztendő kapunyitásakor felfrissülve állhassanak Fakultásunk s általa Isten országa szolgálatára!

„Annak pedig, aki véghetetlen bőséggel mindeneket megcselekedhetik, feljebb hogynem mint kérjük vagy elgondoljuk a mi bennünk munkálkodó erő szerint, annak legyen dicsőség az egyházban a Krisztus Jézusban nemzetségről-nemzetségre örökkön-örökké. Amen.“ (Efézus 3:20—21.) *Ezzel az 1938/39. iskolai esztendőt a Szentháromság, egy örök Isten nevében bezártnak nyilvánítom!*

Az intézet állapota.

A) Szellemi állapot.

a) Hatóságok.

1. Az intézet tanulmányi felügyelője: *Vásárhelyi János*, az erdélyi református egyházkerület püspöke.

2. Az intézet főgondnoka: *Báró Kemény János*. Gondnok: *Dr. Kovács András* ügyvéd. Az előljáróság lelkészi tagjai: *Vásárhelyi Boldizsár* tb. esperes, lelkész, *Kovács László* esperes, lelkész, *Dr. Musnai László* koll. vallástanár, theologiai magántanár; egy hely türes. Világi tagok: *Dr. Bene Ferenc* ügyvéd, egyh. ker. főgondnok, *Dr. Vékás Lajos* vezérigazgató, *Gönczi László* koll. igazgató, *Kós Károly* író, egyh. m. főgondnok. Az előljáróság 1937. nov. egyh. ker. közgyűlésén újjátatott meg 1942. december 31-ig terjedő ciklusra.

3. Az intézet tisztviselői 1936 július 1—1940 június 30-ig terjedő ciklusra: igazgató: *Dr. Gönczy Lajos*, gazdasági felügyelő-professzor: *Dr. Nagy Géza*, internátus-konviktusi felügyelő-professzor: *Maksay Albert*, könyvtáros-professzor: *Dr. Tavaszy Sándor*, előljárósági jegyző: *Maksay Albert*. Választásukat a mélt. Igazgatótanács 6576/1936. szám alatt hagyta jóvá. Háznagy: *Bekess Károly*.

4. Az intézet egyházkerületi közgyűlési képviselője: *Dr. Imre Lajos*, akit *Dr. Kecskeméthy István* helyére 8596/1936. III. szám alatt igazolt a mélt. Igazgatótanács.

b) Tanári kar.

Dr. J. A. Cramer, az utrechi egyetem professzora, tiszteletbeli tanár. Megválasztott az 1921 július 2-iki egyházkerületi közgyűlés által.

Dr. K. Barth, a baseli egyetem professzora, tiszteletbeli tanár. Megválasztott az 1937 január 30-iki egyházkerületi közgyűlés által.

Dr. Tavaszy Sándor, a systematika theologia rendes tanára, a Theol. Fakultás könyvtárának felügyelője, egyházker. főjegyző-püspökhelyettes, a romániai ref. egyház zsinatjának rendes tagja, egyházkerületi képviselő, igazgató-tanácsos, a kolozsvári kollégium előljáróságának tagja, presbiter. Az Erdélyi Múzeum Egyesület bölcsészeti-, nyelv- és történettudományi szakosztályának elnöke,

az Erdélyi Kárpát Egyesület elnöke, a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság hittudományi szakosztályának választott tagja. Szerkeszti a Református Szemlé-t, a Kiáltó Szó-t, társszerkesztője az Út-nak. Szolgálati éveinek száma 19. Intézetünknel működik 1920 július 1 óta.

Dr. Imre Lajos, a gyakorlati theologia nyilv. rendes tanára, zsinati rendes képviselő, egyházkerületi képviselő, az erdélyi egyházkerület belmisszió előadója, az egyházkerületi tanügyi bizottság, a kolozsvári ref. kollégium előjáróságának tagja, a kolozsvári egyházközség presbitere, a Presb. Rendszerű Ref. Egyházak Világszövetsége kontinentális bizottságának tagja, a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság hittudományi szakosztályának választott tagja, az Erdélyi Irodalmi Társaság, a Kemény Zsigmond Irodalmi Társaság rendes tagja, az Ifj. Ker. Egyesületek Szövetségének elnöke, Az Út felelős, az Ifjú Erdély főszerkesztője. Szolgálati éveinek száma 18. Intézetünknel működik 1921 július 1. óta.

Dr. Gönczy Lajos, e. i. igazgató, a filozófiai pedagógiai tanszék nyilv. rendes tanára, aki megbízás folytán a gyakorlati theologiai tanszék tárgyainak egy részét látja el, igazgató tanácsos, egyházkerületi képviselő, a kolozsvári református leánygimnázium előjáróságának, a Ref. Kórház keblitanácsának, a kolozsvári ref. egyházközség presbiteriumának és iskolaszékének tagja. Az „Én Kicsinyeim“ szerkesztője. Szolgálati éveinek száma 16. Intézetünknel működik 1923 február 1. óta.

Dr. Nagy Géza, a keresztyén egyház történetének nyilvános rendes tanára, a kolozsvári egyházközség presbitere és iskolaszékének rendes tagja. A Károlyi Gáspár Irodalmi Társaság Egyháztörténeti adattárának szerkesztője. Szolgálati éveinek száma 13. Intézetünknel működik 1926 szeptember 1. óta.

Maksay Albert, az új szövetségi tudományok tanszékének nyilvános rendes tanára, egyházkerületi tanácsbíró, a Református Szeretetház előjárósági tagja, a Presbiteri Rendszerű Ref. Egyházak Világszövetsége kontinensi bizottságának, a „Hit és Egyházszervezet ökuménikus világmozgalom folytonossági bizottságának tagja, a „Református Család“ felelős szerkesztője, az E. Irodalmi Társaságnak és a Helikon írói közösségének tagja. Szolgálati éveinek száma 14. Intézetünknel működik 1925 október 1. óta.

Nagy András, az ó-szövetségi theol. tudományok nyilvános rendes tanára, a főiskolás IKE felügyelője, egyházkerületi tanácsbíró. Szolgálati éve 3. Intézetünknel működik 1936 szept. 1. óta.

Dr. Musnai László, kollégiumi vallástanáár, az új-szövetségi tudományok m. tanára. Ez évben nem tartott előadást.

Járosi Andor, ev. lelkész, a gyak. theol. tudományok m. tanára. Előadást ez évben nem tartott.

Borbáth Dániel, a Diakonisszaintézet igazgató-lelkésze, a systematika-theologiai tudományok m. tanára. Előadta a Hitvallásismertetést heti 2 órán, az I. évfolyamon.

Nagy József, lelkész, okl. vallástanáár, a gyakorlati theol. tudományok m. tanára. Előadást ez évben nem tartott.

Tunyogi Csapó András, lelkész, az ó-szövetségi theol. tudományok m. tanára. Előadást ez évben nem tartott.

Dávid Gyula, lelkész, a systematikai theologiai tudományok m. tanára. Előadást ez évben nem tartott.

László Dezső, ref. koll. vallástanár, a gyakorlati theologia m. tanára. Vezette az V. évfolyamon a katechetikai gyakorlatokat heti 2 órán. A homiletikai szemináriumot és poimenikai gyakorlatokat heti 1—1 órán. Előadást tartott a II. félévben az összes évfolyamok részére: „A magyar református lelképásztor a történelemben“ címen, heti 1 órán.

Bíró Sándor, ref. koll. tanár, az egyháztörténelem m. tanára. Tanította a francia nyelvet az önként vállalkozóknak és alkalmi előadást tartott az V. évfolyamon: A román egyházak helyzete címen.

Nagy Gerő, az egyházi ének és zene rendes tanára. Intézetünkönél működik 1922 óta. Szolgálati éveinek száma 17.

Dr. Koronka István, egyetemes orvostudor, az egészségtan képesített tanára, intézeti orvos és intézetünkben a közegészségtan és orvosi ismeretek tanára. Intézetünkönél működik 1932 július 1. óta. Szolgálati évei száma 7.

Dr. Pop Sever, egyetemi m. tanár, a román nyelv és irodalom tanára.

* * *

Dr. Tusa Gábor, ügyvéd, a ref. kollégium gondnoka, az V. évfolyamon előadta „A jogi ismereteket“ heti 1 órán és alkalmi előadást tartott „A magánjavokról, közbirtokosságról.“

Dr. Császár Károly, ref. leánygimnáziumi tanár, a német nyelvet tanította és a szónoklati gyakorlatokhoz szükséges magyar nyelvi előkészítőt tartotta az I. évesek számára heti 1 órán az előjáróság megbízásából.

Dr. Szabó T. Attila, okl. középiskolai tanár, „A gyülekezet megismerés elmélete és gyakorlata“ címen szemináriumot tartott az erre önként vállalkozóknak és alkalmi előadásokat tartott az V. évfolyamon a néptudomány köréből.

Coulter Tamás, a Skót Egyház missziói lelkésze, angol nyelvi órákat adott.

Benedek Kálmán, zenetanár az ének és zenét tanította Nagy Gerő betegszabadsága idején.

Az intézet háznagya: *Bekess Károly*, aki az intézet gazdasági ügyei adminisztrációját végzi, továbbá mint pénztáros és házgondnok működött. Intézetünkönél működik 20 éve.

Szénior: *Juhász István*, okl. lelkész, aki az Ifjúság baráti pásztorációját végezte. Az „Ifjú Erdély“ c. lap felelős szerkesztője.

c) Hallgatók.

Theol. Fakultásunk hallgatóiról a beiratkozás, évközi változások, illetőség tekintetében a következő táblázat ad kimutatást:

Évfolyam	I.		II.		III.		IV.		V.		I—V.		
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	
Beiratkozott	36	36	27	27	32	33	27	30	27	27	149	153	
Kerületünkben {	férfi	18	18	18	18	17	17	14	14	15	15	79	79
		nő	2	2	—	—	—	—	2	2	2	2	6
Más kerületből	8	8	10	10	9	9	8	8	7	7	42	42	
Magyarországi	—	—	1	1	1	—	—	3	—	—	2	4	
Jugoszláviai	2	2	—	—	3	3	—	—	—	—	5	5	
Ág. hitv. ev. {	romániai rendes	1	1	1	1	—	—	1	2	3	3	6	7
	„ rendkiv.	4	5	—	—	—	—	—	—	—	—	4	5
	m.-orsz. rendes	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2
Szabadságon rendes hallgató	—	—	—	—	2	2	2	1	—	—	4	3	
Kilépett	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Meghalt	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	
Összesen	36	36	27	27	32	33	27	30	27	27	149	153	

Külföldön tanulmányoztak: Tóth Bálint Berlinben. Gudor Lajos, Nagy István, Sárközy Endre Bâselben, Tavasz Mária I. félév Bâselben, II. félév Zürichben. Kónya László Strasbourgban. Tökés István I. félév Kasselben, II. félév Tübingenben. Puskás Bajkó István Glasgowban. Az evang. hallgatók közül: Krajcsovitz Tibor I.—II., Schuller Ödön I. félév Sopronban.

B) Anyagi állapot.

a) Jelentés az intézet anyagi helyzetéről.

1. Theologiai Fakultásunk ingatlan vagyona a Calea Mareşal Foch 38. és 42. szám alatti két épületből, valamint a Kogălniceanu 29. szám alatt, a folyó tanévben épített új házból, nemkülönben a gazdasági oktatás céljaira a takarékpénztárakból még idejekorán kivett alapítványaik összegeinek egyrészéből megszerzett „Békás” dűlőbeli 2 hold 850 négyzetöl területű gyümölcsös-kertből és az Apáca-utcában megvásárolt házastelekből áll. A 38. szám alatti épületben intézetünk van elhelyezve, üzlethelyiségei pedig bérbe vannak adva, míg a 42. szám alatti a rendőrség és a bejelentő hivatal bérelik. A 29. szám alatti új házban három tanárunk kapott természetbeni lakást, az Apáca-utcai két szoba és konyhából álló házastelket Balázs Gyula asztalos bérelte ki.

Az intézet ingatlanai nem tehermentesek. Ugyanis az újonnan épített házunk felépítéséhez, valamint a szükségessé vált átalakí-

lási munkálatok keresztülviteléhez eddig 1 millió 200 ezer lej folyószámla kölcsönt vettünk fel. (A végleges elszámolás még nem történt meg.)

2. Az intézet pénzvagyona: a) Járadékok: 16 drb. Bethlen-kollégiumi ösztöndíj à 200 Lei, egyházmegyei ösztöndíjak a gyulafehérvári, küküllői, széki, enyedi, erdővidéki, orbai, görgényi és udvarhelyi egyházmegyéktől különböző időkben és összegekben. b) Értékpapirokban 105 282 Lei fekszik.

3. Fenti vagyomból gyümölcsözőek az ingatlanok, melyeknek befolyt jövedelme az 1938/39 tanévben 619.892 Lei volt. Tőkéink után kamatjövdelmünk alig volt. Értékeinket az előljáróság a theologiai háznagy által, a gazdasági felügyelő tanár ellenőrzése mellett kezelte. Intézetünknek tandíjak címén nincs jövedelme, mert tandíjat a protestáns hallgatók nem fizetnek. Az iskolai év tartama alatt leckepezézből, a tavalyi hátralékokkal együtt befolyt 311 470 Lei. Leckepezés-kedvezmény címén a tanári kar elengedett 64 750 Leit. Hátralék 129 520 Lei.

4. Az 1938/39. tanévi költségvetés a múlt esztendőkhöz viszonyítva, lényeges különbséget nem mutatott.

Szükséglet főösszege 3.349 898 Lei, fedezet főösszege 3.355 392 Lei volt.

5. Az egész iskolai év folyamán begyűlt perselypénzt, mely 15.456 Leit tett ki és az egyéb adományokat a szegénysorsú theológusok segélyezésére fordítottuk.

6. Tanáraink az egyházkerületi nyugdíj intézetnek kötelezett tagjai. Járulékaikat, valamint az intézet részéről levonandó járulékokat az egyházkerület pénztárához rendszeresen fizetjük.

b) Internátus-konviktsusi jelentés.

Az 1938/39. iskolai évben a bennlakó hallgatók létszáma az év kezdetén 112 volt, a második félévben, az V. éves hallgatók eltávozásával a létszám lecsökkent 89-re. Az intézet épületében végzett átalakítások az iskolai év végefelé jutottak befejezéshez, — így tehát a bennlakók ebben az évben még mindig meglehetősen zsúfoltan laktak, jövőre azonban már módunk lesz jobb és célszerűbb beosztás szerint elhelyezni az ifjakat.

A bennlakásban együtt élő hallgatók közösségi élete súlyosabb kifogásokra nem adott okot. Az ifjúság a saját kebelében gyakorolt önfegyelmet által egész éven át megfelelő buzgalommal törekedett a jó rend fenntartására.

A konviktsusban étkezők létszáma az iskolai év kezdetén 91 volt. Az V. éves hallgatók megérkezése után a létszám emelkedett, viszont egyes hallgatók Menza-kedvezményhez jutván, ebédre vagy ebéd-vacsorára kijártak a városba. Így a létszám az év közepén átlagosan a következő volt: reggelinél 111, ebédnél 97, vacsoránál 110. Az V. évesek távozása után a reggelizők létszáma 82-re, az ebédelőké 73-ra, a vacsorázóké 79-re csökkent.

A konviktsus üzeme rendben folyt egész éven át. Az élleme-

zés, mint ezt egy tanári kar részéről hivatalosan megejtett vizsgálat beható összehasonlító tanulmányozás útján külön is megállapította, egyszerű de tápláló volt s más helybeli református intézetek élelmezésének nem maradt mögötte, jól lehet teológiánk az egyre növekedő drágulás ellenére is elkerülte a konviktsi díj felemelését.

A konviktus üzemét Bekess Károly úr és felesége vezette elismerésreméltó hozzáértéssel és hűséges lelkiismeretességgel.

Konviktsi díj címén az előző évi hátralékkal együtt

esedékes volt	627.516 Lei.
Ebből befolyt az 1938/39. tanév folyamán	426.711 Lei.
Hátralék	200.805 Lei.

Internátusi díj az előző évi hátralékkal együtt . . .	478.983 Lei.
Ebből befolyt az 1938/39. tanév folyamán	268.582 Lei.
Hátralék	210.401 Lei.

A feltüntetett adatok szerint az 1938/39. iskolai év végén összesen 411 206 Lei hátralék áll fenn, 38 856 Lejjel több, mint az előző év végén.

c) Tan- és nevelőeszközök.

Intézetünk felszerelése tekintetében az 1938/39. esztendő nevezetes dátum. A három tanári lakásnak az intézeti épületből való kihelyezése által lehetővé vált: az igazgatói irodának egy titkári szobával való ellátása, egy új tanterem beállítása, a gazdasági hivatal új elhelyezése, a betegszoba elkülönítése, egy szemináriumi helyiség beállítása, a könyvtárnak három, az internátusnak négy helyiséggel való kibővítése. Különösen jelentős az ifjúságra nézve, hogy az átalakítás folytán az I. és II. emeleti széles, fűtött folyosó egészen az ifjúság rendelkezésére áll. Hálások vagyunk Istennek, hogy ezekben a nehéz időkben megengedte az esztendők óta vajudó tervek véghezvitelét. Minden szükségünk most sincs kielégítve: ifjúsági játszóterem, zeneterem, tornaterem, társalkodó, várószoba most sem áll rendelkezésünkre, de a multtal szemben nagyot haladtunk.

d) Könyvtári jelentés.

Az 1938/39. iskolai év végén könyvtárunk állománya 21.660 mű 33 603 kötetben. Ez évi gyarapodás 212 mű 276 kötetben. Ebből vásárlás 90 mű 138 kötetben. Adományozások: Benedek Árpád hagyatékából 1 mű 1 kötetben, Dabóczy Miklós tanár 17 mű 17 kötetben, Fédération Prot. de France 7 mű 7 kötetben, Horváth László dr. 1 mű 1 kötetben, Horváth Jenő dr. 1 mű 1 kötetben, Kristóf György dr. 2 mű 2 kötetben, Krizsovánszky Jenő 1 mű 1 kötetben, Kántor Lajos dr. 1 mű 1 kötetben, László Dezső 1 mű 1 kötetben, Mihályfi Jenő 1 mű 1 kötetben, Minerva Részvénytársaság 26 mű 32 kötetben, Nagy Ödön 4 mű 4 kötetben,

Nils István 1 mű 1 kötetben, Pilder Mária 5 mű 5 kötetben, Staehelin Ernest 1 mű 1 kötetben. Szabó T. Attila dr. 1 mű 4 kötetben, Tavaszy Sándor dr. 18 mű 19 kötetben, Tunyogi Cs. András 1 mű 1 kötetben, Kristóf György dr. 1 mű 1 kötetben. Adományozás útján kaplunk összesen 94 művet 104 kötetben. A különböző ingyen küldött hivatalos kiadványok, jegyzőkönyvek, jelentések száma 27 mű 27 kötetben.

Könyvtárunkba a következő folyóiratok jártak: Református Szemle, Az Út, Kiáltó Szó, Református Család, Protestáns Szemle, Erdélyi Múzeum, Pásztortűz, Hajnal, Magvető, Az én kicsinyeim, Ifjú Erdély, Lelkipásztor, Harangszó, Református Lelkipásztor, Ige, Református Jövő, Magyar Népegészségügyi Szemle, Református Élet, Egyházi Ujság, Magyar Nép, Keleti Ujság, Reformátusok Lapja, Unitárius Közöny, Keresztény Magvető, Lelkészegyesület, Magyar Út, Evangélikus Élet, Egyetértés, Református Ifjúság, Hittel, Magyarosan, Carpatpost, Reformierte Kirchenzeitung, Freitagszeitung für das reformierte Schweizervolk, Kirchliche Blätter, Der Säemann, Revue d' Histoire et de Philosophie religieuse, Le Christianisme social, Foi et vie, The Outlook of Missions, Evangelisches Missions-Magazin, Evangelische Theologie, Zeitschrift für systematische Theologie, Zeitschrift für die neutestamentliche Theologie, Zeitschrift für die alttestamentliche Wissenschaft, Zeitschrift für Theologie und Kirche, Zeitschrift für Kirchengeschichte, The New-Chronicle, Tribuna, Viața Creștină, Unirea, Kirchenblatt für die reformierte Schweiz. A folyóiratok nagyobb részét a Református Szemle, Az Út, Kiáltó Szó szerkesztői a cserepéldányaikat adományozták a könyvtárnak; a külföldi lapok, folyóiratok legnagyobb része előfizetés útján jutott könyvtárunkhoz. Összesen 52 folyóirat, amelyből magyar nyelvű 31, idegen nyelvű 21.

Az olvasóterembe kitett művek ez évi szaporulata 5 mű 7 kötetben. Így az olvasóterem könyvállománya 225 mű 523 kötetben. Az olvasóteremben naponta átlag 14-en tanulmányoztak. A szemináriumi teremben szintén több régi folyóirat, történelmi munka, latin nyelvtan és szótár állott a hallgatók rendelkezésére.

Az év folyamán könyvtárunkból kikölcsönöztek otthoni használatra összesen 1333 művet; theologiai hallgató 1014 művet, más foglalkozású 319 művet. Szépirodalmi műveket nem adtunk ki, mert ezek az Ifjúsági Egyesület könyvtárában állottak a hallgatók rendelkezésére. Naponként átlag 13 művet adtunk ki, illetve vettünk be.

II.

Az intézet működése.

A) Adatok az 1938/39. iskolai év történetéhez.

1. A tanév dátumai. Intézetünkben az iskolai évet 1938. október 2-án, vasárnap nyitottuk meg. Imádkozott és ígét hirdetett dr. Imre Lajos professzor, évmegnyitó beszédet mondott dr. Gönczy Lajos igazgató, végül fogadalmat tettek az újonnan felvett hallgatók. Gyülekezeti ének nyitotta meg és zárta be az ünnepséget, amelyen az ifjúságon, Előljáráságon kívül résztvettek a testvér intézetek képviselői és az intézet barátai. Az évnnyitó bibliamagyarázat és az igazgatói megnyitó beszéd az Értesítő elején olvasható.

Az évelejei dátumok a következők voltak: javító és pót-kollokviumok szeptember 26—27., minősítővizsga szeptember 29., javító és pót alapvizsga szeptember 28., előadások kezdete október 3.

Az egész esztendőben Isten kegyelméből zavartalanul, az előre megállapított terv szerint folyt a munka a Fakultáson. Az első félévi kollokviumokat január 19—28. napjain tartottuk meg. A második félévi előadások február 3-án kezdődtek. A karácsonyi szünet december 16—január 2 ig, a húsvéti április 1—április 17. estig, a pünkösd május 26. déltől május 31. estig tartott. Március 14 én Miron Cristea pátriarka temetése napján szünnapot tartottunk, valamint az összes hivatalos ünnepeken. A második félévi előadásokat június 2-án zártuk, a kollokviumokat június 5—15. napjain vettük be. Az V. évfolyam munkája október 15-én kezdődött és a többi évfolyamokéhoz hasonló tanulmányi idők és szünetek után április 1-én zárult, amikor kibocsátottuk s. lelkeszi szolgálatra.

Az évet június 18-án zártuk be a szokásos ünnepélllyel, mely alkalommal az Igét Vásárhelyi János püspök aa hirdette. A záró-ünnepély programjában jutalmak, pályadíjak kiosztása, az ifjúsági egyesületek évi jelentéseinek felolvasása, a végzett hallgatók ünnepélyes kibocsátása és az évváró igazgatói beszéd foglalt helyet. Az évváró bibliamagyarázat és igazgatói évváró beszéd az Értesítő elején olvasható.

2 Nyári munkaprogramm. Szabályzatunk értelmében minden hallgató köteles volt a nyári munkaprogrammot elkészíteni, kivéve a IV. évet végzetteket, akik e munka alól felmentést nyertek. E feladatnak a hallgatók általában jól feleltek meg. Tanárkar

a legjobb munkákat az idén is pénz-, illetőleg könyvjutalomban részesítette. (Lásd „Jelentés a pályatételekről és jutalmakról“ cím alatt.) A nyári munkaprogramm a következő volt:

A theologiai Szabályzat 244. §-a a következőket tartalmazza: „Minden theologus ifjú a nyári szünetek alatt abban az egyházközségben, amelyben a nyár folyamán tartózkodik, köteles valami munkát végezni a lelkész kívánságára és felügyelete alatt. Ilyen munka gyanánt számít: hétköznapi, vasárnapi istentiszteletek végzése, segédkezés a lelkészi irodában, vasárnapi iskola, bibliakör vezetése, vallásos estélyek rendezésében segédkezés, énektanítás stb., ami legalább heti 4 órai munkaidőt jelent. Az erről szóló bizonyítvány a beiratkozáskor bemutatandó.“

Ez alapon köteles minden theologus *gyülekezeti munkát* végezni a fent említett, vagy más, a lelkész által kijelölt munkakörökben. Ajánlatos, ahol nincsen, az iratterjesztés megindítása, vagy fellendítésében, hívek összehívásában, családkönyvek elkészítésében, vasárnapi iskolai munka beindításában és vezetésében való segédkezés.

Az 1927—28. évi theologus konferencia kimondotta:

a) Mindenki köteles a nyár folyamán a szomszédságában lévő *szórványok* gondozásában segédkezni. Nemcsak azok, akik erre a munkára jelentkeztek.

b) Ajánlatos a *szomszédos gyülekezetet* is támogatni, ha ott nem lenne vakációzó theologus. Így különösen lehet ajánlkozni istentiszteletek tartására, ha valamelyik lelkészi állás nincs betöltve és beszolgálással nem lehet minden vasárnap istentiszteletet ellátni.

c) Szükséges segédkezet nyújtani az *iratterjesztés* propagálásában és megindításában vidéken is.

d) *Nagyobb gyülekezetek szélein* alakult új települések hivei összehíradók és gondozandók. Különös gond és tanulmány fordítandó a munkástelepekre. Ezeknek az embereknek lelkivilágát és egyházzról való felfogását érdemes külön tanulmány tárgyává tenni.

Mindenki kimutatást készít arról, hogy községéből kik mentek ki az Ókirályságba, annak melyik részébe. A kimutatást beadja a theologiai igazgatóságához.

Természetesen mindezek a munkák az illetékes lelkészek beleegyezése alapján történnek.

Minden gyakorlati munkáról alapos *munkanapló* vezetendő. A lelkész által láttamozott munkanaplót tanév elején mindenki köteles bemutatni. Mindenki köteles a lelkésznek írásban számolni be végzett munkájáról, tapasztalatairól és közben felmerült terveiről.

A munkanapló mellett az összes munkákról szóló *szolgálati bizonyítvány* bemutatása is kötelező.

I. évet végzettek munkaprogrammja :

1. *Szentírás tanulmányozás* (kidolgozni az alábbi tételekből egyet.)

a) Jeremiás kora és élete.

b) A Szentírásnak a szenvedésről szóló tanítása.

c) Evangéliumi életrend Pál levelei alapján.

2. Tudományos munka :

Elolvassák s kivonatolják az Institutio I. könyv I—XIV. fejezeleit.

3. Szociográfiai munka :

a) Elolvassák és kivonatolják a következő munkákat : 1. Dr. Imre Lajos : A falunevelés irányelvei (Erd. Múzeum Egyes. kiadása.) 2. Venczel József : A falumunka és az erdélyi falumunka mozgalom (Erd. Múzeum Egyes. kiadása.) 3. Dr. Szabó T. Attila : A transylván magyar társadalomkutatás (Erd. Múzeum Egyes. kiadása.) 4. Weis István : A magyar falu (Magyar Szemle Kincsestára kiadás.) 5. Orltutay Gyula : Magyar népismeret (Magyar Szemle Kincsestára kiadás.)

b) Kidolgozzák az alábbi tételek valamelyikét : 1. Adatgyűjtés községem történetéhez. 2. Községem jelenlegi népesedési képe. 3. Tájnyelv-gyűjtés falumban. 4. Megfigyeléseim a falumról.

Mindenki szabadon választhat, hogy vagy a felsorolt könyveket kivonatolja, vagy a tételek közül dolgoz ki tetszés szerint egyet.

II. évet végzettek munkaprogrammja :

1. Szentírás tanulmányozás :

a) A Jeruzsálemi templom története.

b) A diakonia újszövetségi alapelvei.

c) Pál Efézusban (munkálkodása és innen írt levelei.)

E tételekből egy dolgozandó ki legalább 20 $\frac{1}{4}$ íves lapnyi terjedelemben.

2. Tudományos munka :

Elolvassák és kivonatolják az Institutio II. könyv VIII—XI. Fejezeleit.

3. Szociográfiai munka :

Az I. évet végzettek számára kitzűzött tételek valamelyike.

III. évet végzettek munkaprogrammja :

1. Szentírás tanulmányozás :

a) Igéret és törvény, az ószövetségi kijelentés két formája. (Ennél a tételnél ismertetni kell Istennek az ószövetségi nép számára adott ígéreteit és kiadott és megújított törvényeit. A felhasznált bibliai helyeknek nemcsak vallástörténeti, hanem theologiai értékelését is meg kell írni.)

b) Jézus, népének fia.

c) A Római levél tanításának rendszeres ismertetése.

E tételekből egy dolgozandó ki legalább 20 $\frac{1}{4}$ íves lapnyi terjedelemben.

2. Tudományos munka :

Elolvassák s kivonatolják az Institutio IV. könyv I—XII. fejezeteit.

3. Szoclográfiai munka :

Az I. évet végzetek számára kiűzött tételek valamelyike.

3. Akadémiai istentiszteleteinket Fakultásunk dísztermében ebben az évben is minden vasárnap délelőtt 11 óras kezdettel megtartottuk október 31-től Szentháromság vasárnapjáig, azaz június 4-ig. Hallgatóink mindnyájan, valamint az egyetemi református ifjúság és a helybeli gyülekezet sok tagja látogatta ezeket az istentiszteleteket olyan számban, hogy a terem gyakran alig volt képes befogadni az összegyűlteket. Az egész év folyamán 15.456 lej perselypénz folyt be, amelyből a szegénysorsú hallgatók segélyezésére 14.975, a diakonissza intézet javára 481 lejt fordítottunk.

I.

Reformáció emléknaptól Karácsonyig

(1938. október 31-től 1938. december 25-ig.)

1. Október 31. (Reformáció emléknapja.) I. Korinthusi lev. 3 : 11. alapján prédikál *Dr. Imre Lajos.*
2. November 6. Lukács ev. 13 : 23—25. alapján prédikál *Nagy András.*
3. November 13. Máté ev. 25 : 14—30. alapján prédikál *Dr. Gönczy Lajos.*
4. November 20. Lukács ev. 12 : 54—57. alapján prédikál *Maksay Albert.*
5. November 27. (Advent I. vasárnapja, urvacsoraosztással.) Lukács ev. 1 : 67—79. alapján prédikál *Dr. Tavaszy Sándor.*
Ágendázik *Vásárhelyi János püspök.*
6. December 4. Máté ev. 3 : 1—10. alapján prédikál *Dr. Nagy Géza.*
7. December 11. Lukács ev. 3 : 15—17. alapján prédikál *Borbáth Dániel.*
8. December 18. János ev. 3:27—30. alapján prédikál *Vásárhelyi János püspök.*
9. December 25. (Karácsony I. napja, urvacsoraosztással.) Lukács ev. 2 : 1—14. alapján prédikál *Dr. Imre Lajos.*
Ágendázik *Dr. Gönczy Lajos.*

II.

Újesztendőtől Húsvétig

(1939 január 1-től 1939 április 9-ig.)

1. Január 1. (Újesztendő.) Lukács 12 : 7—3. alapján prédikál *Nagy András.*
2. Január 8. Lukács 2 : 25—32 alapján prédikál . . . *László Dezső.*
3. Január 15. János 1 : 35—43. alapján prédikál . . *Dr. Tavaszy Sándor.*
4. Január 22. János 1 : 46—51. alapján prédikál . . . *Dr. Gönczy Lajos.*
5. Január 29. Lukács 4 : 16—30. alapján prédikál . . . *Maksay Albert.*
6. Február 5. Márk 6 : 20—29. alapján prédikál . . . *Járosi Andor.*
7. Február 12. Máté 5 : 1—12. alapján prédikál . . . *Dr. Nagy Géza.*
8. Február 19. János 5 : 5—18. alapján prédikál . . . *Biró Sándor.*

9. **Február 26.** (Böjtfő vasárnap, úrvacsoraosztással.)
 Máté 16 : 21—26. alapján prédikál *Dr. Tavaszy Sándor.*
 Ágendázik *Dr. Imre Lajos.*
10. **Március 5.** Lukács 9 : 51—56. alapján prédikál . . . *Borbáth Dániel.*
11. **Március 12.** János 11 : 1—16. alapján prédikál . . . *Dr. Imre Lajos.*
12. **Március 19.** János 11 : 32—46. alapján prédikál . . *Dr. Gönczy Lajos.*
13. **Március 26.** János 11 : 47—57. alapján prédikál . . *Dr. Nagy Géza.*
14. **Április 2.** (Virágvasárnap.) Márk 11 : 1—10. alapján
 prédikál *Dr. Gönczy Lajos.*
15. **Április 7.** (Nagypéntek.) János 19 : 14—30. alapján
 prédikál *Vásárhelyi János püspök.*
16. **Április 9.** (Húsvétvasárnap, úrvacsoraosztással.) Máté
 28 : 1—10. alapján prédikál *Nagy András.*
 Ágendázik *Dr. Gönczy Lajos.*

III.

Húsvét utáni vasárnaptól Szentháromság vasárnapig

(1939 április 16-tól 1939 június 4-ig.)

1. **Április 16.** Lukács 24 : 36—49. alapján prédikál . . . *László Dezső.*
2. **Április 23.** Máté 18 : 1—7. alapján prédikál *Dr. Tavaszy Sándor.*
3. **Április 30.** János 12 : 24—26. alapján prédikál . . . *Dr. Nagy Géza.*
4. **Május 7.** Máté 28 : 18—20. alapján prédikál *Járosi Andor.*
5. **Május 14.** Máté 7 : 7—11. alapján prédikál *Biró Sándor.*
6. **Május 18.** (Áldozócsütörtök.) Apostolok Cselekedetei
 1 : 1—11. alapján prédikál *Dr. Gönczy Lajos.*
7. **Május 21.** Apostolok Cselekedetei 1 : 15—26. alapján
 prédikál *Dr. Imre Lajos.*
8. **Május 28.** (Pünkösdvásárnap, úrvacsoraosztással.)
 Apostolok Cselekedetei 2 : 14—18. alapján prédikál *Maksay Albert.*
 Ágendázik *Dr. Gönczy Lajos.*
9. **Június 4.** (Szentháromság vasárnap.) Apostolok Csele-
 kedetei 2 : 38—39. alapján prédikál *Nagy András.*

Az adventi, karácsonyi, böjtfővasárnapi és pünkösdi úrvacsora előtti nagyheleteket is megtartottuk az ifjúsággal, mely alkalmakkor a professzorok felváltva szolgáltak az esti bűnbánati istentiszteleteken.

Karácsonykor az úrasztalát Nagy Gerőné látta el, 200 lejt adományozván e célra.

Balló Béla bádgosmester két perselyt ajándékozott az istentisztelet céljára.

4. **Akadémiai estélyek helyett esti istentiszteleteket tartotunk, minden alkalommal este 1/2 9 órai kezdettel, az alábbi időpontokban és sorrend szerint:**

1. **1938 október 31-én, a reformáció emléknapján.** Liturgus : *Maksay Albert.* Előadás : *Dr. Tavaszy Sándor* : Két igazság közt. Énekelt a Fakultás énekkara. Kecskeméti Végh Mihály LV. zsoldár, elmondotta : *Sarkady Pál* IV. éves hallgató.

2. 1939 március 7-én *Maksay Albert* tartott: „A test és lélek“ c. előadása.

3. 1939 március 14-én *dr. Nagy Géza*: „Az isteni igazságszolgalattatás“ c. előadása.

4. 1939 március 21-én *dr. Gönczy Lajos*: „Menny és pokol“ c. előadása.

5. 1939 március 28-án *Nagy András*: Krisztus feltámadása és a mi feltámadásunk.

5. Konferenciák. a) Az elsőéves hallgatókkal ez évben is megtartottuk a szokásos évelejei konferenciákat, hogy megismertessük velük azokat a követelményeket, amelyeket eléjük az intézet élete, munkája és a hivatásra való készület állít. Ezek során a következő megbeszéléssel kapcsolatos előadások szerepeltek:

1938 október 3-án. *Dr. Tavaszy Sándor*: Hogyan tanulmányozzák?

1938 október 5-én. *Nagy András*: Mit vár tőlem a theologia és mit várok én a theológiától?

1938 október 6-án. *Dr. Koronka István*: A tiszta élet.

1938 október 7-én. *Maksay Albert*: Az inlézeti élet.

b) Évfolyamán többször, rendszerint a szombat esti préces után tartottunk *igazgatói konferenciákat*, melyeken aktuális intézeti kérdések és a legációra vonatkozó útastítások kerültek megbeszélésre.

c) *Rendes theologus konferenciánkat* 1939 január 31.—február 2. napjain tartottuk meg az alábbi programmal:

Január 31.

D. e. 1/2 10—10-ig: Áhitat. Róm. 14: 7—8. alapján tartja *Sarkady Pál* IV. é. hallg. ifj. elnök. 10—12-ig: Előadás megbeszéléssel: Nem vagyunk mi magunkéi. Bevezeti: *Kovács László* dési esperes-lelkész. 12—1-ig: Előadás: Schweitzer Albertről tartja: *Járost Andor* ev. lelkész, theol. magántanár. 1/4 4—5-ig: Konferenciái megbeszélés csoportokban. A theol. ifjúság erkölcsi és általános műveltségi színvonalának az emelése. 5 1/2 6-ig: A csoportonkénti megbeszélés eredményének közös konferencián való összegezése,

Február 1.

D. e. 1/2 10—10-ig: Áhitat. I. Péter 2: 9. alapján tartja *Kovács László* V. é. hallgató. 10—12-ig: Előadás megbeszéléssel: Felemás igában. Bevezeti: *Dávid Gyula* székelyudvarhelyi lelkész, theol. m. tanár. 1/2 4—5-ig: Konferenciái megbeszélés csoportokban: Fegyelem és fegyelmetség. 5 1/2 6-ig: A csoportonkénti megbeszélés eredményének közös konferencián való összegezése. 6—7-ig: Előadás. *Vásárhelyi János* püspök: Miképpen készülök a vasárnapi istentiszteletre?

Február 2.

D. e. 1/2 10—10-ig: Áhitat. Eféz. 6: 10—13. alapján tartja: *Gáll Károly* V. é. hallgató. 10—12-ig: Előadás megbeszéléssel: Áron is megvegyétek az alkalmatosságot. Bevezeti: *dr. Tavaszy Sándor* theol. professzor, püspök-helyettes. 1/2 4—5-ig: Közös konferencia megbeszéléssel: A szórványmisszió

helyzete és feladatai. Bevezeti: Nagy Ödön V. é. hallg. 1/26—1/27-ig: Előadás, Theologia és külmiszió. Tartja: Horváth Jenő dr. lelkész. 1/27—7-ig: Záró áhitat. Filippi 3: 13—14. alapján tartja: dr. Gönczy Lajos igazgató.

6. Précesek és bibliórák. Ifjúságunk lelkinvelésére szolgáló eddig is meglevő alkalmakat az idén is fenntartottuk, hogy a theologiai tudományok tanulmányozása mellett minél több és áldottabb alkalmuk legyen a lelki elmélyülésre és főként Isten Igéjében való elmerülésre.

A mindennapi précesek szolgáltak erre első sorban, amelyeket minden reggel 8—1/29 óráig a díszteremben tartottunk, s amelyeken az ifjúság tagjai végezték a szolgálatot, beosztás szerint.

Bibliórát tartottunk minden héten szerdán este, amikor az ifjúság hét csoportban, a rendes professzorok és a szenior vezetése mellett gyűlt össze az Ige tanulmányozására, s amelyeken minden alkalommal az ifjúság köréből önként vállalkozók vezették be a bibliórát a minden csoport által külön-külön megállapított terv szerint. A baráti találkozásnak, az újabb munkák és feladatok meglátásának, lelki nehézségek megbeszélésének, az imádságban való közösségnek rendkívül áldott alkalmak voltak ezek. A bibliakörökben 952 Lei perselypénz gyűlt be, melyeket az ifjúság különböző missziói célokra fordított.

A szombat esti préceseken az intézet professzorai és szeniora szolgáltak beosztás szerint, melyeken, mint az intézet házi istentiszteletein, a professzorokon és ifjúságon kívül a professzorok családjai is résztvettek. Október 8-ától június 17-éig, az év első szombatjától az utolsóig — a vakációkat kivéve — szótolt hozánk ezeken az alkalmakon az Ige, mindkét félvben a II. Korinthusi levél alapján. E szombat esték úgy belendíttek életünkbe és annyi áldás forrásai voltak, hogy nem tudunk érettlük eléggé hálásak lenni Istennek.

Az Úr szent vacsoráját is kiszolgáltattuk két alkalommal akadémiai istentiszteleteink során az ifjúságnak, advent első vasárnapján és böjt fővasárnapján, mely alkalmakkor a bűnbánati hetet is megtörtöttük, minden este 7 órakor, mikor a professzorok és a szenior végezték a szolgálatot. A három nagy ünnep első napján is kiszolgáltattuk a szentvacsorát akadémiai istentiszteletünk gyülekezetének.

7. A református nők bibliaköre, mint évek óta, úgy ez évben is, minden hétfőn délután 6 órakor tanácsstermünkben bibliórát tartotta. A professzorokon kívül Székely János, László Dezső vallásánárok és a szenior vezették a bibliórát, amelyeken Lukács evangéliuma egyes (az evangéliumi nőkről szóló) részei és a Filippi levél képezte a megbeszélés anyagát.

Minden vasárnap d. u. 4 órakor a nagyteremben néhai *Kecskeméthy* professzor úr bibliaköre számára tartottunk előbb hallgatóink bevonásával, később kizárólag a professzorok vezetésével bibliórát, melyen a Római levélről szolt az igehirdetés.

8. Hivatalos képviseltek és üdvözlések. I. A theologiai tanárok szokásos évi konferenciáján, Budapesten, 1939 február 24—25. napjain *dr. Gönczy Lajos* és *Maksay Albert* képviselték a Fakultást.

2. 1938 december 31-én testületeileg vett részt tanárkarunk a *Püspök* úr előtti tisztelgésen.

3. 1939 január 22-én Györgyfalván, *Czakó János* I. éves hallgató temetésén Nagy András professzor úr vezetésével ifjúságunk küldöttsége képviselte a Fakultást és helyezte koszorút a koporsóra.

4. 1939 február 8-án *dr. Imre* Lajos leánya, *Eva* temetésén tanárkar és ifjúság teljes számban vett részt.

5. 1939 február 26-án *dr. A. Buzdug* gör. kel. theologiai tanár temetésén *dr. Imre* Lajos professzor és *Juhász István* szenior képviselték intézetünket.

6. Jókivánságainkat kifejeztük: *dr. Révész Imre* tiszántúli, *Sörös Béla* komáromi püspökké választása alkalmából.

7. Az *állami ünnepek* alkalmával az egyházkerülettel együtt vettünk részt az ünnepeken és fogadtatásokon.

8. Részvétünket fejeztük ki: *Makláró Károly* tiszántúli püspök, *özv. Radnóthy Gyuláné*, *Dobay István* unitárius lelkész, *Csűrös József* váralmási esperes-lelkész, *dr. Bernády György* koll. főgondnok, *dr. Rajka László* tanár, *Ravasz Árpád* budapesti ny. igazgatótanár, *Nagy Béla* ny. theol. tanár, *Kozma Imre* ny. lelkész, *dr. Kállay Kálmán* anyósa, *Z. Sebess József* szülei, *Tunyogi Csapó András* gyermekei, *Fangh Erzsébet* ny. tanárnő, *Bagothay Sámuel* tanár, *Benkő József* kántor-tanító, *Szabó Árpád* ny. tanár elhunytá alkalmával.

9. Az intézet életének nevezetesebb eseményei. a) 1938 július 13-án tettük le ünnepélyes keretek között a Fakultás tanári családjainak, a mérnököknek jelenlétében a theologiai *tanári lakások* célját szolgáló, a Bethlen és Farkas utca sarkán épült kétemeletes házunk alapkövét, mely alkalommal Nagy András professzor aa olvasott Bibliát és imádkozott. 1939 március 12-én a Fakultás Elöljárósága, Tanárkara és az Igazgatótanács kiküldöttei jelenlétében *dr. Gönczy Lajos* igazgató aa szentelte fel és adta át rendeltetésének az épületet bibliamagyarazattal (Ján 1:14. és V. Móz. 6:6—9.) és imádsággal. És a rákövetkező hetekben beköltöztek elválasztott lakásukba: *dr. Tavaszó Sándor*, *Maksay Albert* és *Nagy András* aai. Évlizedek óta alig történt ehhez hasonlóan nagyjelentőségű esemény a Fakultás életében. Nagyjelentőségű először azért, mert az új tanári lakások által felszabadult és a lelkész-nevelés közvetlen szolgálatába jutott az I. és II. emeleti tanári lakás és a könyvtár melletti háznagy lakás 12 helyisége az összes mellékhelyiségekkel és folyósókkal. Ezáltal kielégítést nyert sok szüksége az oktatásnak és a nevelésnek. Másodszor azért nagyon jelentős, mert a professzoroknak fele kintlakásba került. Bár az új lakások mind egy épületben vannak és a Fakultástól 4—5 percnyi távolságban, mégis jelentős változás ez a Fakultás életében, melyet

különösképpen meghatározott és családiassá tett az a páratlan tény, hogy az összes professzorok együtt élhettek az ifjúsággal és így közvetlenül résztvehettek az intézet minden, még legjelentéktelebb eseményeiben is és résztvehettek a mindennapos találkozások által egymásnak minden napi örömeiben és fájdalmaiban is. A külsejében szép, belsejében lakályos épület Deák Ferenc építésmérnök tervei alapján, Kovács Gyula főmérnök ellenőrzése mellett, Ujvárosi Sándor építész munkájával készült el a Bethlen-bástya szomszédságában azon a területen, amelyen régen talán a kolozsvári egyházközség első elemi iskolája állott. Alapjaink nagy részét helyeztük el az épületben azzal a kötelezettséggel, hogy a kamatokat mindig a rendeltetési célra fogjuk fordítani. Az építési költségek végszámolása még nem történt meg.

b) 1939 január 11—13. napjain Fakullásunkon folyt le az *egyházkerületi lelkészértekezlet* első tudományos theologiai konferenciája professzoraink tevőleges részvételével. Nemcsak az összejövetelek tartattak épületünkben, de a konferencia résztvevői lakást és ellátást is intézetünkben nyertek.

c) Két külföldi látogatás tisztelte meg intézetünket az esztendő folyamán. Dr. J. Black skót moderátor úr március 22 én, *Stáhelin* Richárd seengeni (svájci) lelkész úr június 2-án, aki körúljából visszatérve évzáró ünnepélyünkön is résztvett. Miudketten előadást tartottak disztermünkben és megtekintették intézetünket. Kérjük Istent, fakasszon gazdag áldást e látogatások nyomán.

d) *Énekkarunk* Benedek Kálmán tanár úr vezetésével május 4—7. napjain hanverseny körúton volt, mely alkalommal május 4-én Sepsiszentgyörgyön, 5-én Brassóban, 6-án Nagyenyeden adott egy-egy egész estét kitöltő hangversenyt Bartók—Kodály dalokból László Dezső theol. m. tanár és ifj. D. Szabó Géza nagyenyedi zenetanár aai szíves közreműködésével.

e) *Más theologidk* hallgatói közül 3-an látogatták meg intézetünket: április 17—27. között a pápai theologia két hallgatója: Varga József és Kovács Ferenc volt kedves vendége ifjúságunknak, május utolsó napjaiban június elején Moogens Zeuthen koppenhágai evangélikus theologus látogatott meg.

f) *A tornaórákat*, amelyeknek rendszeres beállítását úgy az intézet Előljárósága, Tanárkara, mint az Ifjúság egyrésze régóta óhajtotta, a ref. kollegium testvéri jóindulatából ebben az iskolai esztendőben megkezdhettük, amennyiben díjtalanul rendelkezésünkre bocsátotta a kollegium tornatermét. Lőrinczi Ferenc koll. tornatanár úr volt szíves vállalni a tornaórák vezetését, amelyeknek kettős célja volt: 1. az ifjúság egészségének a gondozása, 2. olyan tornagyakorlatok megismerése és elsajátítása, amelyek felhasználhatók az ifjúsági munkában. Heti 2 órát állítottunk be, amelyen két csoportban vettek részt a hallgatók. Felmentést nyertek a betegek és a katonai előképzősök. — Sajnos, a tornaórák különböző akadályok folytán későre kezdődhettek el és egy pár hónapig tarthattak. Mert a II. félévben Lőrinczi tanár úr katonáskodása miatt megsza-

kadtak. — Ehelyen is hálásan köszönjük a kollegiumnak testvéri segítségét.

10. Fontosabb főhatósági és tanárkari határozatok:

1. Igazgatótanács 9808/1938. III. sz. alatt elrendeli az V. évfolyamnak 1938 október 15-re leendő behívását.

2. Igazgatótanács 11.528/1938. III. sz. alatt rendelkezik az V. évfolyam tanulmányi anyagára, díjmentességére és az I—IV. évfolyam nyedi tanulmányi kirándulásainak ideiglenes felfüggesztésére vonatkozólag.

3. Igazgatótanács 1463/1939. III. sz. alatt jóváhagyja, hogy a bibliai tárgyakból is tüzessék ki alapvizsgái házi értekezési téma.

4. Igazgatótanács 1118/1939. III. sz. a. rendelkezik az V. évesek gazdasági képzésének Kolozsváron leendő megejtését.

5. Igazgatótanács 1470/1939. sz. a. közli a kultuszminiszteriumnak 14 082/1939. számú engedélyét, melyben megengedi a theologus ifjaknak legációba menetelét.

6. Igazgatótanács 3978/1939. II. sz. a. elrendeli az V. éveseknek az abszolutorium és az I. lelkészsképesítő bizonyítvány április 1-iki időpontban leendő kivételes kiadását.

7. Igazgatótanács 5010/1939. III. sz. alatt közli a kultuszminiszterium 20 200/1939. sz. rendeletét, melyben megengedi, hogy a legátusok templomi szolgálataikért adományokat gyűjthessenek és fogadhasanak el a hivatástól.

8. Tanárkar 382/1938. jkvi szám alatt az eddigi 5¹/₂ ingyenesség mellé még egy fél kedvezményt létesít.

9. Tanárkar 48/1939. jkvi szám alatt 8 darab félkedvezményt létesít, felerészben az I. és felerészben a II. éves hallgatók számára.

10. Tanárkar 66/1939. jkvi szám alatt elhatározza a Theológiai Dolgozatok sorozatának továbbfolytatását évenként 3—4 füzettel.

11. Tanárkar 73/1939. jkvi sz. alatt az új épület felszentelését határozza el.

12. Tanárkar 118/1939., 146/1939. és 15/1939. jkvi sz. alatt tárgyalja a Szabályzat módosítását.

13. Tanárkar 148/1939. jkvi sz. alatt elhatározza, hogy jövőben mindannyiszor megtartja a Fakultáson a bűnbánati hetet, valahányszor az úri szentvacsora az akadémiai istentiszteleten kiszolgáltattatik.

11. Az intézeti adminisztráció. Az intézet belső igazgatását az officiumokkal megbízott professzorok: dr. Gönczy Lajos igazgató, dr. Nagy Géza gazdasági felügyelő és Makssy Albert internátus-konviktusi felügyelő végezték. Ebben a munkában, de főként az intézet anyagi, gazdasági és konviktusi ügyeiben hűséges és fáradhatatlan munkásságot végzett Bekess Károly háznagy. Az igazgatói iroda ügykezelését, igazgató mellett Juhász István szénior és Szabó Lőrinc III. éves hallgató végezték. A múlt év június 25 étől 1939 június 25 éig iktatásra került 1882 ügydarab, melyek mind el is intéztettek. Tanári gyűlés 17, előljárósági 2 volt.

12 **Tanárok irodalmi munkássága.** *Dr. Tavaszy Sándor.* *Az ethika mai kérdései* (Dolgozatok stb. 16 ik száma), 1939. — Tanulmányai, cikkei a Református Szemlé-ben, Protestáns Szemlé-ben, a Kiáltó Szó-ban, Pásztorlív-ben.

Dr. Imre Lajos. Szerkesztette *Az Út* c. folyóiratot, főszerkesztője az *Iffjú Erdély*-nek. Cikkei *Az Út* ban Egyházunk belmissziós munkájának két évtizede, Egyházunk munkája a mérlegen, Könyvismertetések és a *Pásztorlív*-ben (Schneller István) jelentek meg.

Dr. Gönczy Lajos. Önállóan megjelent: *Mi szükségünk van az Ótestamentumra?* (Theologiai dolgozatok). Nagyobb cikke: *Lelkészképzés és lelkésztovábbképzés* (Református Szemle 1938). Szerkesztette *Az én kicsinyeim* című lapot.

Dr. Nagy Géza dolgozatai: *A református egyház húsz éve* (Keleti Ujság 1938). *Wernle Pál* (Református Szemle 1939). Kisebb cikkek az *Iffjú Erdély*-ben, *Az Út* ban, a svájci *Freitagzeitung*-ban (1938) és *Kirchenblatt*-ban (1939).

Maksay Albert. Cikkét, ismertetést írt több református egyházi lapba. Szerkesztette a Református Család című folyóiratot. Kisebb műbírálati cikkei jelentek meg a *Pásztorlív*-ben.

Nagy András irodalmi munkássága: *Az Út* ban és a Református Család-ban megjelent írások.

B) Oktatás, nevelés, segélyezés, egészségi állapot.

I. Órarend és elvégzett anyag.

a) Rendes előadások és szemindriumok:

1. *Ószövetségi héber nyelv* az I. évesek számára az I—II. félévben heti 3 órán: I. félévben hétfőn és kedden 8—9 ig és pénteken 12—1-ig, II. félévben hétfőn 8—9 ig, kedden 9—10 ig és pénteken 8—9 ig. Előadta *Nagy András*. Anyag: Az I. félévben a *Genesis* I—II. fejezeteinek, a II. félévben a *Genesis* III—VI. és az *Exod.* 20:1—8. részek olvasása és grammatikai feldolgozása alapján a héber nyelvtan alaktani része.

2. *Ószövetségi exegézis* a II. évesek számára az I—II. félévben heti 3 órán: hétfőn és kedden 11—12 ig, pénteken 9—10 ig (II. félévben 11—12 ig). Előadta *Nagy András*. Anyag: nyelvgyakorlat és exegetikai előismeretek, továbbá a héber mondattan az I. félévben *Jer.* 26:1—24, 36:1—32, *Birák* 5:1—31, *Zsolt.* 1, 23, 130, *Ésaiás* 5:1—7, 6:1—13 részek, a II. félévben *Es.* 40:1—11, *Es.* 42:1—7, 52:13—53:12, *Ezék.* 24:1—14, 37:1—14, 47:1—12 részek feldolgozásával; *Izrael történelme* vázlatosan.

3. *Ószövetségi exegézis* III—IV. évesek számára az I—II. félévben heti 2 órán, hétfőn, 10—11-ig és csütörtökön 9—10 ig. Előadta *Nagy András*. Anyag az I. félévben *Ésaiás* 6:1—13, 1:1—31, 5:1—30; a II. félévben *Ésaiás* 8:1—22, 2:1—5, 4:1—5, 9:1—7, 11:1—10, 33:1—24 szakaszok fordítása és magyarázata.

4. *Ószövetségi exegétika* V. évesek számára az I—II. félévben heti 2 órán, kedden 10—11 ig és pénteken 8—9 ig (II. félévben 9—10 ig). Előadta *Nagy Andrács*. Anyag 162 ótestamentomi textus (általag 4—10. vers) szemináriumi feldolgozása, theologiai fogalmak tisztázása, predikáció írását megelőző íráselemző munka a templomi igehirdetés, vallásantitás, bibliaköri előkészítés, vasárnapi iskola szemelőtt tartásával.

5. *Ószövetségi szemindrium* II—IV. év számára I—II. félévben, heti 2 órán, kedden 5—7 ig. Vezette *Nagy Andrács*.

6. *Szónoklati gyakorlatok* II. éves hallgatók számára I—II. félévben, heti 2 órán, csütörtökön 10—11-ig és pénteken 11—12 ig (II. félévben csütörtökön 10—12 ig.) Vezette *Nagy Andrács*. Anyag: Szabadon választott predikációk elmondása és bírálata.

7. *Újszövetségi görög nyelv* I. évesek számára az I—II. félévben heti 3 órán, kedden 9—10 ig (II. félévben 10—11-ig), szerdán 8—9 ig és pénteken 9—10 ig. Előadta *Maksay Albert*. Anyag: a Márk írása szerinti evangélium 1—4. része, az olvasott szöveg nyelvtani és szótári feldolgozása, az újszövetségi koiné görögség nyelvtana és alaktana.

8. *Újszövetségi írásmagyarázási gyakorlatok* a II. évesek számára, az I—II. félévben, heti 3 órán, kedden 10—11 ig (II. félévben 12—1 ig), szerdán 9—10 ig, csütörtökön 9—10 ig. Előadta *Maksay Albert*. Anyag: Szemelvények a Lukács írása szerint való evangéliumkönyvből és a Cselekedetek könyvből, az Újszövetség történeti háttérének áttekintése, a görög nyelvtani ismeretek felelevenítése és exegetikai alapelvek alkalmazása kapcsán.

9. *Újszövetségi exegézis* a III—IV. évesek számára, az I—II. félévben, heti 2 órán: szerdán 11—12 ig (II. félévben csütörtökön 10—11-ig), pénteken 12—1 ig (II. félévben 10—11 ig). Előadta: *Maksay Albert*. Anyag: Pál apostolnak a Korinthusbeliekhez írott leveleiből az 1., 2., 3., 5., 6., 11., 12. és 15. rész fordítása és magyarázása.

10. *Újszövetségi irodalom- és vallástörténet* a III—IV. évfolyam számára, az I—II. félévben, heti 3 órán: kedden 11—12 ig, csütörtökön 10—11-ig (II. félévben 11—12 ig), pénteken 8—9-ig. Előadta: *Maksay Albert*. Anyag: Az Újszövetség szövegének története, az újszövetségi Kánon története; az egyes újszövetségi iratok irodalomtörténete, rövid kortörténeti áttekintés kapcsán. A Jézus korabeli zsidó és görög-római vallás vallástörténeti ismertetése; Pál levelel, a szinoptikus evangéliumkönyvek és a jánosi iratok főbb theologiai tételeinek összefoglalása.

11. *Újszövetségi exegétika* az V. évfolyamnak, az I—II. félévben, heti 2 órán: kedden 8—9-ig, csütörtökön 11—12-ig (II. félévben szerdán 11—12 ig). Előadta: *Maksay Albert*. Anyag: A Szentírás magyarázás történetének vázlatos összefoglalása; válogatott újszövetségi textusok szemináriumszerű feldolgozása magyarul kommentárok segítségével, a gyakorlati lelkipásztori munkára tekintettel.

12. *A lelkipásztor és a társasélet* az I. évesek számára, az I—II. félévben, heti 1 órán: csütörtökön 8—9-ig. Előadta: *Maksy Albert*.

13. *A magyar református egyház története* I. éveseknek, az I—II. félévben, heti 2 órán: kedden 12—1-ig, pénteken 11—12-ig (II. félévben csütörtökön és pénteken 10—11-ig). Előadta: *Dr. Nagy Géza*. Anyag: A keresztyénség elterjedésétől fogva a jelenkorig.

14. *Egyetemes keresztyén egyház története* a II. évesek számára, az I—II. félévben, heti 3 órán: hétfőn 9—10-ig, szerdán 8—9-ig (II. félévben 12—1-ig), pénteken 8—9-ig. Előadta: *Dr. Nagy Géza*. Anyag: Az Ige megtestesülésétől a középeurópai protestantizmus megszilárdulásáig (1555).

15. *Magyar protestáns egyháztörténet* a III—IV. éveseknek, az I—II. félévben, heti 3 órán: hétfőn 11—12-ig, kedden 9—10-ig, szerdán 10—11-ig. Előadta: *Dr. Nagy Géza*. Anyag: A reformáció kezdetétől az egységes magyar protestáns egyházak felbomlásáig és legújabbkori életéig.

16. *Erdély művelődéstörténete* az V. évfolyam számára, az I—II. félévben, heti 2 órán: kedden 11—12-ig, csütörtökön 12—1-ig (II. félévben 11—12-ig). Előadta: *Dr. Nagy Géza*. Anyag: Az itteni magyar államélet, jogi, társadalmi intézmények, ipari, kereskedelmi, művészeti és tudományos élet fejlődése a társnemzetekével együtt egész a Habsburg (barokk) korszakig.

17. *Egyháztörténeti szeminárium* a II—IV. éveseknek, az I—II. félévben, heti 2 órán: kedden 5—7-ig. Vezette: *Dr. Nagy Géza*. Anyag: A külföldi és magyar reformátorok társadalom szemlélete.

18. *Oklevél-másolás* a II—IV. éveseknek, az I—II. félévben, heti 2 órán: hétfőn 4—6-ig. Vezette: *Dr. Nagy Géza*. Anyag: A nagyteremii, nagyernyei egyházak és a Kispál-család régi levéltári anyagának másolása és szemináriumi feldolgozása. U. az az Erdélyi Múzeumban *Kelemen Lajos* tanár vezetése alatt.

19. *Latin nyelv* a II—IV. éveseknek, az I—II. félévben, fakultatív, heti 1 órán: szerdán 12—1-ig (II. félévben pénteken). Előadó: *Dr. Nagy Géza*. Anyag: Cordier Colloquiumainak, Wollebius Theol. Compendiumának és régi kiváltságleveleknek fordítása és magyarázása.

20. *Theologiai enciklopédia* I. éveseknek, I—II. félévben, heti 1 órán: csütörtökön 9—10-ig. Előadta: *D. Tavaszy Sándor*.

21. *Filozófiai enciklopédia* I—II. évesek számára, I—II. félévben, heti 2 órán: szerdán 10—11-ig (II. félévben 11—12-ig), csütörtökön 11—12-ig (II. félévben kedden 8—9-ig). Előadta: *Dr. Tavaszy Sándor*.

22. *Vallásfilozófia* (Vallástörténet és Vallásfilozófia) a II. évesek számára, I—II. félévben, heti 2 órán: kedden 8—9-ig (II. félévben szerdán 10—11-ig), pénteken 10—11-ig. Előadta: *Dr. Tavaszy Sándor*.

23. *Filozófiai szeminárium* II—IV. évfolyam számára, I—II.

félévben. heti 2 órán: szerdán 5—7-ig. Vezette: *Dr. Tavaszy Sándor*.
 Anyag: Böhm Károly Dialektikája és Axiológiája.

24. *Református keresztyén Dogmatika* I—II. félévben, a III—IV. évek számára, heti 3 órán: kedden 10—11-ig, szerdán 9—10 ig, pénteken 9—10-ig. Előadta: *Dr. Tavaszy Sándor*.

25. *Összehasonlító Dogmatika* V, évfolyam részére, I—II. félévben, heti 2 órán: kedden 9—10-ig, csütörtökön 10—11-ig. Előadta: *Dr. Tavaszy Sándor*.

26. *A Szentírás tartalmi ismertetése az I. éveknek, az I—II. félévben, heti 3 órán: hétfőn 9—10-ig, szerdán 9—10-ig, pénteken 8—9 ig (II. félévben 12—1-ig). Előadta: Dr. Imre Lajos.*

27. *Neveléstan és neveléstörténet* II. évek számára, I—II. félévben, heti 2 órán: hétfőn 10—11-ig, szerdán 11—12-ig (II. félévben pénteken 9—10-ig). Előadta: *Dr. Imre Lajos*.

28. *Katechetika* I—II. félévben, III. évek számára, heti 2 órán: csütörtökön 11—12-ig (II. félévben szerdán 11—12-ig), pénteken 10—11-ig (II. félévben 11—12 ig) Előadta: *Dr. Imre Lajos*.

29. *Polmenika* I—II. félévben, a IV. évek számára, heti 2 órán: csütörtökön 12—1-ig (II. félévben szerdán), pénteken 11—12-ig (II. félévben csütörtökön 12—1 ig.) Előadta: *Dr. Imre Lajos*.

30. *Egyházjog* III—IV. évek részére, I—II. félévben, heti 1 órán: csütörtökön 8—9-ig. Előadta: *Dr. Imre Lajos*.

31. *Ecclesiastica* I—II. félévben, V. évek számára, heti 2 órán: szerdán 10—11-ig, pénteken 9—10-ig (II. félévben 8—9 ig). Előadta: *Dr. Imre Lajos*.

32. *Egyházi törvények ismertetése* I—II, félévben, az V. évek számára, heti 1 órán: csütörtökön 9—10-ig. Előadta: *Dr. Imre Lajos*.

33. *Egyházi adminisztráció és iradai ügykezelés* I—II. félévben, V. évek számára, heti 1 órán: pénteken 11—1-ig (II. félévben csütörtökön 8—9 ig). Előadta: *Dr. Imre Lajos*.

34. *Egyházi jogi szemindrium* III—IV. évek számára, I—II. félévben, heti 2 órán: szerdán 5—7-ig. Vezette: *Dr. Imre Lajos*.

35. *Szónoklati gyakorlatok* az I. évek számára, I—II. félévben, heti 2 órán: hétfőn 10—12-ig. Vezette: *Dr. Gönczy Lajos*.
 Anyag: A jó előadás elméleti ismertetése és gyakorlása, tekintettel a prédikációra.

36. *Homiletika* a II. évek számára, I—II. félévben, heti 2 órán: kedden 9—10 ig, csütörtökön 8—9-ig. Előadta: *Dr. Gönczy Lajos*.
 Anyag: A gyülekezeti igehirdetés elmélete és rövid története.

37. *Homiletikai és liturgikai szemindrium* a II—IV. évek számára, I—II. félévben, heti 2 órán: kedden 5—7-ig. Vezette: *Dr. Gönczy Lajos*.
 Anyag: Homiletikai és liturgikai kérdések és azokat tárgyaló művek feldolgozása.

38. *Homiletikai szemindrium* I—II. félévben, a III. éves hallgatók számára, heti 2 órán: hétfőn 8—10 ig. Vezette: *Dr. Gönczy Lajos*.
 Anyag: Prédikáció-írás, kiadott textusok alapján.

39. *Homiletikai szemindrium* I—II. félévben, a IV. éves hall-

gatók számára, heti 2 órán: kedden és szerdán 8—9 ig. Vezette: *Dr. Gönczy Lajos*. Anyag: Prédikáció-írás, kiadott textusok alapján.

40. *Református hitvallásaink ismertetése* I—II. félévben, az I. évesek számára, heti 2 órán: kedden 10—11-ig (II. félévben 12—1-ig), szerdán 11—12-ig (II. félévben csütörtökön 11—12-ig). Előadta: *Borbáth Dániel*.

41. *Homiletikai szemlérium* az I—II. félévben az V. évesek számára, heti 1 órán, kedden 12—1 ig. Vezette *László Dezső*.

42. *Katechetikai gyakorlatok* I—II. félévben az V. évesek számára, heti 2 órán, pénteken 10—12 ig. Vezette *László Dezső*.

43. *Poiménikai gyakorlatok* az I—II. félévben az V. évesek számára, heti 1 órán, szerdán 8—9 ig. Vezette *László Dezső*.

44. *Jogi ismeretek* az I—II. félévben az V. évesek számára, heti 1 órán, szerdán 9—10 ig. Előadta *Dr. Tusa Gábor*. Anyag: A lelkeszi munkával szoros összefüggésben levő jogi ismeretek.

45. *Néptudomány* I—II. félévben az V. évesek számára, heti 2 órán, szerdán 12—1-ig és csütörtökön 8—9-ig. (A II. félévben csütörtökön 12—1-ig és 5—6 ig.) Lásd alkalmi előadók cím alatt.

46. *Egyházi ének és zene* mind a négy évfolyamnak, mindkét félévben, az I—II. évfolyamnak heti 2—2 órán, a III—IV. évfolyamnak heti 1—1 órán. Az I. éveseknek hétfőn és csütörtökön 4—5-ig, II. éveseknek hétfőn 8—9 ig és 3—4 ig, a III. évfolyamnak csütörtökön 3—4 ig (II. félévben 5—6-ig), a IV. évfolyamnak szerdán 4—5 ig (II. félévben csütörtökön 3—4-ig). Ének- és zene-tanár: *Nagy Gerő*.

47. *Római nyelv* mind az öt évfolyam számára mindkét félévben heti 2—2 órán (V. évesek 1 órán). I. éveseknek csütörtökön 10—11-ig és 3—4 ig (II. félévben kedden 10—12 ig és szerdán 10—11 ig). II. éveseknek csütörtökön 4—5-ig és pénteken 12—1 ig (II. félévben kedden 10—11 ig és szerdán 8—9-ig). III. évfolyamnak csütörtökön 12—1-ig és pénteken 11—12-ig (II. félévben kedden 8—9 ig és szerdán 12—1-ig). IV. éveseknek csütörtökön 11—12-ig és pénteken 10—11-ig (II. félévben szerdán 11—12-ig és kedden 3—4-ig). V. éveseknek csütörtökön 5—6 ig (II. félévben kedden 4—5-ig). Előadta *Dr. Pop Sever*.

48. *Közegészségtan* mindkét félévben mind az öt évfolyam számára heti 1—1 órán: I. évnek pénteken 10—11 ig, (II. félévben 11—12-ig), a II. évesek számára csütörtökön 12—1-ig, III—IV. évnek kedden 12—1-ig. Előadta *dr. Koronka István* intézeti orvos.

49. *Magyar nyelvi előkészítő a szónoklati gyakorlatokra* I—II. félévben az I. évesek számára, heti 1 órán, szerdán 12—1-ig. Előadta *dr. Császárr Károly*.

50. *Német nyelv* I—IV. évfolyamnak mindkét félévben heti 1—1 órán: I. éveseknek hétfőn 5—6 ig, II. évesek számára csütörtökön 6—7-ig, III. év számára hétfőn 6—7-ig, IV. év számára csütörtökön 5—6-ig. Előadta *dr. Császárr Károly*.

51. *Franzia nyelv* I—II. félévben, fakultatív, I—IV. éveseknek, I—II. évnek csütörtökön 5—6-ig, III—IV. évnek csütörtökön 3—4-ig.

(II. félévben az I—IV. évfolyamoknak hétfőn 5—7-ig.) Előadta *Biró Sándor*.

52. *Angol nyelv* I—II. félévben I—IV. hallgatók részére, fakultatív, heti 2 órán: kedden és csütörtökön 3—5-ig. Előadta *Coulter Tamás*.

53. *A gyülekezet megismerés elmélete és gyakorlata* I—IV. évesek számára, mindkét félévben, fakultatív, heti 1 órán: kedden 4—5-ig. Előadta *dr. Szabó T. Attila*.

54. *A református lelkipásztor a történelem folyamán* I—IV. évesek számára, fakultatív, csak a II. félévben heti 1 órán: szerdán 4—5-ig. Előadta *László Dezső*.

55. *Énekkar* az I—V. évfolyam részére mindkét félévben, heti 2 órán: hétfőn 12—1-ig és szerdán 3—4 ig. Vezette *Benedek Kálmán*.

56. *Tornaóra* az I—V. évfolyam részére az I—II. félévben, heti 2 órában: hétfőn és csütörtökön este 8—9 óráig, a kollégium tornatermében. A II. félévben a tanár katonáskodása miatt alig tartatott óra. Vezette *Lőrinczi Ferenc*.

b) Alkalmi előadások.

1. *Népszerű gyűjtés, nyelvjárás kutatás. Helynév és települési kérdések.* Alkalmi előadás az V. évesek számára, az I. félévben összesen 8 órában. Előadta: *dr. Szabó T. Attila*.

2. *Erdélyi Múzeum Egylet, Telekt-téka, Székely Nemzeti Múzeum, Batthlaneanum, Bruckenthal Múzeum ismertetése.* Alkalmi előadás az V. évesek számára az I. félévben összesen 8 órában. Előadta: *Kelemen Lajos*.

3. *Magánjavak, közbirtokosságok.* Alkalmi előadás az V. éveseknek az első félévben 1 órában. Előadta: *dr. Tusa Gábor*.

4. *Tepmlomstílusok. Műemlékek védelme.* Alkalmi előadás az V. évesek számára a II. félévben összesen heti 6 órában Előadta: *Kós Károly*.

5. *Klenodiumok ismertetése, őrzése és kezelése.* Alkalmi előadás az V. éveseknek a II. félévben összesen 2 órában. Előadta: *dr. Darkó Ákos*.

6. *Román egyházak ismertetése.* Alkalmi előadás az V. éveseknek a II. félévben összesen 4 órában. Előadta: *Biró Sándor*.

7. *Iskolai ügyek.* Alkalmi előadás az V. évesek számára a II. félévben összesen 2 órában. Előadta: *dr. Illés Gyula*.

8. *Vagyonkezelés.* Alkalmi előadás az V. éveseknek a II. félévben összesen 2 órában. Előadta: *Mester Mihály*.

c) Gazdasági előadások.

1. *Állattenyésztés.* Gazdasági előadás az V. éveseknek a II. félévben összesen 24 órában. Előadta: *Szeghő Dénes*.

2. *Növénytermesztés.* Gazdasági előadás az V. éveseknek a II. félévben összesen 24 órában. Előadta: *Seyfried Ferenc*.

3. *Üzemtan.* Gazdasági előadás az V. éveseknek a II. félévben összesen 8 órában. Előadta: *Seyfried Ferenc.*

4. *Kertészet.* Gazdasági előadás az V. éveseknek a II. félévben összesen 8 órában. Előadta: *Gaertner Róbert.*

5. *Szövetkezet.* Gazdasági előadás az V. éveseknek a II. félévben összesen 8 órában. Előadta: *dr. Petrovay Tibor.*

6. *Méhészet.* Gazdasági előadás az V. éveseknek a II. félévben összesen 8 órában. Előadta: *Stief Ottó.*

II. Tanulási eredmény.

A) A *kollokviumok* eredményéről az első és a második félévben a következő kimutatás számol be:

Évfolyam	I.		II.		III.		IV.		V.		I—V.	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Beiratkozott	36	36	27	27	32	33	27	30	27	27	149	153
Kollokviumra nem kötelezett (szabadságolt, rendkív. hallg.) jeles	4	5	—	—	2	2	2	1	—	—	8	8
Jó	3	3	3	8	2	2	8	4	5	3	21	20
Elégséges	24	12	17	6	10	2	9	5	17	13	77	38
Elégtelen egy tárgyból	2	1	3	2	7	6	3	4	4	7	19	20
Elégtelen két tárgyból	—	2	1	—	—	2	—	—	—	—	1	4
Nem kollokvált egy tárgyból	2	6	—	2	3	1	1	—	—	—	6	9
Nem kollokvált két tárgyból	—	2	3	1	2	4	1	4	—	—	6	11
Nem kollokvált több tárgyból	—	2	—	7	6	9	2	7	—	—	8	25
Nem kollokvált egy tárgyból sem	—	3	—	1	—	5	1	5	1	4	2	18
Kilépett	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Meghalt	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Összesen	36	36	27	27	32	33	27	30	27	27	149	153

Különösen szembetűnő a második félévi tanulmányi eredmény rosszabbodása az elsővel szemben. Magyarázata jórésben abban található, hogy a II. félév folyamán a hallgatók egy része katonai szolgálatot teljesített, más része katonai ügyének igazításával töltötte el sok időt. Tanárikar részben az ifjúság komoly figyelmeztetése, részben egyéb intézkedések életbeléptetése által megtette a lépéseket, hogy a tanulmányi eredmények a jövőben jobbak legyenek.

B) Vizsgálatok.

1. *Minősítő vizsgálatok.* Az I. évfolyamot végzett hallgatók minősítő vizsgálatát szeptember 29 én tartottuk meg azok számára, akik a júniusi vizsgálatokról indokoltan elmaradtak. Mind a 16 jelöltet minősítette a bizottság. Hármat közülök azzal a figyelmeztetéssel, hogy a II. félévre nem fognak beírni, ha az I. félév

végén nem tanusítanak jobb előmenetelt. Két ifjú nem állott vizsgálatra.

Az 1938/39. évre beiratkozott hallgatók minősítő vizsgálatát 1939 június 19-én tartottuk meg, melyre 17-en jelentkeztek. A többiek, számszerint 14-en, kollokviumokkal való igazolt elmaradásuk, vagy tartozásaik miatt nem állottak vizsgálatra. Mind a 17 vizsgázó minősített.

2. *Alapvizsgálatot* három ízben tartottunk. Javító és pótvizsgálatot először 1938 szeptember 28-án, másodszer december 16-án tartottunk. Első alkalommal 9 ifjú állott elő: 8 teljes és 1 javító vizsgálatra, kik közül jelesen vizsgázott 2, jól 1, elégségesen 4, három hó mulva tehető javítóra utasított 2 hallgató.

A második alkalommal 13 ifjú állott elő: 8 teljes és 5 javító vizsgálatra, kik közül elégségesen vizsgázott 8, három hó mulva tehető javítóra utasított 5 hallgató.

Rendes vizsgálatot 1939 június 23–24. napjain tartottunk, amikor előállott 16 hallgató: 13 teljes és 3 javító vizsgálatra, kik közül jelesen vizsgázott 3, jól 7, elégségesen 4, három hó mulva tehető javítóra utasított 2 hallgató.

3. *Szakvizsgálatot* (régí I. lelkészképesítő vizsga) három ízben tartottunk. 1938 október 17–18. napjain a javító és pótvizsgálatra 13-an jelentkeztek, 3 javító és 10 teljes vizsgára: jó eredménnyel 5, elégségesen 8 állotta ki a vizsgálatot. 1938 december 19-én 7 jelölt állott pótvizsgálatra: 4 jelölt jó, 1 elégséges eredménnyel, 2 három hó mulva tehető javítóra utasított. Rendes vizsgálatot 1939 június 20–21. napjain tartottunk, amikor 6 jelölt állott elő: 1 javító és 5 teljes vizsgálatra, kik közül 1 hallgató jeles, 2 jó, 3 elégséges eredménnyel vizsgázott.

4. *Lelkészképesítő vizsgálatokat* két, illetőleg három ízben tartottunk. a) Első lelkészképesítő vizsgálatot (az V. év végén leendő) két ízben tartottunk. 1938 október 17–18. napjain pótvizsgálatra állottak 3-an: 1 jó, 2 elégséges eredménnyel. Rendes vizsgálatot 1939 június 20. napján tartottunk, amikor 19 jelölt állott elő: mindnyájan teljes vizsgálatra, kik közül 4 hallgató jeles, 11 jó, 4 elégséges eredménnyel vizsgázott.

b) *Második lelkészképesítő vizsgálatot* tartottunk három ízben. 1938 október 17–18. napjain pótvizsgálatra állottak 8-an: 4 jó, 4 elégséges eredménnyel. 1938 december 19-én pótvizsgára 3-an jelentkeztek, mindnyájan elégséges eredménnyel képesítettek. Rendes vizsgálatot 1939 június 20–21. napjain tartottunk, amikor 6 jelölt állott teljes vizsgálatra, kik közül 1 jelölt jól, 5 elégségesen képesített.

5. *Középsikolai vallástanár képesítő vizsgálatot* 1939 június 22-én tartottunk, amikor 4-en képesítettek: *Geréb Pál* kolozsvári-alsóvárosi, *Horváth István* temesvári, *Morvay Pál* brassói és *Tóth Imre* kolozsvári-hidelvei s. lelkész.

III. Fegyelem.

1. Az intézet professzorai között, mint eddig, úgy ebben az esztendőben is testvéri jó viszony állt fent, mint olyanok között, akik szolgatársak a Krisztusban. Minden pénteken este ebben az esztendőben is megtartották a közös családi bibliaórát.

2. Az ifjúság magaviselete általában kielégítő volt. Egyetlen esetben foglalkozott fegyelmi ügygel a tanárkar, mint az ifjúsági fegyelmi bíróság felebvezési fóruma. Természetesen ez nem azt jelenti, hogy akár a Tanárkar, akár az ifjúság meg lenne elégedve azzal a magatartással, amelyet a theologus ifjúság tanuslt. Konferenciákon, bibliaórákon, magános beszélgetésekben mindkét részről kifejezésre jut az óhajtozás egy a mostaninál tisztultabb légkör után. Isten előtti hálaadással kell e nlltenünk ezt a szent és oltatatlan elégedetlenséget, amely a legdrágább biztosíték a jövőndő felől. Ifjúságunkban, ha néha ali-alig észrevehetően is, de mindig ott ég az a szent tűz, amelyről Pál apostol tett bizonyyságot a Filippi levél 2. rész 12—14. verseiben.

IV. Nevelés.

Az ifjúság nevelése érdekében ebben az esztendőben is felhasználtuk az évlizedes gyakorlat által kipróbált nevelő eszközöket: a hétköznapi reggeli közös áhltatokat, a szombat esti precéseket, akadémiai istentiszteleket, heti bibliaórákat, az internátusi szobákban tartott esti áhltatokat, a különböző konferenciákat. Igyekezttünk az ifjúságot hozzászoktatni a gyülekezeti munkában való tervszerű, a tanulmányaik elhanyagolása nélküli részvételre. Minden hallgató köteles volt legalább heti 2 órai munkát vállalni, de a vállalt munka heti 4 óránál többet nem vehetett igénybe. Vasárnapi iskolai munkát végeztek 29, középiskolások között bibliaköri munkát 16, inasiskolai vallásoktatást 14, iparos és földész bibliaköri vezettek 5, szórványgondozást (14 szórványban) 21, egyéb gyülekezeti munkát (istentisztelet, gyülekezeti látogatások, összejárások) 29. Az Ifjúsági Egyesület és a Főiskolás Ifjúsági Keresztyén Egyesület évvégi jelentése, (melyek az Értesítő utolsó részében olvashatók) kiegészítik ifjúságunk missziói munkájáról fentebb felsorolt adatainkat.

Fokozottabb mértékben gondoskodtunk az V. éves hallgatók gyakorlati munkájáról. Minden hallgató köteles volt egész éven át heti 2 óra belmissziói munkát végezni, s ezen kívül félévenként egy-egy egész heti segédlelkészi szolgálatot, mely idő alatt az alkalmi előadásokat és a 2 órai belmissziói munkát kivéve, a többi előadások látogatása alól fel voltak mentve. E helyen is hálas köszönetet mondunk a kolozsvári lelkész aaknak, hogy ebben a munkában segítségünkre voltak, vállalva az e munkával járó gondot és elfoglaltságot.

A nevelés szolgálatában állanak a szombat esti, préces utáni

igazgatói megbeszélések, amelyeken az intézeti életnek, a theologus életnek az aktuális kérdései kerültek megbeszélésre.

Az ifjúság társadalmi nevelése célját tartotta szem előtt Fakultásunk, amikor esztendőkkel ezelőtt beállította az I. évfolyam tanrendjébe heti 1 órával „A lelkipásztor és a társas élet” című kötelező kollegiumot, amelyen a lelkipásztornak a társadalmi életben tanusítandó magatartására vonatkozólag nyernek a hallgatók útmutatást.

A professzorok és a hallgatók közötti személyes kapcsolat elmélyítését a bibliaórákon kívül más eszközökkel is próbáltuk szolgálni. Ilyenek voltak a konviktusban tartott vacsorák és szeretetvendégségek, amelyeken a közvetlen társalgás és a keresztyén vidámság áldott segítséget nyújtottak arra, hogy egymást jobban megismerhessük és megszeressük. Sajnos, hivatalos, az egész ifjúságra kiterjedő kirándulások az idén nem rendezhettünk, részben az időjárás szeszélye, részben egyéb akadályok miatt. Egyes professzorok azonban gyakran felhasználták a tanrendükben szabadon hagyott szombat napokat arra, hogy a vállalkozókkal bejárják a környéket s e közben alkalmat nyerjenek a közvetlen és fesztelen találkozásra.

A nevelés érdekeit szolgálta az idén is az az évek óta bevezetett szokás, hogy a tanrend összeállításánál a szombatnapot és még legalább egy délutánt üresen hagyunk avégből, hogy tetszésük szerint szórakozásra vagy szabad tanulmányozásra fordíthassák hallgatóink az időt. A redukált óraszám lehetővé tette, hogy ebben az esztendőben az I—IV. éveknek szabadon hagyhattuk a szombatot egészen és a péntek délutánt és a többi délutánra is csak nyelvi órák, szemináriumok, ének- és zeneórák jutottak. Még kedvezőbb volt az V. évek helyzete, akik két napon, hétfőn és szombaton szabadok voltak, valamint délutánonként is, mert csak elvétve, rendkívüli esetben egy-egy alkalmi előadás — ha már semmiképpen sem lehetett másképpen elhelyezni — délutánra.

V. Jelentés a pályatételekről és jutalmakról.

1. Héber nyelvből az első éveknek: szóbeli nyílt versenyen a legjobb előhaladást tanusítóknak jutalma a gr. Teleki-alapból 64 lei, amelyet a tanári kar 500 leire egészít ki. *A verseny anyaga az egész évi anyag és Ésaiás 11. és 53. részeinek a fordítása és a grammatikai feldolgozása.* Pályázók nem létében a verseny nem tartott meg és a jutalom nem adatott ki.

2. Tudományos pályatétel a Szász Domokos és Teleki-alapok összevont kamataiból, egyháztörténeti, szisztematikai és gyak. theologiai tárgyakból felváltva. Az alapítványok kamatát a t. kar 1000 leire egészíti ki. Az évben a szisztematikai-theológiából: *A váltáság erkölcsi ereje és személyes hatása.* Pályamunka nem érkezett be.

3. Tudományos pályatétel, díja a fennmaradt pályadíjak tehére 600 lei, az ószövetségi és újszövetségi bibliai tudományokból felváltva. Ez évben ószövetségi bibliai tudományokból: Az *Ótestamentum bünszemlélete*. 1 pályamunka érkezett be. Jeligéje: „Nincs, aki megértse, nincs, aki keresse az Istent“. Róm. 3 : 11.

A dolgozat külalakja majdnem csinos. A helyesírási hibák jó részben ki vannak javítva, a javítás sok helyen kiméltelen.

A dolgozó problémáját biblika-theologiai alapozással nyalábolja fel, tehát a bűn és bünszemlélet mibenlétét nem valamely filozófiaiilag megalapozott rendszerben nézi elhelyezhetőnek s így a bűnnel szemben nem valamely kontrasztot vagy életírányt állít fel, ami személytelen és fiktív valóságok rendszerezésére vezet, hanem a várt Messiás konkrét alakját állítja fel, mint a *másik* életminőség megszemélyesítését és megszemélyesítőjét. Sajnos ezt a biztató kiindulást, mellyel problémáját vertikálisan tehát intenzíve is kidolgozhatta volna, be nem váltoít ígéreteként hagyta. Így dolgozata bibliai, de kevésbé biblika-theologiai dolgozat. De ez természetes folyománya forrástanulmányainak. Nekünk ma még nincsenek, vagy csak szórványosan lelhetők, olyan forrásaink, melyeken a reformátori theologia lehelete érezhető volna. Duhm-Kecske-méthy, Köberle, R. G. G., Sellin a minusztól a plusz felé, a racionalizmustól a pozitív történelmi felé haladó sor, de csak vallástörténelmi extensív irányban segíthettek a dolgozónak s odaköltöték figyelmét a kérdés tisztán horizontális szemléletéhez. Csak a Kálvin Intituciójának, vagy W. Vischer Christuszeugnis-ának idevágó szakaszait kellett volna, hogy elolvassa é akkor feltárult volna a bünszemlélet intenzív-vertikális tekintete is. Így azonban dolgozata hosszmetset maradt. E miatt érzik, mert érzik, hogy terminológiájában a *theologiai* szegényesen van képviselve. Ez a dolgozat pontos jelzője az átmenetnek. Részkérdései szinte mozaik-szerűen simulnak egymás mellé s részleteiben a mondanivalója elmélyedésre hajlik, de mert élesen látja, a hosszmetset vezetővonalát, mielőtt mélyre szállana, tovább kell haladnia. A vallástörténet utja ez, a theologiai gondolkodás állandó termékenyítő kísérésével.

Egészen érthető, hogy az ótestamentumi kijelentésnek és bünszemléletnek csak az erkölcsi vonatkozásait érinti, itt dolgozza fel a kultuszt és a kultuszi rendben és a hozzá való magatartásban az erkölcsi vonatkozásokat nem méltatja. Ezért a kultikus bünszemléletet nem is dolgozza fel, illetőleg negatív, vagy nem szükségszerű jelenségnek tartva, mellőzi. De nagyon találó egyszerűséggel rajzolja meg az ótestamentumi vallás kijelentésszerűségét s a prófétai igehirdetést a mózesi törvény magyarázatának tartja, amit Kálvintól tud. Leírásai helyenként terjengősek, ilyenkor vesztli szem elől a theologiai és a természeti szemléletforma közötti éles különbséget (Halál megítélése!). Hogy a kultusznak kezdetben és kezdetekben mindig külső és belső életalakító ereje van és hogy minden, Istennel szemben való magatartás kultusz, azt nem érinti,

de a kultusznak és a nemzeti élet torz összefonódásának e kérdés tárgyalásánál igen nagy jelentőséget tulajdonít. Igen nagy közt, nagy mezőt ölel fel, de nagy körültekintése mellett sem tudja fogni egészen a mozgósított anyagot. És mert a vallástörténelem mindenre nem tud elfogadható magyarázatot adni, spekulatív próbálja anyagát jelentővé tenni. Összefoglalásai rövidek, találóak, utalásai, idézetei a bibliai könyvekből jól összeválogatottak, feldolgozásuk azonban csak extensív. Ezért esik szét a bünszemlélet egysége, noha itt-ott önmagának ellentmondva a bűnnek a maga minémtségében egységét és minden korokban való azonosságát érzékelteti. Összefoglalása sajátosan vallástörténeti. Ezzel a dolgozatnak első fele lezártnak tekinthető, a másik felével adós maradt, t. i. hogy kérdését theologiai szemmel nézze.

Írása átlátszó, könnyed, nem közönséges, alkalmas arra, hogy a legnehezebb kérdéseket minden mesterkéltség nélkül érthetővé tegye. Veszedeleme a pleonazmus. De témájának sorsát kezében tudja tartani. Teljes pályadíjjal jutalmazandó.

A jelígés levél felbontatván a 600 lei pályadíjat *Sipos Endre* IV. éves hallgató nyerte.

4. **Egyházjogból**, díja a Bartók-alapból 160 lei, kiegészítve 500 leire: *Az egyházi tisztségek a református egyház jog alapján* beadatott egy pályamunka. Jelígeje: „Légy hív mind halálig és néked adom az életnek koronáját“. Szaktanár az alábbi bírálatot adta:

Szerző egy bevezetés, illetőleg előszó után aképp próbálja megoldani a kérdést, hogy történeti áttekintést végez az egyházi tisztségek szerepe és köre felett. Foglalkozik az ősegyház szervezetével, a pápaság hatalmi törekvéseivel, majd a külföldi ref. egyházak szervezetét ismerteti, a genfi Kálvin-féle, a franciaországi, skót, németalföldi, németországi és lengyel ref. egyházakban. Végül, a harmadik fejezetben, amely a munka kétharmad részét teszi ki, a magyar ref. egyház szervezkedését s annak különböző fázisait adja elő. Mindenütt, bár általában az egyházszervezetre való kitekintéssel, a tisztségek munkaköréről igyekszik beszélni, bár ez a törekvése a mű utolsó fejezetében már mindinkább helyet ad az egész egyházszervezet ismertetésére való törekvésnek. Munkájában kevés forrásművet használ s azok között egy párhoz tulságosan alkalmazkodik.

A szerző, bár a dolgozat tartalmából láthatólag, a kérdésnek igyekezett utánanézni, a tulajdonképeni tételt nem látta meg. Dolgozata inkább egyházalkotmány-történeti, mint egyházjogi. Nem foglalkozik azokkal az alapvető elvi kérdésekkel, amelyek ezt a kérdést valóban egyházjogtani kérdéssé teszik, tehát az egyházközség lényegével, annak bibliai alapjaival, a tisztség református theologiai alapon felépülő felfogásával, tehát a kérdésnek tulajdonképeni theologiai vonatkozásaival, amelyekre már egy theol. alapon álló egyházjogi könyvben is felvilágosítást kaphatott volna. Ezért, bár

buzgósága kétségtelenül méltánylást érdemel, a pályadíj számára ki nem adható.

5. Filozofiai pályatétel, a dr. Tavaszy Sándor által tartott publicum collegium részvételi díjaiból 600 lei. *Kant a magyar filozófiában*. Pályamunka nem érkezett be.

6. A gyakorlati theológiából: a) *A legjobb homiletikai, szemindriumi dolgozat írójának és előadójának* a Nagy Péter és a gr. Teleki-alapból 70 lei, melyet a tanári kar 500 leire egészít ki. A szaktanár javaslata alapján *Sipos Endre* IV. éves hallgató nyerte. b) *Egyházi beszéd Malakiás 3:16. alapján* a Molnár Albert-alapból 40 lei, amelyet a tanári kar 300 leire egészít ki. Pályamunka nem érkezett be. c) *Predikáció, műfordítás németből az eredeti benyújtásával*, a Nagy Péter-alapból 88 lei, amelyet a tanári kar 300 leire egészít ki. 5 pályamunka érkezett be.

1. *„Én vagyok az első és az utolsó...“* jellegű pályamunka Barth K. nak a Mt. 21:1—11. alapján Irt prédikációjának fordítása.

A dolgozat külalakja bántóan hanyag, tele helyesírási hibákkal.

Fordító a szavak szótári jelentésének nyers alkalmazásával fordít; de mert nem keres ki minden általa féligmeddig ismert szót, a szavak helytelen jelentése a mondatok sorsát is kedvezőtlenül befolyásolja. A sajátos német szerkezetek fordításánál ellentmondó állítások és hamis gondolatok váltják egymást. A theologiai nyelvjárásban járatlan. A szolgál fordítással együtt jár, hogy a prédikáció, amelyiken az igehirdető és a gyülekezet kontaktusa érzik, nem egy helyen közönségessé válik és gerincvonala is elvesz. Nem jutalmazható munka.

2. *„Az Úr lesz néked örökkévaló világgosságod“* jellegű prédikáció a Barth K. és Thurneysen E. szerzőktől „Komm Schöpfer Geist“ c. gyűjteményben jelent meg.

Az izlésesen bekötött pályamunka helyesírási hibákkal terhelt és durván javított.

A magyar fordítás németes fogalmazású. A szélsőséges szabatosság sokszor képrombolásra és értelemzavarra vezet. A félreértett és felületes fordítás a prédikációban érezhető theologiai fel fogás lényegét zavarja meg és az egybeesik a fordítás idegen szerűségével és magyartalanságával. A fordítót jellemző túlbiztoságban, ami majdnem könnyelműség, erejüket vesztik a kitapogatható főgondolatot hordozó mondatok, így súlyos német mondatok a magyar fordításban semmit sem mondanak, idétlenné, komikussá gyengítik a kifejezéseket. A fordító a német segédigékkel nem tud bánni. A kezdetben gondosan fordított prédikáció a végén a felületes interpretáció benyomását kelti.

3. A fordító jellegével beadott pályamunka L. Thimme: „Aus der Sonne!“ c. prédikációjának fordítása. Textus: Ján. 1:19—28. Külalakja csinos.

A vasárnapi iskolai tanítás számbamenő prédikáció fordítása könnyed, az eredeti szöveg fajsúlyának megfelelő, — de e fajsúlyt

is sekélyesíti a fordítást, miáltal a prédikáció meseszerűvé törpül — magyarul s komolysága szenved. Ezt a prédikációt lefordítani nem nagy teljesítmény, de ezt a kicsit a fordító gondosan elkészítette, oly fínomra csiszolta, hogy a fordítás íze alig érzik. Sajnos, csiszolás közben a prédikáció theologiai kifejezései, igeszerűséget értve alatta, levástak. A kis teljesítményben való e gondosság kezesség további reménységre. Könyvjutalomra érdemes.

4. A „*Thessalonika*“ jeligével I. Thess 5:16—18. textus alapján „*Christenleben*“ című E Hirsch által írt prédikáció műfordítás alakatlanul, lazán összeállítva érkezett be.

A „*Keresztyén élet*“ magyar fordítása németes. Minden fordítás egyúttal magyarázat is, ami nélkül a leggondosabb szóátültetés is csak szolgálai szócsere. Idegen szavak csak a magyar nyelv vérkeringésébe beállítva nyernek körülbelül azonos értelmet. Az idegen képes beszéd csak valóságos jelentéssel adható vissza, ha nem akarunk képrombolást végezni. E fordítás harmadik harmadában sikerültebb, magyarul élvezhetőbb. — A gondos munka elismerését nem lehet megtagadni e fordítás olvasásánál. Könyvjutalomra méltó.

5. „*Mert úgy szerette Isten e világot...*“ jelige alatt K. Barth: Ján. 2:23—3:21 textus alapján írt prédikációjának fordítását olvashatjuk.

E dolgozat külalakjában nem kifogástalan.

A jó fordítást itt-ott a németes kifejezések zavarják. Ahol a felülvizsgálatot a fordító végrehajtotta vagy tudatosabban műfordítást végzett, ott érzik a fordító arravalósága és komoly gondja. Tisztán látja a különbséget a magyar és német kifejezések formája és tartalma között. A szavak és kifejezések theologiai vonatkozásait nem adja vissza mindentűt, emiatt a gondolatmenet, a prédikáció vonalvezetésében töresek állanak elő; a német mondathangsúly felnemismerése sok ilyen zökkenőre ad alkalmat. A nehéznyelvű prédikáció átültetése egészben mégis jó, a prédikációnak magyarul olvasva is van gerince, — tartalmát tekintve, magyarul is élvezhető. Az 5 német prédikáció legsikerültebb fordításának tekinthető, különösen ha számbavesszük, hogy a legsúlyosabb, legnehezebb prédikációt fordította le. — A pályadíj teljes összegével jutalmazandó.

A jeligés levelek felbontatván, a 300 lej jutalmat Achs Károly I. é. hallgató nyerte, míg könyvjutalomban részesültek, mint másodikk Schuller Ödön IV., mint harmadikk Halász Mária IV. é. hallgatók.

d) *Évzáró imádság*, jutalma a Hóry-alapból 45 lej, melyet a Tanárkar 300 lejre egészített ki.

Beérkezett két pályamunka. Az „*Oh, tarts meg engem*“ jeligéjű egyes részleteiben inkább megfelel az imádság követelményeinek, több bensőség és közvetlenség van benne. De általában a sietség és a felületesség bélyegét viseli magán. Formailag abban

mutatkozik ez meg, hogy stiláris és fogalmazási hibák maradtak benne. Tartalmilag abban, a hálaadás és könyörgés rovására akkora helyet foglal el imádságában, hogy nem tudja mindazt elmondani, amit egy évzáró imádság magába kellene hogy foglaljon.

A „Dicsérjétek az Urat“ jeligéjű gondosabb munka. Ugy formáján, mint tartalmán meglátszik, hogy szerzője nyugodtan átgondolta és nyugodtan írta le az imádságot. Sablonosabb, mint a másik pályamunka, de tartalmilag teljesebb és részarányosabb. Kisebb módosítások után elmondásra alkalmas. Jutalomra érdemes.

A jeligés levél felbontatván, a 300 lejt Krizsovánszky László IV. hallgató nyerte és megbízott az imádságnak az évzáró ünnepélyen leendő elmondásával.

7. **A legjobb harmonium játszónak** nyíltversenyen a Szász Domokos-alapból 160 lej, kiegészítve 300 lejre. Nyerte: Hervol János III. éves hallgató. A bizottság javaslatára Tanárkar a fentmaradt pályadíjak terhére Krizsovánszky Jenő II. éves hallgatót 200 lej jutalomban részesítette.

8. **Kerekes András** nyug. vallástanár adománya 700 lej, (időközi kamataival) az általa kiűzött következő tételre: *A svédjci egyházi és tudományos életnek egyházunkkal való érintkezése valamely korszakban.* Pályamunka nem érkezett be.

9. **Dr. Tavaszy Sándor** theol. professzor adománya 500 lei, az általa kiűzött következő tételre: *A XVI. századi magyar hitvallások theológiája.* Pályamunka nem érkezett be.

10. **Ugron István** alap kamatai 200 lej, *modern idegen nyelvben* jeles előhaladást tanúsító hallgató számára. Szaktanár javaslata alapján nyerte: Szabad Károly I. éves hallgató.

11. **Dávidházi Bekess Károly**-alapból 500 lejt nyert, mint az *iratterjesztés munkájában* legnagyobb sikert felmutató hallgató: Krizsovánszky Jenő II. éves hallgató.

Tanárkar, amint az ifjúságnak is tudomására hozta, nagyon elégedetlen a pályázatok eredményével. És bár az elmúlt esztendő sok nyughatalansága és nehézsége némi mentségül szolgál a pályatételek meddőségének, mégis Tanárkar szükségesnek ítélte a jövő esztendőre vonatkozólag bizonyos intézkedések megtételét, amelyek által a munkakedvet és a bátorságot óhajtja fokozni.

12 Jutalmak:

a) *Zwingli-alapból* 50 lej jeles tanulónak 500 lejre kiegészítve. Nyerte: *Herman János* I. éves hallgató.

b) *A Gróf Teleki-alapból* 24—24 lej a két legszorgalmasabb diáknak, 500—500 lejre egészítve ki. Nyerték: *Barabás Mihály* II. éves és *Némethy Sándor* IV. éves hallgatók.

c) *Szemindriumi munkában* nagy szorgalmat tanúsító hallgatók a fennmaradt pályadíjak terhére 300—300 lej pénzjutalomban részesültek: az őszövetségi szemináriumtól *Deák József* IV. éves, a filozófiai szemináriumtól *Páter Gusztáv* IV. éves, az egy-

házi jogi szemlénáriumból *Dávid Ödön* III. éves, a historiai szemlénáriumból *Elekes József* IV. éves hallgató, a homilelikai-liturgikai szemlénáriumból *Kun Árpád* III., oklevél másolásért *Csibi Károly* III. éves hallgató.

d) *Kovács László* esperes-elöljárósági tag 200 lej adományát kiegészítve 300 lejre *Farkas Sándor* IV. éves hallgató nyerte a nyári munkaprogramm kiváló elvégzéséért.

e) *Kilyén Sándor* alap 1000 lej kamatát, mint lelkész jóelőmenetelű gyermeke, *Geréb Ádám* IV. éves hallgató nyerte.

f) *Máthé Elek* alap 100 lej kamatát kiegészítve 200 lejre, *Szabó Bálint* II. éves hallgató nyerte a nyári munkaprogramm kiváló elvégzéséért.

g) *Könyvjutalmat nyertek*: V. évről: *Kovács László*, *Magyarai Sándor*, *Magyarai Vince*, *Pozsonyi Irma*, *Torró Sarolta*.

IV. évről: *Deák József*, *Kabai István*, *Némethy Sándor*, *Schuller Ödön*, *Sipos Endre*.

III. évről: *Balikó Zoltán*, *Görög Tibor*.

II. évről: *Barabás Mihály*, *Deák Gábor*, *Cserepes Imre*, *Józsa Márton*, *Lengyel Ferenc*, *Lévay Lajos*, *Sipos Béla*, *Szabó Bálint*.

I. évről: *Bokor István*, *Herman János*, *Szabó Albert*.

h) *A munkaprogramm lelkiismeretes, alapos elvégzéséért* tanárikar a következő hallgatókat jutalmazta:

a) *pénzjutalommal*: II. évről *Deák Gábor* 500 lej, *Szabó Bálint* 200 lej, III. évről: *Biró László* 250 lei, *Szabó Sándor* 250 lej, IV. évről: *Farkas Sándor* 300 lej;

b) *könyvjutalomban*: II. évről *Kudor Attila* 2 könyv, *Horváth S. József* 1 könyv, III. évről *Székely Pál* 2 könyv, *Kun Árpád* 1 könyv, IV. évről *Némethy Sándor* 2 könyv, *Sipos Endre* 1 könyv;

c) az egész munkaprogramm lelkiismeretes elvégzéséért *dicséretet* nyertek II. évről *Barabás Mihály*, *Csia György*, *Holló László*, *Józsa Márton*, *Krizsovánsszky Jenő*, III. évről *Egyed Albert*, *Paksy Sándor*;

d) a gyülekezeti és szóránymunka lelkiismeretes elvégzéséért *dicséretet* nyertek: II. évről *Józsa Márton*, *Cserepes Imre*, *Kudor Attila*, III. évről *Ferencz János*, *Mezei Lajos*, IV. évről *Barabási András*, *Borsy Bertalan*, *Deák József*, *Elekes József*, *Kovács Miklós*.

VI. Segélyezés.

Az ifjúság segélyezése öt forrásból történik: a gyülekezetek, az egyhámegek, egyesek adományából, az intézet alapjai hozzájárulásából és az ifjúság önsegélyezéséből. Ezek közül legtekintélyesebb a gyülekezelektől a *legáció* intézménye útján élvezett rendszeres segély, amely címen 688.826 lejt kapott az ifjúság. A legáció évszázados hagyományok által megszentelt intézménye lelkészképzésünknek olyan fontos tényezője nemcsak anyagi, hanem tanulmányi szempontból is, hogy minden erőfeszítést meg kell tennünk, hogy a legációk továbbra is fenntartassanak és ahol

csak lehetséges, új gyülekezetek is bevonassanak a legátust fogadók közé, annyival is inkább, mert tapasztalatunk szerint a legációnak nemcsak a legátusra, hanem a gyülekezetre nézve is nagy áldásai vannak.

Az idén nyolc egyházmegye: erdővidéki, enyedi, gyulafehérvári, görgényi, küküllői, orbai, széki és udvarhelyi részesítette segélyben theologusainkat 21.274 lej értékben. A Bethlen-kollégium előljárósága a régi 16 darab Bethlen ösztöndíj fejében az idén az eddigi összeg kétszeresét, vagyis összesen 3200 lejt fizetett ki segélyként 3 hallgatónak.

Egyesek adományából: a Fakultás női bibliaköre 1570, a Reichmondi theologiai szeminárium 1315 l. Összesen 93.000 lej. A Református menzától 12 hallgató állandóan, 3 pedig időnként nyert ingyen ebédet, míg 4 hallgató ebédkosztját fizette a menza. Az Ellenzék-menzáján 5 hallgatónk nyert félkedvezményt.

Az intézet alapjaiból és hozzájárulásaiból az idén nemcsak fenntartottuk, hanem jelentősen meg is szaporítottuk az internátus-konviktsi kedvezményes helyeket, amennyiben a költségvetésbe 20.000 lejt vettünk fel segélyezésre és ennek, valamint az akadémiai istentiszteleti perselypénznek a terhére 8 féldíjas kedvezményt létesítettünk. Ekként az 1938/39. iskolai évben 3 hallgató teljes internátus-konviktsi, 3 hallgató konviktsi, 3 internátusi ingyenességet, 8 pedig internátus-konviktsi félkedvezményt nyert összesen 91.000 lej értékben. Jutalmazásokra 11.691 lej, leckeépítkezéskedvezmény címen 64.750 lejt fordítottunk segélyezésre.

Az Ifjúság Egyesület ebben az esztendőben is segítségére sietett a szegénysorsu hallgatónknak. A legáció után bevett százalékokból és egyéb jövedelmekből 22.322 lejt fordított segélyezésre. Ebből az összegből 11.172 lejt tesz ki az a segély, amelyet részben pénzben, részben gyógyszerben nyújtottak a betegeknek.

A segélyezésre, mindent összeszámlítva, ebben az esztendőben 1.066.235 lejt fordítottunk. Tekintélyes összeg, de még mindig nem elegendő arra, hogy szegény hallgatónk szükségét kielégíteni tudja.

Évvégi jutalmazásra 82 drb. könyvet és füzetet osztottunk ki, amelyből az egyházkerületi iratterjesztés 19 drb., a Minerva irodalmi kiadó r. t. 15 drb., a Szépművés Céh 17 drb.-ot adományozott. Fogadják e helyen is hálás köszönetünket.

A királyhágómelléki kerület saját hallgatóit 92.000 lej segélyben részesítette.

VII. Egészségügyi jelentés.

A tüdővészre vonatkozó törvény 85. §-a értelmében az Erdélyi Református Igazgatótanács 6165/938 III. számú rendelete alapján az első évesek felvételénél különös súlyt helyeztünk arra, hogy csak olyanok vétessenek fel, kiknél egyéb testi követelmények mellett a tüdő teljes mértékben egészségesek. — Számolva azokkal a kellemetlenségekkel, melyek a tüdőbaj későbbi fellépése esetén

adódnak, nem elégedtünk meg a pályázatnál benyújtott orvosi bizonyítványokkal, hanem kebli intézetünkénél, a Református Kórháznál Röntgen vizsgálat alá vettünk minden jelentkezőt és csak azokat minősítettük alkalmasnak, kiknél a tuberculosishoz vagy arra való hajlamosságnak semmi jelét sem találtuk. Ugyanezt a célt szolgálta az évközi Röntgen kontrol-vizsgálat olyan esetekben, ha valakinél a tüdők hosszabb ideig tartó hurulos megbetegedése fordult elő.

Az internátusi növendékek egészségügyi helyzetét lényegesen javította az intézet belegszobájának kibővítése, komfortos kiegészítése. Ennek előnyeit többszörösen észleltük nemcsak a szükséges elkülönítésnél, hanem a betegek ellátása és gondozása érdekében is.

A theologus növendékek egészségi állapota egyébként az 1938/39. tanévben általában kielégítő volt. A március és április hónapokban városszerte dühöngő influenza intézetünk hallgatóit megkímélte. Mindössze 12 eset került észlelés alá rövid ideig tartó, enyhe lefolyással. Ezzel szemben két hallgatónál, kik vakáció alatt állottak ki influenzás fertőzést, a tüdők legyengülése folytán gümőkóros folyamat lángolt fel kaverna képződéssel. Mindkettőt visszaérkeztük után azonnal szanatóriumi kezelésre utaltuk.

Kórházba utalás, műtét, gyógykezelés céljából 11 esetben történt.

Röntgen-vizsgálatot — leszámítva az első évek tüdővizsgálatát — az év folyamán 10 hallgatónál láttunk szükségesnek.

Dietás kosztolás szükségét 9 theologusnál észleltük.

Tornaórák alól különböző defektusok miatt 9 növendéket kellett felmenteni.

Teljesség okából itt kell megemlítenem egy első éves növendékünk hirtelen elhunytát a karácsonyi vakáció alatt. Halálának oka orbános fertőzést követő agyhártyagyulladás volt.

Részletes statisztika: Influenza 12, nátha légcsőhurut 15, mandulagyulladás 3, vörheny 1, bélhurut 2, furunculosis 2, csonttörés 1, ízületi rándulás 2, tuberculosishoz 2, idült gyomorhurut 5, gyomorfekély 3, eccema 1, szervi szívbaj 2, functionális idegzavarok 2.

Műtétek: Mandula eltávolítás 3, orrsővény operáció 2, orrpoly 2, vakbélgyulladás 1, tályog 1.

Az internátusi élkezése úgy minőség, mint mennyiségi tekintetben megfelelő táplálékot nyújtott.

Dr. Koronka István, intézeti orvos.

C) A hallgatók, egyesületi munka.

1. A hallgatók névsora.

I. év

1 Adorjáni István	20 U. Nagy Lajos
Achs Károly jug.	Olasz Éva Pirooska
Bakcsy Gábor khm.	Pánczél Péter
Bartha Endre	Pünkösti Miklós
5 Bitai Lajos	Rácz Mihály khm.
Bokor István	25 Sebestyén András
Csutak Csaba	Szabad Károly khm.
Czakó János (meghalt)	Szabó Albert
Dezso Tibor	Szathmáry Béla khm.
10 Domby Béla ág. h. ev.	Szentgyörgyi Béla
Erdélyi Lajos	30 Varga Pál
Farkas Ferenc khm.	Vincze Lajos khm.
Herman János	Volloncs Anna
Hodosy Imre jug.	Brantsch Vilmos ág. h. ev. n.
15 Kósa László	(csak a II. f. évben)
Lisztkay Béla	Elsholz Alfréd Rolf ág. h. ev. n.
Málnássy László	35 Cseh József ág. h. ev. n.
Nagy Jenő khm.	Miess János ág. h. ev. n.
B. Nagy Lajos khm.	Roth Alfréd ág. h. ev. n.

II. év

1 Barabás Mihály	15 Krizsovánszky Jenő khm.
Bartha Albert	Kudor Attila khm.
Bálint István	Lengyel Ferenc khm.
Cserepes Imre khm.	Lévay Lajos khm.
5 Csia György	Molnár János khm.
Deák Gábor m. o. i.	20 Nagy Sándor khm.
Dénes Dezső	Sipos Béla khm.
Gilyén Ferenc	Szabó Bálint
Holló László khm.	Szabó Károly
10 Horváth S. József	Szöke Sándor
Jákó József	25 Tőkés Elek
Jenei Jenő	Vajda Lajos
Józsa Márton ág. h. ev.	Zoltáni Pál
Kelemen Tibor khm.	

III. év

1 Ágyi Dániel khm.	Buda József jug.
Bacsó László	Csibi Károly
Bakk Imre	Dávid Ödön
Balikó Zoltán ág. h. ev. m. o. i.	10 Egyed Albert
(csak a II. f. évben)	Eszenyei Gyula khm.
5 Biró László jug.	Fejér Zoltán
Böllöni András	Ferencz Iános

- Görög Tibor ág. h. ev. m. o. i.
(csak a II. f. évben)
- 15 Hervol Iános khm.
Keresztes Nagy Imre
Kocsis Antal jug.
Kocsis István
Kovács János
- 20 Krajcsovitz Tibor ág. h. ev. (egész évben szab.-on)
Kun Árpád
Makkai Endre khm.
Márk Sándor khm.
- Mezei Lajos
- 25 Olcsvári Árpád
Paksy Sándor khm.
Rákosy Dénes (egész évben szabadságon)
Szablyár Kornél khm.
Szabó Árpád khm.
- 30 Szabó Lőrinc
Szabó Sándor khm.
Székely Pál
Tomai László

IV. év

- 1 Barabási András
Bartha Gyula
Benkő Lajos
Borsy Bertalan khm.
- 5 Csörgő Bertalan m. o. i.
Deák Erzsébet (csak I. f. évben)
Deák József
Demeter Dezső
Elekes József khm.
- 10 Erdei István khm.
Farkas Sándor
Gaál Ferenc m. o. i. (II. f. évben)
Geréb Ádám
Halász Mária
- 15 Kabai István khm.
Kiss Lajos
- Krizsovánszky László khm.
Kovács Elek
Kovács Károly khm.
- 20 Kovács Lehel m. o. i.
Kovács Miklós
Márkó József (állandó szab.-on)
Némethy Sándor
Páter Gusztáv ág. h. ev.
- 25 Pethő Gyula khm.
Sarkady Pál khm.
Simon Bálint m. o. i.
Sipos Endre
Schuller Ödön ág. h. ev. (I. f. évben tanulmányi szab.-on)
- 30 Székely Ferenc
Turzai János

V. év

- 1 Benedekffi Samu
Bereczky Sándor khm.
Czinczók András
Dobry János
- 5 Gál Ferenc
Gáll Károly
Farkas János
György Dénes
Horváth Béla
- 10 Jónás László ág. h. ev.
Kiss Béla
Kovács Gyula khm.
Kovács István
Kovács László ág. h. ev.
- 15 Magyar Sándor khm.
Magyar Vince khm.
Magyarósi Árpád
Mezei István ág. h. ev.
Nagy Ödön
- 20 Nagy Sándor khm.
Péterfy Ferenc
Pozsonyi Irma
Sarkady Zoltán khm.
Soós Lajos khm.
- 25 Szeghő András
Torró Sarolta
Várady Albert

Rövidítések magyarázata: khm. = királyhágómelléki, m. o. i. = magyarországi, ág. h. ev. = ágostai hitvallású evangélikus, n. = német, jug. = jugoszláviai.

2. Az Ifjúsági Egyesület évről-évről jelentése az 1938/39. iskolai évről.

Főtiszteletű és Méltóságos Püspök Úr, Méltóságos Elöljáróság, Nagytiszteletű Tandri Kar, Tiszteletes Ifjúság, Mélyen tisztelt Közönség!

Mint minden esztendőben, úgy ebben az elmúlt iskolai évben is egy közös cél szolgálatáért: az Isten dicsőisége szolgálatáért állottunk munkába. Egyesületi életünk minden egyes mozzanata ennek a közös célnak a szolgálatába volt állítva. Minden munkánkkal, amit csak végezhetünk, szolgálni akartunk. Azt akarjuk, hogy a mi intézeti életünk egy igazi szeretetteljes közösség legyen, amely nem öncélú munkát végez, hanem a szeretet kötelékével kapcsolja egybe a mi életünket. Isten uralma alatt álló közösséggé akartunk lenni, egy olyan közösséggé, amelyikben minden egyes tag munkálkodik, minden egyes tag hozzá akar járulni a közös cél megvalósításához.

Most, amikor itt állunk egy év elteltével a munkánk megkezdése után és feladatunk az, hogy beszámoljak a végzett munkáról, úgy érzem, hogy bizony nagyon sokszor eltávolodtunk ettől a kitzűzött céltól. Nagyon sokszor lett a mi munkánk csupán adminisztratív munkává és így nem volt meg az az egységes kapcsolat Egyesületünk életében, amely az igazi közösség életét meghatározza. Mert nem lehet egy ilyen egyesület munkáját széttagolni, nem foglalkozhatik mindenik ága csak a maga munkájával — nem törődve a másikkal —, hanem mindig egymást támogatva, egymást kiegészítve kellene dolgozunk.

Ennek a kapcsolatnak a megvalósítására buzdítottak minket a reggeli áhítatok, a szerda esti bibliaórák és a szombat esti précesek. Ezek mind olyan alkalmak voltak, amelyeken ifjúságunk közösségben foglalkozhatott Isten ígéjével és örömmel tapasztalhattuk, hogy az ifjúság ezeket az alkalmakat valóban igyekezett is kihasználni.

Az ifjúság külső és belső ügyeinek intézője, a Presbitérium, ebben az évben 7 rendes és 1 rendkívüli gyűlést tartott. Ifjúsági Egyesületünk pedig 3 alkalommal rendes gyűlést és 2 alkalommal rendkívüli gyűlést tartott.

Ifjúsági önképzőkörünk ebben az évben néprajzi kérdésekkel foglalkozott. Négy alkalommal tartott összejövetelt, azonban itt sajnálattal kell megállapítanunk, hogy ifjúságunk érdeklődése ebben az évben a minimumra csökkent. Éppen a közönyösség volt az oka annak, hogy önképzőkörünk csak négy alkalommal tudott összejövetelt tartani. Enyhítő körülménynek azonban felhozhatjuk azt, hogy ifjúságunk jórésze a Főiskolás I. K. E. vasárnap délutánonként tartott előadásaira járt el és így talán az idővel való takarékoság okozta az önképzőkörünk munkájának elhanyagolását.

Ének-Zene Egyesületünk azonban ebben az évben az eddigi évekhez képest csúcsteljesítményt ért el. Ez az egyesületünk egy olyan évet hagyott maga után, amelyről nyugodtan elmondhatjuk, hogy a komoly munkának, az odaadó önzetlen munkának volt az éve. Ez az Egyesületünk nem új, évekre tekint vissza, mindig számos taggal működött, de ilyen eredményt már rég nem tudott felmutatni. Ebben a nagy munkában a legnagyobb része volt Benedek Kálmán tanár úrnak, aki buzdításával, kiváló felkészültségével, kitartó, önfeláldozó munkájával Egyesületünket Erdélyszerte ismertté tette. De tisztelet illeti az Egyesület minden egyes tagját, akik igazán odaadó munkával tudtak résztvenni Egyesületünk munkájában. Ebben az évben az igazi magyar zenével és énekkel foglalkoztunk és komoly kritikusok megállapítása szerint Egyesületünk a legtökéletesebben tudta feldolgozni ezeket a nehéznek mondható darabokat. Hogy az egyházi zene és énekek kultúrája nálunk ebben az évben egy kissé háttérbe szorult, ennek az az oka, hogy hiányzik a magyar egyházi énekeknek a feldolgozása. Szerepeltünk több alkalommal templomi, akadémiai és színházi helyi hangversenyeken. Ezekon kívül Erdély nagyobb városaiban, a május elején megrendezett hangversenykörút alkalmával. Ezek a szereplések mindig közmegelegedéssel és nagy sikerrel végződtek. Ének-Zene Egyesületünk vagyona ez év végén a felszerelésen kívül 8589 lej.

Ifjúsági könyvtárunk gyarapítása ebben az évben is fokozatosan haladt előre és örömmel tapasztaltuk, hogy ifjúságunk a szépirodalmi művek iránt is nagy érdeklődést tanúsított. Ebben az évben 15 új művel gyarapodott a könyvtárunk, összesen 17 kötetben. Az ifjúság ebben az évben 1210 könyvet vett ki olvasni, ami azt jelenti, hogy átlag egy hallgatóra 12 könyv jutott. Ebben az évben összesen 2917 lejt fordítottunk könyvvásárlásra és így a könyvtárunk jelenleg 350 darab könyvet tartalmaz.

Ifjúsági olvasótermünk látogatottsága ebben az évben is kielégítő volt, sőt azt mondhatjuk, hogy a terem kicsinysége nem egyszer akadályul szolgált. Az iskolai év folyamán 3 napilap, 11 hetilap és 20 egyházi és irodalmi folyóirat járt rendszeren olvasótermünkbe. Olvasótermünkre ebben az évben 11.860 lejt adtunk ki és pedig 9060 lejt a butor árába és 2800 lejt a festésére. Ehhez a kiadásunkhoz a Nagytiszteletű Tanári Kar 8250 lejjel járult hozzá, amit hálás köszönettel fogadtunk.

Önszegélyző pénztárunk ebben az évben is a kisegítés munkáját végezte fennakadás nélkül. E pénztárunk feladata a tagok pillanatnyi anyagi nehézségeiből való kisegítése és a szegénysorsú hallgatók segélyezése. Szükségbenlevő és arra érdemes testvéreink mindig számíthattak e pénztár áldott támogatására. A régi tartozásokból befolyt ebben az évben 23.620 lej. Végleges segélyképpen kiutaltunk és kifizettünk a szegénysorsú hallgatóknak 11.150 lejt. Jelenlegi pénztárállománya ennek a pénztárnak 13 778 lej.

Ifjúsági pénztárunk ebben az évben is az előadások anyagá-

nak, a kurzusok sokszorosításának kiadásait fedezte. Jelenlegi készpénzállomány 3200 lej.

Betegsegélyző pénztárunk most is szép munkát végzett. Gyógyszerekért és receptekért kifizettünk 5172 lejt. Theologus testvéreinknek kórházi segélyként kifizettünk 6000 lejt. Jelenlegi készpénzállomány 972 lej.

Ami az ifjúság belső életét illeti, megállapíthatjuk, hogy ebben az évben is kielégítő volt. Kisebb zavaró momentumok voltak ugyan, de az egész közösség életére kihatással bíró rendellenességek nem fordultak elő. Ha a múlttal szemben javulás tapasztalható is ezen a téren, mégis sok a követelnivaló. Csak amikor a mi életünknek minden egyes mozzanatában az Istenszeretet, a testvérszeretet lesz az uralkodó, akkor lesz Egyesületünk igazán Isten dicsőségéért munkálkodó közösséggé. Amíg felelőtlenség, közönyösség, nemtörődömség van közöttünk, addig a mi munkánk nem lehet igazi munka, mindaddig csak hiábavaló emberi küzködés az élet anyagi nehézségeivel szemben. Az a hivatás, amely reánk vár, fokozottabb munkát, nagyobb odaadást, több önmegaláztatást és több szeretetet kíván. Nem langyosszívű emberek kell legyünk, hanem az Isten ügyéért buzgó, forrólelkű emberek, mert csak így tudjuk Isten ügyét igazán szolgálni. Adja az Isten, hogy az elkövetkezendő időkben mindnyájunknak a lelkét ez a forrás, az Isten ügye iránti forrás, töltse el, hogy így egy igazi, szeretetteljes, szolgálni tudó és akaró közösség alakulhasson ki közöttünk. Ezzel a reménységgel fejezhetem be Ifjúsági Egyesületünk 1938/39. évi munkájáról szóló jelentésemet.

Demeter Dezső, ifj. elnök.

3. A Főiskolás Ifjúsági Keresztyén Egyesület jelentése az 1938—39. iskolai évről.

Főtiszteletű Püspök Úr, Méltóságos Főgondnok Úr, Méltóságos Elöljáróság, Nagytiszteletű Tanári Kar, Tiszteletes Ifjúság, Mélyen tisztelt Közönség!

Ifjúsági Keresztyén Egyesületünk elmúlt évére visszatekintve, megállapíthatjuk, hogy amennyire tehetetleneknek és méltatlanoknak éreztük magunkat a szolgálatra, éppen annyira éreztük azt is, hogy olyan ügy szolgálatában állunk, melyet nem magunkra végzünk, hanem ott áll hátunk mögött Isten, Aki a mi tehetetlenségünket és erőtlenségünket megszégyenítve, véghezviszi a maga akaratát közöttünk.

Nehezen indult meg ez az esztendő. Külső nehézséget jelentett az egész éven végighúzódó súlyos világpolitikai válság, mely diákságunkat is érintette. Ehez járult az, hogy az elmúlt két év szervezkedési nehézségei ez év elején oda fokozódtak, hogy nem állott rendelkezésünkre sem tagnévsor, sem egyéb kimutatás, amelynek alapján megindulhatott volna a szervezés munkája. Egy

szük kis munkaközösség gyűlt össze okt. 8-án, hogy megbeszélje a teendőket. Itt állapítottuk meg a bibliaórák vezérfonalát, körvonalaztuk a vasárnap délutánok munkarendjét, a tagok összegyűjtésének lehetőségeit. Ezek előre bocsátása után mostmár munkánk ismertetésére térünk, szemelőt tartván az Ifjúsági Keresztyén Egyesületek négyes munkatervét:

1. Munkánk első ága a lelki nevelés. Ezt szolgálták a péntek esti bibliaórák, a lelkigyakorlatok, az imaórák, az imahetek, a főiskolás lelkész pásztori látogatásai és ide vesszük a főiskolás istentiszteleteket is.

a) A bibliaórákat minden héten pénteken este 8—9-ig tartottuk a Ref. Theologia egyik tantermében. A bibliaórák tárgya Márk evangéliuma volt. A bevezetéseket a tagok tartották, vezérfonatul Kecskeméthy István gyakorlati magyarázatát használván. Bibliaóráinkon összesen 192-en fordultak meg, tehát ref. főiskolásaink 50 százaléka. Legnagyobb bibliaórai létszám 50 volt, legkisebb 7. Átlagos létszám 22.

b) Lelkigyakorlatot ez évben kettőt tartottunk. Az egyiket nov. 13-án 74 résztvevővel, a másodikat pedig márc. 19-én 62 résztvevővel. A lelkigyakorlatokat szeretetvendégség zárta be. Mindkét lelkigyakorlatunkban bibliaórát, külföldi konferenciái beszámolókat, ifjúságunk és egyházunk mai helyzetével foglalkozó előadásokat tartottunk.

c) Az év második felében minden szombat este imaórákat is tartottunk a főiskolás lelkész vezetésével a Ref. Kollégiumban.

d) A lelkineveléshez tartoznak a főiskolás lelkész pásztori látogatásai, amelyeket a Ref. Kollégium diákszobáiban végzett.

e) Az idén is megtartottuk az IKE egyetemes imahétét és a sáfársági imahetet.

f) Új munkája volt egyesületünknek a főiskolások számára tartott istentisztelet a Református Kollégium dísztermében. Ezeket a főiskolás lelkész végezte. Összesen hat istentiszteletet tartottunk. Ezek az istentiszteletek abból a gondolatból indultak ki, hogy a főiskolás ifjúságnak már most tapasztalnia kell a gyűlekezeti étellel járó áldásokat és köteleességeket, hogy a gyakorlati életben majd öntudatosan betölthesse egyháztagi hivatását.

2. Munkánk második ága a szellemi nevelés. Ezt szolgálták a vasárnap délutáni összejövetelek, az iratterjesztő, az énekkar és a december 18-ki karácsonyest.

a) A vasárnap délutánokon az első félévben az egyetemes keresztyénség nagy kérdéseit tárgyaltuk meg négy megbeszéléssel egybekötött előadásban. A második félévben református magyar néptünk életét tettük megbeszélés tárgyává: erkölcsi, közegészségügyi, gazdasági és közművelődési síkon, öt megbeszéléses előadás keretében, oly módon, hogy először egy fiatal előadó ismertette a tárgy elvi szempontjait; ezt egy gyakorlati előadás követte, amelyet egy az illető munkör szolgálatában álló előadó tartott.

b) Irodalmi téren meg kell említsük „Ifjú Erdély“ című folyóiratunk és az ezzel kapcsolatban álló iratterjesztés munkáját. Iratterjesztésünk az idén nagy átalakuláson ment át. Vezetését Sipos Géza főiskolás lelkész vette át, míg a Bekess Károly háznagy úr távozásával bennünket ért veszteséget egy feltügyleő bizottság felállításával pótoltuk. Iratterjesztésünk egyezményt kötött az Egyházkerületi Iratterjesztéssel és ez munkáját nagyban elősegítette. Több építő irat mellett igen jelentős kiadványa volt iratterjesztésünknek a „Mi dalaink“ harmadik bővített kiadása.

c) Igen jelentős eredményünk ez iskolai évben az ismét megalakult Főiskolás Énekkar, a Református Teológia fáradhatatlan énektanárának, Benedek Kálmánnak a vezetése alatt. Ezzel a megújult magyar zenét szolgáltuk. Hatvan tagja volt az énekkarnak, amely a többi felekezetek diákegyesületeivel karöltve egy Bartók—Kodály hangversenyt rendezett a kolozsvári Magyar Színházban. Itt említjük meg a teológiai ifjúság sepsiszentgyörgyi, brassói nagyenyedi hangverseny-körútját, amennyiben ezt az „Ifjú Erdély“ rendezte.

d) December 18-án megrendeztük szokásos karácsonyesténket 90 résztvevővel.

3. A testnevelés munkája, bár intézményesen meg volt, a tagok részvételének hiányában az idén szünetelt.

4. Szolgálati munkát a teológus ifjak végeztek két területen: Kolozsvár területén és református szórványainkban.

a) Kolozsvár területén végeztünk: egy bibliaköri munkát a Református Kollégiumban. Összesen öt csoportban 10 vezető végezte ezt a munkát. Ugyancsak bibliaköri munkát végeztünk a kereskedelmi és más állami középiskolák református növendékei között egy csoport. Utóbbiaknak istentiszteletet is tartottunk a Református Teológián hat ízben. A iparos-tanonc tanítást 14 teológiai hallgató végezte heti 2 órában, három-három csoportban. Összesen 312 iparostanonccal foglalkoztunk.

b) Református szórványainkban végzett munkánk két területen folyt: az erdélyi és regáti szórványokban a nyár folyamán és a Kolozsvár-környéki szórványokban évközben.

1938 év nyarán Erdély és az Ókirályság református szórványaiban 8 központtal, 23 helyen, 11 ember végzett szórványmunkát, amely istentiszteletek, bibliakörök, vasárnapi iskolák tartásából, hívek felkereséséből és iratterjesztésből állott. A munkához szükséges összeget részben a Református Egyházkerületől kapjuk, részben pedig magunk teremtettük elő. Az évközi szórványmunkát 21 tag 14 szórványban végezte.

5. Beszámolómban meg kell még emlékeztünk külföldi képviselőiteinkről, levelezési kapcsolatainkról, a főiskolás lelkészi állás megszervezéséről, pénzügyi helyzetünkről, évvégi ötnapos lelki-gyakorlatunkról, továbbá arról a súlyos veszteségről, mely minket egyik buzgó tagunk, Czákó János teológiai hallgató elvesztésével ért.

a) Képviselettük magunkat a Keresztyén Világszövetség 1938 nyarán a Páris melletti Bievresben tartott végrehajtóbizottsági gyűlésén M. Nagy Ottó zilahai református kollégiumi vallásanárral, a „Soli Deo Gloria“ 1938 nyári Balatonszárszói konferenciáján négy taggal és a Keresztyén Világdiákszövetség februári délkelet-európai konferenciáján Nagy Ernő marosvásárhelyi református kollégiumi vallásanárral. A nyár folyamán az Amsterdamban tartandó Ifjúsági Keresztyén Világkonferencián Puskás Bajkó István és Nagy István aa-val fogjuk képviselteni egyesületünket. Külföldi vendégünk egy volt, Moogens Zeuthen dán teológus testvérünk. Sajnos, a Keresztyén Világdiákszövetség főtitkárának, Dr. T. Z. Koo úrnak a látogatása közbejött nehézségek miatt elmaradt. Levelezési kapcsolatot tartottunk fenn a Keresztyén Világdiákszövetség központjával, a „Soli Deo Gloria“-val és több más külföldi keresztyén főiskolás egyesülettel.

b) A főiskolás lelkészi állás egészen új fejezetet jelent egyesületünk életében. Ilyen módon biztosítva van egyesületünk gyűlekezeli jellege, a lelkigondozás tervszerűsége és rendszeressége. Abban a tényben pedig, hogy az egyesület magára vállalta a lelkészi állás javadalmazásának előteremtését és hogy ez sikerült is, bizonyosságát nyertük annak, hogy tagjainkban elevenen munkálkodik Isten bátorító lelke. A főiskolás lelkész munkáját az egyes munkaágak tárgyalása közben már ismertettük, de az ismertetés szükségességén túl Isten iránti mély hálával mondunk köszönetet Sípós Géza főiskolás lelkipásztorunknak azért a minden kockázatot és fáradságot vállaló áldozatos szeretetért, amellyel minden szabad idejét a református főiskolás ifjúságunk lelkigondozására szentelte.

c) Pénzügyi helyzetünkre vonatkozólag jelentjük, hogy pénztárunk bevétele ebben az évben 24.507 lej, kiadása 22.161 lej, tehát pénztárkészletünk 2346 lej.

d) Bár pénztárunk súlyos helyzetéből kifolyólag aggodalommal tekintünk a nyári ötnapos lelkigyakorlatunk megrendezése elé, mégis igen nagy örömmel tölt el bennünket az a tény, hogy főiskolás testvéreink igen nagy érdeklődést tanúsítanak iránta. Lelkigyakorlatunkat június 28-tól július 2-ig tartjuk Kérőben. Ennek a lelkigyakorlatnak alap gondolata a „Hit és Élet“. Az apostoli hitvallás alapján öt előadásban ismertetjük hitünk alaptételeit, a délutáni előadásunkon diákeletünk legégetőbb problémáit fogjuk tárgyalni, az estieken pedig számbavesszük erdélyi református magyar népünk utolsó 20 esztendejét.

e) Az év folyamán súlyos veszteség is ért Czakó János teológiai hallgató testvérünk halálával. Szülőfaluja iránti keresztyén felelősség tudatával, egyesületünkhöz való törhetetlen ragaszkodásával és harcos, szívós ifjú életével nemcsak szülőfalujának, hanem főiskolás ifjúságunknak is figyelmeztető példát mutatott az Istentől kapott elhívás hű betöltésére. Sirjánál együtt gyászolt a falusi gyülekezet, a Teológiai Fakultás, a Kolozsvári Református Kollégium és jövő református értelmiség. Istennek lelke művelte ezt s

hisszük, hogy Isten megadta Czákó Jánosnak az örök dicsőséget is.

6. Mielőtt beszámolómat befejeznék, hálánkat és köszönetünket kell kifejeznünk a Főtiszteletű Püspök Úrnak, a Nagytiszteletű Tanári Karnak és mindazoknak, akik előadásaikkal, anyagi segítségükkel, útmutatásukkal buzgón segítették egyesületünk munkáját és arra kérjük, hogy legyenek továbbra is mellettünk ebben a nehéz, felelősségteljes munkában, amely arra van hívatva, hogy hitben és tudományban megerősödött nemzedék kerüljön népünk és anyaszentegyházunk szolgálatába.

Az 1938/39. évről szóló beszámolómat azzal a megállapítással kívánom befejezni, hogy bár emberileg nehéz és kevés reménnyel kecsegtető a mi munkánk, Isten mintegy titokban mégis mindenkor munkálkodik benne az Ő Szentlelke által, megsemmisítvén minden emberi csüggedést és borulást.

Kolozsvárt, 1939 jún. hó 18-án.

Krizsovánszky László főtitkár.

III.

Tudnivalók az 1939—40. iskolai évre.

a) Pályatételek és jutalmak az 1939/40. tanévre.

1. Héber nyelvből az első éveseknek: szóbeli nyílt versenyen a legjobb előhaladást tanusítóknak jutalma a gr. Teleki-alapból 64 lej, amelyet a Tanári Kar 500 lejre egészít ki. *A verseny anyaga az egész évi anyag és az 51., 88. és 130. zsoltárok fordítása és grammatikai feldolgozása.*

2. Tudományos pályatétel a Szász Domokos- és Teleki-alapok összevont kamataiból, egyháztörténeti, szisztematikai és gyakorlati teológiai tárgyakkól felváltva. Az alapítványok kamatát a Tanári Kar 1000 lejre egészíti ki. Ez évben a gyakorlati teológiából: *A pásztoráció, mint igehirdetés.*

3. Tudományos pályatétel, díja a fennmaradt pályadíjak terhére 600 lej, az ószövetségi és újszövetségi bibliai tudományokból felváltva. Ez évben az újszövetségi bibliai tudományokból: *Az Újszövetség tanítása az utolsó ítéletről.*

4. Egyházjogból, díja a Bartók-alapból 160 lej, kiegészítve 500 lejre: *Az egyház és állam viszonya egyházjogi szempontból.*

5. Filozófiai pályatétel, a dr. Tavasz Sándor által tartott publicum collegium részvételi díjaiból 600 lej: *Az „existencia” jelentése a mai filozófiában.*

6. A gyakorlati teológiából: a) *A legjobb homiletikai szemindriumi dolgozat* írójának és előadójának a Nagy Péter- és gr. Teleki-alapból 70 lej, melyet a Tanári Kar 500 lejre egészít ki. b) *Egyházi beszéd Malakiás 2:1—3. alapján*, a Molnár Albert-alapból 40 lej, melyet a Tanári Kar 300 lejre egészít ki. c) *Prédikáció műfordítás németből* az eredeti benyújtásával, a Nagy Péter-alapból 88 lej, melyet a Tanári Kar 300 lejre egészít ki. d) *Évzáró ima*, a Hóry-alapból 300 lejre kiegészítve.

7. A legjobb harmonlum játszónak nyílt versenyen, a Szász Domokos-alapból 160 lej, kiegészítve 300 lejre.

8. Kerekes András nyug. vallásstanár adománya 700 lei, (időközi kamataival) az általa kiltüztött következő tétellel: *A svédjei egyházi és tudományos életnek egyházunkkal való érintkezése valamely korszakban.*

9. **Dr. Tavaszy Sándor** theol. professzor adománya 500 lej, az általa kitűzött következő tételre: *Geleji Katona István theológusjának általános jellemzése.*

10. **Ugron István-alap** kamatai (mult évben 200 lej volt) *modern idegen nyelvben* jeles előhaladást tanúsító hallgató számára.

11. **Dávidházi Bekess Károly-alap** kamatai (mult évben 500 lej volt) az *iratterjesztés munkájában* legnagyobb sikert felmutató hallgató számára.

12. **Jutalmak.** *Zwingli alapból* 50 lej jeles tanulónak és a *gr. Teleki-alapból* 24—24 lej a két legszorgalmasabb diáknak. A jutalmakat a tanári kar 500—500 lejre egészíti ki.

A pályamunkák géppel írva, lapszámozva, bekötve, jeligés levéllel ellátva, 1940 május 15 ig adandók be az igazgatóságához, ugyanítt kell jelentkezniök azoknak, akik a nyíltversenyen akarnak résztvenni. *Későbbi jelentkezéseket és később érkezett műveket nem veszünk figyelembe.*

b) Nyári munkaprogramm 1939. év nyarára.

A theologiai Szabályzat 244. §-a a következőket tartalmazza: „Minden theologus ifjú a nyári szünidők alatt abban az egyházközségben, amelyben a nyár folyamán tartózkodik, köteles valami munkát végezni a lelkész kívánságára és felügyelete alatt. Ilyen munka gyanánt számít: hétköznapi, vasárnapi istentiszteletek végzése, segédkezés a lelkési irodában, vasárnapi iskola, bibliakör vezetése, vallásos estélyek rendezésében segédkezés, énektanítás stb., ami legalább heti 4 órai munkaidőt jelent. Az erről szóló bizonyítvány a beiratkozáskor bemutatandó.“

Ez alapon köteles minden theologus *gyülekezeti munkát* végezni a fent említett, vagy más, a lelkész által kijelölt munkakörökben. Ajánlatos, ahol nincsen, az iratterjesztés megindítása, vagy fellendítésében, hívek összeírásában, családkönyvek elkészítésében, vasárnapi iskolai munka beindításában és vezetésében való segédkezés.

Az 1927—28. évi theologus konferencia kimondotta:

a) Mindenki köteles a nyár folyamán a szomszédságában lévő *szórványok* gondozásában segédkezni. Nemcsak azok, akik erre a munkára jelentkeztek.

b) Ajánlatos a *szomszédos gyülekezetet* is támogatni, ha ott nem lenne vakációzó theologus. Így különösen lehet ajánlkozni istentiszteletek tartására, ha valamelyik lelkési állás nincs betöltve és beszolgálással nem lehet minden vasárnap istentiszteletet ellátni.

c) Szükséges segédkezet nyújtani az *iratterjesztés* propagálásában és megindításában vidéken is.

d) *Nagyobb gyülekezetek szélein* alakult új települések hievei összelrandók és gondozandók. Különös gond és tanulmány for-

dítandó a munkástelepekre. Ezeknek az embereknek lelkivilágát és egyházzal való felfogását érdemes külön tanulmány tárgyává tenni.

Mindenki kimutatást készlt arról, hogy községéből kik mentek ki az Ókirdlyságba, annak melyik részébe. A kimutatást beadja a theologiai igazgatóságához.

Természetesen mindezek a munkák az illetékes lelkészek beleegyezése alapján történnek.

Minden gyakorlati munkáról alapos *munkanapló* vezetendő. A lelkész által láttamozott munkanaplót tanév elején mindenki köteles bemutatni. Mindenki köteles a lelkésznek írásban számolni be végzett munkájáról, tapasztalatairól és közben felmerült terveiről.

A munkanapló mellett az összes munkákról szóló *szolgálati bizonyítvány* bemutatása is kötelező.

I. évet végzettek munkaprogramja :

1. *Szentírás tanulmányozás* (kidolgozni az alábbi tételek közül egyet) :

- a) Mózes élete és szolgálata.
- b) Dávid király a történeti könyvek és a Zsoltárok alapján.
- c) Péter apostol személyisége és munkája.

2. *Tudományos munka* :

Eloolvassák és kivonatolják az Institutió I. könyv I—XIV. fejezeteit.

3. *Szociográfiái munka* :

Adatgyűjtés községem történetéhez.

II. évet végzettek munkaprogramja :

1. *Szentírás tanulmányozás* (kidolgozni az alábbi tételek közül egyet) :

- a) Messiási jövendölések az Ótestamentum történeti könyveiben.
- b) Jézus és az Ótestamentum (az evangéliumok alapján).
- c) A házasság az Újszövetség tanítása szerint.

2. *Tudományos munka* :

Eloolvassák és kivonatolják az Institutió II. könyv VIII—XI. fejezeteit.

3. *Szociográfiái munka* :

Megfigyeléseim falum lelki életéről (templomlátogatás, kegyesség, ima, bibliaolvasás, népi vallásosság, erkölcsi élet, szektáskodási hajlam stb.)

III. évet végzettek munkaprogrammja :

1. *Szentírás tanulmányozás* (kidolgozni az alábbi tételek közül egyet):
 - a) A Szentírás tanítása a bűnről.
 - b) A Szentírás tanítása a sáfárságról.
 - c) Pál apostol gyakorlati theológiája (Pásztori levelekben).
2. *Tudományos munka* :
Eloolvassák és kivonatolják az Institutió IV. könyv I—XII. fejezeteit.
3. *Szociográfiai munka* :
Falum monográfiája (kiadandó kérdőlv alapján).

Általános útastás: A IV. évet végzettek számára munkaprogrammot nem adott a tanári kar.

A többi évfolyam növendékei a beiratkozás alkalmával kötelesek munkájukat a szeniornak átadni. A munkák beadása nélkül senki be nem írható és haladékot sem nyerhet a beiratkozásra.

Amik nyári missziói munkában vannak és ezt munkába állásuk alkalmával az igazgatónak írásban bejelentették és a beiratáskor kellő módon igazolni tudják (szolgálati bizonyítvánnyal), csak a bibliai tételt kötelesek kidolgozni és munkanaplóval együtt benyújtani.

A többiek a beiratkozásakor kötelesek beadni :

- a) szolgálati bizonyítványt a végzett munkáról ;
- b) kimutatást a községből az Ókirályságba kiköltözöttekről ;
- c) munkanaplót (láttaozva az illetékes lelkész által) ;
- d) munkaprogrammot: Szentírási tételt (legalább 20 egy-negyedíves lapnyi terjedelemben), Institutió kivonatot, szociográfiai tételt.

A nyári munkaprogramm elvégzői között évfolyamonként a következő jutalmak osztatnak ki: a legjobb dolgozat 500 lej, a második két könyv, a harmadik egy könyvjutalomban részesül.

c) Értesítés az 1939—40. tanévre vonatkozólag.

1. *Felvétel.* Ugy a tanintézetbe, mint az internátusba és a konviktusba való felvételért a folyamodványok az *I. évfolyamra* jelentkezők részéről a) *keresztlevéllel*, b) *konfirmációról bizonyítvánnyal*, c) *érettségi* (baccalaureatusi) *bizonyítvánnyal*, vagy *leckekönyvvel* (index), vagy ezek hitelesített másolatával, d) *curriculum vitaevel* (rövid életrajz, melyben az életrajzi adatokon, családi helyzeten kívül feltárandó, miért óhajt a lekipásztori pályára lépni), e) *gimnázium vallástanárának* az igazgató által megerősített *ajánlólevelével*, melyben a lekipásztori pályára való rátermettsége igazoltatik rövid személyleírás kapcsán, f) lakóhelye *lekipásztorának ajánló-*

levelével, melyben szintén a lelkipásztori pályára való alkalmazossága igazoltatik a személyi adottságok részletes felsorolásával (mind a két ajánlólevél hivatalos pecséttel ellátott *zárt borítékban* kérendő ki és melléklendő), g) testi épségét és alkalmazosságát igazoló *orvosi bizonyítvánnyal*, amelyben okvetlenül feltüntetendő, hogy nem szenved e tüdőbajban vagy nem látszik-e tüdőbajra hajlamosnak, h) negyedív alakú, ajánlottan felbélyegzett, a folyamodó pontos címével ellátott *válaszborítékkal* (különben az illetőt a felvételtől nem értesítjük) felszerelten és a *Fakultás igazgatóságához* címzetten legkésőbb *augusztus 10-ig* küldendő be, a folyamodványok felzetén pontosan megjelölve *a folyamodó lakása*: község (esetleg utca, házszám), utolsó posta és vármegye, román nyelven is. *Az első évfolyamra*, miként az elmúlt esztendőkből, úgy most is *korlátozott számban veszünk fel romániai református férfi hallgatókat*.

Az első évre felvettek a beiratkozás előtt a Református Kórházban tüdőjük egészsége, majd az intézeti orvos által a testi épség, különös tekintettel a lelkészi pályára való alkalmazosság szempontjából (hang, hallás, beszéd stb.) felülvizsgálatnak és csak az orvosilag alkalmasnak nyilvánítottak írhatók be.

A régi hallgatóknak is kérniök kell felvételüket, jelezve, hogy melyik évfolyamra és csak az intézetbe, vagy az internátus-konviktusba is kéri-e felvételüket. A kérvényhez, amely *augusztus 10-ig* küldendő be, mellékelni kell egy felbélyegzett és pontosan megcímzett válaszborítékot. *Akik a kitűzött időpontig nem folyamodnak, eltávozottnak tekintetnek és helyükbe más vétetik fel.*

Az *Előjáróság határozata értelmében minden férfi hallgató az internátusban lakni és a konviktusban étkezni köteles.*

2. Díjak. Minden felvett növendék a beiratkozás alkalmával 3000 lei leckepeznt tartozik fizetni, ezenkívül beiratkozási díj közös cím alatt — nyugdíjárulék (200 Lei), könyvtárdíj (100 Lei), énekenekari díj (20 L.), irodaköltség és nyomtatványdíj (120 L.), orvosi díj (60 Lei), felszerelési díj (200 Lei), fürdődíj (csak bennlakók) 100 Lei, — összesen egy évre 800 Leit tartozik fizetni. Ezekon kívül leletbe helyezendő 150 Lei, amely összeg, ha kártétel az illetőt nem terheli, év végén visszafizettetik. Az ifjúsági egyesületi, betegségélyző- és kurzusdíjak ezenfelül kb. 300 Leit tesznek ki.

Internátusi díj egy évre 3200 (háromezerkettőszáz) Lei és konviktusi díj 6800 (hatezernyolcszáz) Lei, mely félévi előleges részletekben fizetendő szintén a beiratkozáskor és február 1-én. Kérhető havi részletekben való fizetése is.

Fenti árak ideiglenesen állapítottak meg, az előjáróság a végleges árakat, a piaci árakhoz mérve, szeptemberben állapítja meg és a díjknak a viszonyokhoz való módosítási jogát fenntartja magának.

A konviktusi díjak egész évre kötelezők.

Köteles minden hallgató magával hozni egy rend, a theol. hallgató hivatásához és szolgálatához elengedhetetlenül szükséges fekele ruhát és megfelelő egyéb ruházati és felszerelési cikket.

3. *Kedvezmények és ösztöndíjak.* Az intézet beiratkozott növendékeinek a következő kedvezmények és ösztöndíjak állanak szolgálatára :

Egyes hallgatók, indokolt kérésre, az egész globális lecke-péNZ 25 százalékáig a leckepéNZ fizetése alól részben vagy egészben a tanári kar által felmenthetők. **Tekintettel a konviktus nehéz helyzetére, leckepéNZ-kedvezményt csak az kaphat, aki a konviktusban étkezik.**

16 drb. ösztöndíj a Bethlen-kollégiumtól járó fejedelmi alapítványból. (A múlt évben fejenként 200 Lei volt.)

8 drb. változó összegű egyházmegyei stipendium az erdővidéki, görgényi, gyulafehérvári, küküllői, nagyenyedi, orbal, széki és udvarhelyi egyházmegyeiktől.

A jelzett ösztöndíjakért a folyamodványok a Bethlen-kollégium méltóságos Előljáróságához, vagy az illető egyházmegye tanácsához címzendők, de mindenik a Fakultás Igazgatóságához adandó be *folyó évi augusztus 10-ig.* 4—4 drb. féldíj kedvezmény az internátus-konviktusban az I—II. év számára, melyekre a II. évre menők augusztus 10-ig folyamodhatnak, az I. évesek pedig februárban, az első félév lezárása után. A tanári kar ezenkívül alkalmi segélyeket is ad ; ezekért az I. félévi kollokviumok letelte után kell folyamodni. Mindenki, aki bármilyen segélyért folyamodik, folyamodványában köteles kijelenteni, hogy *a tanári kar által részére kijelölendő intézeti vagy egyházi munkában készséggel résztvesz és enemű megbtzdsait pontosan teljesíti* E külön munkák nem fognak ellentétben állani pályájára készülésével, sőt azt fogják kiegészíteni s alaposabbá tenni. **Aki a jelzett időig nem folyamodik vagy nem jelentkezik — még ha a stipendiumot élvezte is —, eltávozottnak tekintetik s helye mással töltetik be. Akinek folyamodásához a megkívánt okmányok nem csatoltatnak, annak kérése nem vétetik figyelembe.**

4. *Beiratkozás.* A jövő tanévre való beiratkozások szeptember hó 29—30. napjain lesznek. A tanári kar hathatósan figyelmezteti a hallgatókat, hogy ha múlt évi tartozásukat be nem fizetik, be nem írhatók.

5. *Internátus.* A bennlakásra felvett ifjak beiratkozás és díj-fizetés után költözhetnek be. Az összes ágyneműt az ifjaknak kell magukkal hozniok, valamint a konviktusba legalább 2—2 darab asztalkendő megjelezve, legalább 40×40 cm. méretben.

Szeptember 24. előtt az internátusba senki be nem költözhet.

6. *A konviktus.* A konviktusban a főzés október hó 1-én reggel kezdődik.

7. *Az 1939—40. tanév ünnepélyes megnyitása* október 1-én délelőtt 11¹/₂ órakor lesz a Fakultás dísztermében.

8. A javító és pótkollokviumok szeptember 25—26-án lesznek.

9. A theol. minősítő vizsga szeptember 28-án, a javító és pótalapvizsgálat szeptember 27-én tartatik meg; az előadások kezdete október 2.

10. Minden tárgyú kérés külön íven, külön kérvényben adandó be.

Esetleges tudakozódások a theologiai Fakultás Igazgatóságához intézendők (Cluj, Ref. Theologia, Calea Marechal Foch 38.)
Válaszbélyeg csatolandó.

TARTALOM.

Oldal

Elhívás és kegyelem. Évnyitó bibliamagyarázat: <i>Dr. Imre Lajos</i>	3
A papi lelkület. Évzáró bibliamagyarázat: <i>Vásárhelyi János, püspök</i>	6
Gazdasági nevelés a theológián. Évnyitó beszéd	9
Évzáró beszéd	20

I. Az intézet állapota.

A) <i>Szellemi állapot</i>	27
a) Hatóságok	27
b) Tanári kar	27
c) Hallgatók	30
B) <i>Anyagi állapot</i>	30
a) Jelentés az intézet anyagi helyzetéről	30
b) Internátus-konviktsusi jelentés	31
c) Tan- és nevelőeszközök	32
d) Könyvtári jelentés	32

II. Az intézet működése.

A) <i>Adatok az 1938/39. iskolai év történetéhez</i>	34
1. A tanév dátumai	34
2. Nyári munkaprogramm	34
3. Akadémiai istentiszteletek	37
4. Akadémiai estélyek	38
5. Konferenciák	39
6. Précések, bibliaórák	40
7. A református nők bibliaköre	40
8. Hivatalos képviselők és üdvözlések	41
9. Az intézet életének nevezetesebb eseményei	41
10. Fontosabb főhatósági és tanárkari határozatok	43
11. Az intézeti adminisztráció	43
12. Tanárok irodalmi munkássága	44
B) <i>Oktatás, nevelés, fegyelem, segélyezés, egészségi állapot</i>	44
I. Órarend és elvégzett tananyag	44
II. Tanulási eredmény	50
III. Fegyelem	52
IV. Nevelés	52
V. Jelentés a pályatételekről és jutalmakról	53
VI. Segélyezés	59
VII. Egészségügyi jelentés	60
C) <i>A hallgatók, egyesületi munka</i>	62
1. A hallgatók névsora	62
2. Az Ifjúsági Egyesület évzáró jelentése	64
3. A Főiskolás Ifjúsági Keresztlyén Egyesület jelentése	66

III. Tudnivalók az 1939/40. iskolai évről.

a) Pályatételek és jutalmak az 1939/40. iskolai évről	71
b) Nyári munkaprogramm 1939. év nyarára	72
c) Értesítés az 1939/40. tanévről vonatkozólag	74

